

ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย (2002-2007)

นางสาวจิราภรณ์ ศิริวารกุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AUSTRALIA AND COUNTER-TERRORISM IN INDONESIA (2002-2007)

Miss Jiraporn Siraworakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations

Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ออสเตรเลียเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย
(2002-2007)

โดย

นางสาวจิราภรณ์ ศิริวารกุล

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม)

จิราภรณ์ ศิริวรรณกุล : ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย (2002-2007) (AUSTRALIA AND COUNTER-TERRORISM IN INDONESIA (2002-2007)) อ.ที่
 ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์, 136 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังจากเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ใน ค.ศ. 2002 โดยนำแนวคิดเรื่องมหาอำนาจระดับภูมิภาคมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อต้องการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

ผลการศึกษาพบว่า การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัยเรื่องความเกรงกลัวของออสเตรเลียที่มีต่อภัยคุกคามการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ประกอบกับการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกที่ได้รับมอบหมายจากสหรัฐอเมริกาในการสกัดกั้นและยับยั้งการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งผลักดันให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียโดยอาศัยความเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคที่มีศักยภาพและความพร้อมในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย ออสเตรเลียดำเนินนโยบายในลักษณะเชิงรุกในการขยายความร่วมมือและดำเนินมาตรการที่หลากหลายในการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อปกป้องเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยออสเตรเลียตระหนักดีว่าออสเตรเลียจะปลอดภัยไม่ได้ถ้าหากอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่มีความสำคัญทั้งในแง่ยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจยังคงเผชิญกับการก่อการร้าย

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5680605824 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORDS: AUSTRALIA- INDONESIA, COUNTER- TERRORISM, THE BALI BOMBINGS, JEMAAH ISLAMIYAH, TERRORISM IN INDONESIA, ARC OF INSTABILITY, DEPUTY SHERIFF JIRAPORN SIRAWORAKUL: AUSTRALIA AND COUNTER-TERRORISM IN INDONESIA (2002-2007). ADVISOR: ASSOC. PROF. CHOOKIAT PANASPORNPRASIT, Ph.D., 136 pp.

This thesis aims to study about Australia's counter-terrorism in Indonesia in the aftermath of the 2002 Bali bombing. This study is analyzed by applying the notion of Regional Power as a conceptual framework to point out the causes of Australia's counter - terrorism in Indonesia.

The study examines that the Australia's counter-terrorism in Indonesia is driven by the factors of Australia's fear of terrorism threat in Indonesia and Australia acting as the Deputy Sheriff assigned by the US to intercept and contain the terrorism in Southeast Asia. Australia, as a Regional Power, has capabilities and preparedness to deal with terrorism. Thus, Australia takes the counter-terrorism role in Indonesia by relying on the proactive policy through extended cooperation and various comprehensive measures against terrorism to protect stability and security of Indonesia that is important for Australia's security and interests in Southeast Asia. Australia recognizes that, if Indonesia, the nearest neighbor that is important for Australia in both strategic and economic terms, still confronts with terrorism threat, Australia will be still insecure.

Department: International Relations Student's Signature

Field of Study: International Relations Advisor's Signature

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยการสนับสนุนและความอนุเคราะห์จากบุคคลต่าง ๆ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์ อาจารย์ปรึกษาสำหรับการเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางและดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้การศึกษามีวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดความชัดเจน สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี อีกทั้งยังเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางในการขอทุนสนับสนุนเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และคอยให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาที่เดินทางไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ณ ประเทศออสเตรเลีย

ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ประธานกรรมการสอบสำหรับการชี้แนะแนวทางและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม ที่เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งให้ข้อมูลและข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้อคิดเห็นจากอาจารย์ทั้งสองท่านทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดความชัดเจนและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถเกิดความสมบูรณ์และชัดเจนได้ ถ้าปราศจากโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาวิจัยโดยตรง ขอขอบคุณ การสนับสนุนจากเงินทุน “รองศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ศุภระเสนีย์” คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาได้เดินทางไปเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ณ ประเทศออสเตรเลีย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดแมนชีส์ และห้องสมุดซีพลีแย้แห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย หอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย หอสมุดแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ณ นครซิดนีย์ และพี่บุ๊คสำหรับคำแนะนำและการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณความช่วยเหลือจากพี่ๆ เจ้าหน้าที่ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในการอำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง พี่ ๆ ป.เอก น้อง ๆ ป.โท สำหรับกำลังใจและทุกความช่วยเหลือที่มีให้กันมาโดยตลอด ขอขอบคุณเรย์ มัย โย พี่หมัด พี่ตัน พี่กานต์ สำหรับการแบ่งปันความรู้ กำลังใจ ช่วยกันประทับประคองและเดินทางด้วยกันมาจนถึงวันนี้

ขอขอบคุณบิดามารดาผู้เป็นกำลังใจสำคัญ แรงผลักดัน สนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษา รวมทั้งบุคคลในครอบครัว เพื่อนสนิทที่คอยรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ขอขอบคุณกำลังใจจากบุคคลรอบข้าง ทุกคำว้าว้าว มีค่าเสมอ และสุดท้ายขอขอบคุณตัวเองที่อดทนฝ่าฟันอุปสรรคมาจนถึงวันนี้ ทุกอุปสรรคที่พบเจอทำให้เติบโตด้วยความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จมาจนถึงวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญรูปภาพ.....	1
สารบัญกราฟ.....	1
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ประเด็นคำถามในการศึกษาวิจัย.....	11
1.3 สมมติฐานในการศึกษา.....	11
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	11
1.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
1.6 ทบทวนวรรณกรรม.....	15
1.7 ขอบเขตการศึกษา.....	24
1.8 ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	24
1.10 คำโครงการนำเสนอ.....	25
บทที่ 2 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11.....	26
กล่าวนำ.....	26
2.1 เหตุการณ์ 9/11 กับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ.....	28
2.2 ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอดีต.....	30

2.3 ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11	32
2.3.1 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับประเทศ	35
2.3.2 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค	38
2.3.3 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับโลก	40
2.4 สรุป	49
บทที่ 3 ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิด บนเกาะบาหลี	51
กล่าวนำ.....	51
3.1 พัฒนาการของกลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ กลุ่มก่อการร้ายสากลในอินโดนีเซีย	52
3.2 เหตุการณ์การก่อการร้ายในอินโดนีเซีย	56
3.2.1 การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี	58
3.2.2 การลอบวางระเบิดโรงแรมเจ ดับบลิว แมริออท.....	59
3.2.3 การลอบวางระเบิดสถานทูตออสเตรเลีย	60
3.2.4 การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ. 2005	60
3.3 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังจากการลอบ วางระเบิดบนเกาะบาหลี.....	63
1. ความร่วมมือระหว่างตำรวจและการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ของอินโดนีเซีย	70
2. การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของ การก่อการร้ายในอินโดนีเซีย	75
3.4 การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในระดับพหุภาคี	84
3.5 สรุป	89
บทที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิด บนเกาะบาหลี	91

กล่าวนำ.....	91
4.1 ภูมิหลังความสัมพันธ์.....	92
4.2 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการเมือง.....	94
4.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ.....	98
4.3.1 การค้า.....	99
4.3.2 การลงทุน.....	103
4.3.3 การท่องเที่ยว.....	105
4.3.4 การริเริ่มการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี.....	107
4.4 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง.....	109
4.4.1 การขยายความร่วมมือในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่.....	110
4.4.2 การขยายความร่วมมือด้านการทหาร.....	112
4.5 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	113
4.5.1. การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา.....	114
4.5.2. การเสริมสร้างความเข้าใจท่ามกลางความแตกต่างด้านศาสนาและวัฒนธรรม.....	115
4.6 การพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับพหุภาคี.....	117
4.7 สรุป.....	118
บทที่ 5 บทสรุป.....	120
รายการอ้างอิง.....	124
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1: ตารางแสดงการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซีย โดยฝีมือของกลุ่มเจไอ ระหว่าง ค.ศ.2000-2005	57
ตารางที่ 2 แสดงมูลค่าสินค้าส่งออกของออสเตรเลียไปยังอินโดนีเซีย (หน่วย: ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย).....	101

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงเครือข่ายการปฏิบัติการของกลุ่มเจไอในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	54
ภาพที่ 2 พื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพของออสเตรเลีย.....	86

สารบัญกราฟ

กราฟที่ 1 แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการของออสเตรเลียไปยังอินโดนีเซีย (หน่วย: ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย)	100
กราฟที่ 2 แสดงมูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียไปยังออสเตรเลีย (หน่วย: พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย).....	102
กราฟที่ 3 แสดงการลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย (หน่วย: ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย).....	104
กราฟที่ 4 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียในอินโดนีเซีย (หน่วย: คน).....	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นสำคัญในนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงของออสเตรเลียหลังจากเกิดเหตุการณ์การก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001¹ ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 3,000 คน ประกอบด้วยชาวออสเตรเลียจำนวน 10 คน หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวออสเตรเลียเริ่มให้ความสนใจกับประเด็นปัญหาการก่อการร้ายที่เข้ามามีบทบาทในการทำลายเสถียรภาพและความมั่นคงของชาติตะวันตกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่สหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชได้ประกาศการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายที่เน้นการใช้หลักการโจมตีก่อนพร้อมทั้งเรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมในสงครามต่อต้านการก่อการร้าย²

การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาที่ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของระบบระหว่างประเทศไปสู่การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายที่ขยายออกไปทั่วโลกนั้น ออสเตรเลียในฐานะที่เป็นประเทศพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จึงเข้ารับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาอย่างรวดเร็ว³ โดยนายจอห์น โฮเวิร์ด นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลียมองว่าเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่เป็นการโจมตีสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการโจมตีชาติตะวันตกซึ่งเป็นชาติที่มีอารยธรรมอีกด้วย⁴ โดยออสเตรเลียเป็นประเทศหนึ่งที่ยึดถือค่านิยมของชาติตะวันตก ภัยคุกคามของชาติตะวันตกย่อมเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อออสเตรเลียด้วยเช่นกัน⁵ ดังนั้น รัฐบาลออสเตรเลียจึงเล็งเห็นว่าการลดความรุนแรงจากการก่อการร้ายจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการด้านการทหารในการทำสงครามเพื่อตอบโต้กลุ่มก่อการร้าย จึงนำไปสู่

¹ Commonwealth of Australia, *Advancing the National Interest : Australia's Foreign and Trade Policy White Paper* (Canberra: Department of foreign affairs and trade, 2003), p. 18.

² Commonwealth of Australia, *Protecting Australia against Terrorism* (Canberra: Department of the Prime Minister Cabinet, 2004), p. 5.

³ Joseph M. Siracusa, 'John Howard, Australia, and the Coalition of the Willing', *Yale Journal of International Affairs*, Vol. 1, No. 2 (Winter-Spring 2006), p. 40.

⁴ *Ibid.*, p. 39.

⁵ Jack Holland and Matt McDonald, 'Australian Identity, Interventionism and the War on Terror', in *International Terrorism Post 9/11: Comparative Dynamics and Responses* A. Siniver, ed., (London: Routledge, 2010), p. 14.

การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถานในค.ศ. 2001 เพื่อโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มอัลกออิดะฮ์และโค่นล้มรัฐบาลฏอลิบานที่ให้การสนับสนุนและที่พิทักษ์แก่กลุ่มอัลกออิดะฮ์⁶

เหตุการณ์ 9/11 ทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นสำคัญในนโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลีย⁷ โดยวางอยู่บนหลักการของการเตรียมพร้อม การป้องกันและการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการวางแผน การปฏิบัติการและการขยายความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมถึงมุ่งเน้นการคุ้มครองคนในชาติและผลประโยชน์ของออสเตรเลียให้รอดพ้นจากภัยการก่อการร้ายระหว่างประเทศ⁸ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยออสเตรเลียมองว่าการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและการทหารนั้น จะช่วยเป็นหลักประกันสำคัญต่อความมั่นคงของออสเตรเลีย อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความมั่นคงและการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของออสเตรเลียอีกด้วย⁹

ออสเตรเลียต้องเผชิญกับเหตุการณ์การก่อการร้ายครั้งใหญ่จากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีในอินโดนีเซียเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2002 โดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายลอบวางระเบิดสถานบันเทิง 2 แห่งบริเวณใกล้กับหาดคูตาซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมบนเกาะบาหลี โดยเหตุระเบิดเกิดขึ้นเมื่อคนร้ายกดชนวนระเบิดในกระเป๋าพายพลีชีพตัวเองในแพดตี้ส์ คลับและลอบวางระเบิดรถยนต์บริเวณใกล้กับสำหรี คลับ ในขณะที่เดียวกันเกิดเหตุระเบิดขึ้นอีกจุดหนึ่งบริเวณด้านนอกสถานกงสุลสหรัฐอเมริกาในเดนปาซาร์ ซึ่งเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นทั้งสามจุดนั้นส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 202 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 209 คน โดยผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นชาวออสเตรเลียที่มีจำนวนมากถึง 88 คน¹⁰

⁶ การเข้าร่วมทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายกับสหรัฐอเมริกานั้น นอกจากการเข้าร่วมทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถานแล้วนั้น ในค.ศ. 2003 ออสเตรเลียสนับสนุนสหรัฐอเมริกาทำสงครามโจมตีอิรัก เพื่อโค่นล้มซัดดัม ฮุสเซน พร้อมทั้งกล่าวหาว่าอิรักนั้นมีอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงไว้ในครอบครอง

⁷ Commonwealth of Australia, *Advancing the National Interest : Australia's Foreign and Trade Policy White Paper*, p. 20.

⁸ Commonwealth of Australia, *Protecting Australia against Terrorism* pp. 6-8.

⁹ Matt McDonald, 'Foreign and Defence Policy on Australia's Political Agenda, 1962-2012', *Australian Journal of Public Administration*, Vol. 72, No. 2 (2013), p. 178.

¹⁰ Global Security, *Bali Nightclub Bombing* [Online] Available from: <http://www.globalsecurity.org/security/ops/bali.htm> [20 December 2014]

การปฏิบัติการครั้งนี้ปรากฏในภายหลังว่าเป็นฝีมือของกลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์¹¹ กลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะฮ์

นอกจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีแล้ว ออสเตรเลียยังคงเผชิญกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียอีกหลายเหตุการณ์ โดยตั้งแต่ค.ศ. 2002-2007 ออสเตรเลียเผชิญกับเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินโดนีเซียมากถึง 4 ครั้ง ได้แก่ การลอบวางระเบิดหน้าโรงแรมเจดับบลิว แมริออท ในกรุงจาการ์ตา เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ. 2003 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 12 คน และบาดเจ็บ 150 คน¹² การลอบวางระเบิดด้านหน้าสถานทูตออสเตรเลียในกรุงจาการ์ตา เมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 2004 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 12 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 182 คน¹³ และการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2005 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 23 คน โดยเป็นชาวออสเตรเลีย 4 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 100 คน¹⁴

การเผชิญกับเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินโดนีเซียทั้งหมดข้างต้นนั้นสะท้อนให้เห็นว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของออสเตรเลียเป็นอย่างมาก และออสเตรเลียเป็นประเทศหนึ่งที่ตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย เนื่องจากออสเตรเลียสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายและเข้าร่วมทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถาน ประกอบกับออสเตรเลียเคยเข้าไปมีบทบาทในการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออก ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้สร้างความไม่พอใจให้กับชาวมุสลิมเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่นายอุซามะห์ บิน ลาดิน ได้กล่าวถึงการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีผ่านวิดีโอคลิปที่เผยแพร่ภาพไปยังทั่วโลกว่า “เหตุการณ์นี้เป็นการตอบโต้โดยตรงต่อประเทศที่สนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายและการเข้าร่วมสงครามในอัฟกานิสถาน รวมถึงบทบาทของออสเตรเลียในการสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออก”¹⁵

¹¹ กลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ (Jamaah Islamiyah - Ji, الجماعة الإسلامية) หรือกลุ่มเจไอ แปลว่า “ชุมชนอิสลาม” (Islamic Community)

¹² The Special Broadcasting Service, 2003 Jakarta Marriott Blast [Online] Available from: <http://www.sbs.com.au/news/article/2009/07/17/factfile-2003-jakarta-marriott-blast> [29 December 2014]

¹³ The Sydney Morning Herald, 'Target Australia: Jakarta Bomb Killed' [Online] Available from: <http://www.smh.com.au/articles/2004/09/09/1094530741977.html> [29 December 2014]

¹⁴ British Broadcasting Corporation, Bali Bomb Attacks Claim Lives [Online] Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4300274.stm> [29 December 2014]

¹⁵ The Age, 'Bin Laden' Voices New Threat to Australia [Online] Available from: <http://www.theage.com.au/articles/2002/11/13/1037080786315.html> [20 December 2014]

การตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญที่เข้าใกล้ออสเตรเลียมากยิ่งขึ้น โดยนายจอห์น โฮเวิร์ด นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลียได้กล่าวประณามต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและประกาศว่า “การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายจะต้องดำเนินไปโดยไม่มีเงื่อนไขและจะทำทุกวิถีทางเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมารับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น”¹⁶ ส่งผลให้ออสเตรเลียจำเป็นต้องเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย เนื่องจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก อินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญกับออสเตรเลียทั้งทางยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจ ในแง่ของยุทธศาสตร์ อินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใกล้ชิดกับออสเตรเลียมากที่สุด มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ขนาดใหญ่และมีประชากรเป็นจำนวนมาก ส่วนในแง่เศรษฐกิจ อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของออสเตรเลียมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 และเป็นประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญของออสเตรเลีย มีสัดส่วนการค้าระหว่างสองประเทศเพิ่มมากขึ้นในทุกปี¹⁷ การเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายบนเกาะบาหลีสร้างความเสียหายและคุกคามเสถียรภาพและความมั่นคง ตลอดจนบั่นทอนการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย ดังนั้น การรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียให้รอดพ้นจากภัยคุกคามการก่อการร้าย จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย

ประการที่สอง การเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย เป็นอีกเหตุผลหนึ่งผลักดันให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาที่ขยายขอบเขตออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกนั้น ทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลายเป็นภูมิภาคหนึ่งในการเป็นแนวรบที่สองของการดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่สหรัฐอเมริกาเล็งเห็นว่าเป็นพื้นที่สุ่มเสี่ยงต่อการก่อการร้าย โดยเป็นแหล่งหลบซ่อนและเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายที่เชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศมุสลิมขนาดใหญ่ที่เอื้อต่อการเป็นฐานปฏิบัติการและเป็นแหล่งซ่องสุมของการก่อการร้ายที่สำคัญที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁸

¹⁶ Australian Politics, John Howard's Address to the House of Representatives on the Bombings in Bali [Online] Available from: <http://australianpolitics.com/news/2002/10/02-10-14a.shtml> [17 December 2014]

¹⁷ Department of Foreign Affairs and Trade, Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership [Online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [12 March 2015]

¹⁸ ชัยโชค จุลศิริวงศ์, การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 48-49.

ความกังวลเกี่ยวกับภัยการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีเครือข่ายการก่อการร้ายสากลที่มีเป้าหมายโจมตีชาติตะวันตกเคลื่อนไหวยู่ในภูมิภาค ดังนั้น ออสเตรเลียในฐานะพันธมิตรที่ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย จึงมีหน้าที่สำคัญในการสกัดกั้นและยับยั้งการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียรวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ให้ขยายออกไปภายนอก นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังมองว่าตนเองมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลก (Deputy Sheriff) ที่ได้รับมอบหมายจากสหรัฐอเมริกาให้มีหน้าที่ดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค¹⁹

ปัจจัยทั้งสองประการที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย โดยรัฐบาลออสเตรเลียได้ตระหนักถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่เพิ่มมากขึ้นและเล็งเห็นถึงปัญหาการก่อตัวและการขยายตัวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอัลกออิดะฮ์และกลุ่มเจไอ ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียภายใต้การนำของนายจอห์น โฮเวิร์ตพยายามแสวงหาแนวทางในการต่อต้านการก่อการร้ายที่เป็นภัยคุกคามสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศเพื่อสกัดกั้นและยับยั้งภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเน้นการขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ในรูปแบบทวิภาคีกับประเทศในภูมิภาคเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย เช่น การลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Memorandum of Understanding on Counter-Terrorism) ในค.ศ. 2002 กับประเทศต่าง ๆ ทั้งอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย เป็นต้น การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง การส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมาย การบริหารจัดการชายแดน รวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถและพัฒนาศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้าย²⁰

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีทำให้ออสเตรเลียเล็งเห็นถึงความสำคัญของการก่อการร้ายในอินโดนีเซียเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเล็งเห็นว่าการใช้กำลังทางทหารเข้าปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียเช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาโจมตีในอัฟกานิสถานนั้นอาจไม่ส่งผลดีต่อออสเตรเลียเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาการก่อการร้ายเป็นประเด็นทางศาสนาที่มีความเปราะบางในอินโดนีเซีย อาจทำให้เกิดกระแสต่อต้านจากชาวมุสลิมภายในประเทศ จึงทำให้การดำเนินนโยบาย

¹⁹ Holland and McDonald, "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror," p. 14.

²⁰ Department of Foreign Affairs and Trade, International Counter-Terrorism [Online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/issues/terrorism.html> [22 December 2014]

และมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง²¹ และมองว่าการปราบปรามการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพนั้นควรให้ความสำคัญการใช้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจและหน่วยงานข่าวกรองมากกว่าการจัดการโดยใช้กำลังทหารซึ่งอาจทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายดำเนินไปได้อย่างไม่เต็มที่เท่าที่ควร²²

ออสเตรเลียเสริมสร้างความร่วมมือกับอินโดนีเซียในการจัดการกับความท้าทายของกลุ่มก่อการร้ายบนพื้นฐานของการมีผลประโยชน์ร่วมกัน²³ โดยออสเตรเลียเป็นชาติแรกที่เข้ามามีบทบาทในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านการให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจ โดยสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย (Australian Federal Police - AFP) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซีย (Indonesian National Police - INP) ร่วมลงนามใน The Joint Australian-Indonesian Police Investigative Team เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2002²⁴ และอนุมัติเงินช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายระยะยาว 4 ปี จำนวน 10 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย เพื่อจัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรในการจัดการวิกฤต ปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาศักยภาพในการแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ข่าวกรองเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น²⁵ อีกทั้งยังอนุมัติเงินจำนวน 4.7 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในการจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมข้ามชาติอินโดนีเซีย (Indonesian Transnational Crime Centre-TNCC) มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์และแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งครอบคลุมประเด็นเรื่องการก่อการร้าย²⁶ นำไปสู่การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจในการติดตามตัวและสอบสวนผู้ต้องสงสัยในการก่อเหตุ จนนำไปสู่ความสำเร็จในการจับกุมผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรลอบวางระเบิดจำนวน 36 คน และในค.ศ. 2004 ผู้ต้องสงสัยจำนวน 33 คน

²¹ Carl Ungerer, *Australian Foreign Policy in the Age of Terror* (Sydney: UNSW Press, 2008), p. 68.

²² Sharif Shuja, 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response', *Contemporary Review*, Vol. 16, No. 83 (December 2006).

²³ Commonwealth of Australia, *Australia's National Security : A Defence Update 2003* (Canberra: Department of Defence, 2003), p. 19.

²⁴ Australian Federal Police, *Bali Agreement Establishes Joint Team to Pursue Justice* [Online] Available from: <http://www.afp.gov.au/media-centre/news/afp/2002/October/bali-agreement-establishes-joint-team-to-pursue-justice> [26 December 2014]

²⁵ Commonwealth of Australia, *Australia-Indonesia Development Cooperation* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2006), p. 6.

²⁶ The Indonesia Transnational Crime Centre, *Transnational Crime Centre* [Online] Available from: <http://tncc.co.id/en/home/about> [29 December 2014.]

ถูกพิพากษาว่ามีความผิด โดยหนึ่งในผู้ต้องสงสัยที่ถูกจับกุมได้คือนายอูบู บาการ์ บาซิร์ ผู้นำของกลุ่ม เจไอที่ถูกจับกุมได้ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2003²⁷

แม้ว่าจะประสบความสำเร็จในการจับกุมตัวกลุ่มก่อการร้ายมาดำเนินคดี แต่ความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของทั้งสองประเทศยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันรัฐบาลอินโดนีเซียก็มีท่าทีในการให้ความร่วมมือมากขึ้น โดยรัฐบาลออสเตรเลียแต่งตั้งทูตในการต่อต้านการก่อการร้ายในค.ศ. 2003 เพื่อส่งเสริมบทบาทของออสเตรเลียในการต่อต้านการก่อการร้ายและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียกับประเทศอื่น ๆ ในการต่อต้านการก่อการร้าย²⁸ รวมทั้งสนับสนุนเงินช่วยเหลือจำนวน 36.8 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย (Jakarta Centre for Law Enforcement Cooperation - JCLEC) ในค.ศ. 2004 ครอบคลุมการฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านกฎหมาย การประชุม สัมมนา การจัดการความซับซ้อนในการสืบสวน สอบสวนและติดตามหาตัวผู้กระทำผิด เพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาศักยภาพของประเทศในภูมิภาคในการต่อต้านการก่อการร้าย รวมถึงอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ²⁹

นอกจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจและการให้ความช่วยเหลือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายและพัฒนาศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายแล้ว รัฐบาลออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและลดความยากจน โดยรัฐบาลเล็งเห็นว่าความไม่มั่นคงและความไม่ปลอดภัยเป็นสาเหตุสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความยากจนและการด้อยพัฒนา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาและขยายตัวของเครือข่ายก่อการร้าย³⁰ ประชาชนอินโดนีเซียกว่า 100 ล้านคนยังคงประสบกับปัญหาความยากจน การว่างงาน การขาดแคลนและการเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ดังนั้น รัฐบาลออสเตรเลียจึงเล็งเห็นว่าสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งในการจัดการกับการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องวางรากฐานทางสังคมของอินโดนีเซียให้มีความเข้มแข็ง โดยเน้นการปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม การปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา การพัฒนาระบบสาธารณสุขและเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนอินโดนีเซีย³¹

²⁷ Sharif Shuja, 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response', *Contemporary Review*, Vol. 16, No. 83 (December 2006), p. 453.

²⁸ Commonwealth of Australia, *Protecting Australia against Terrorism* p. 14.

²⁹ Ibid., p. 16.

³⁰ Commonwealth of Australia, *Counter-Terrorism and Australian Aid* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2003), p. 5.

³¹ Commonwealth of Australia, *Twelfth Annual Statement to Parliament on Australia's Development Cooperation Program* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2003), p. 10.

ออสเตรเลียริเริ่มการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมผ่านโครงการให้ความช่วยเหลือที่ดำเนินการโดยหน่วยงานให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของออสเตรเลีย (Australian Agency for International Development-AUSAID) ที่มีเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บและพัฒนาการแพทย์บนเกาะบาหลี³² นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงของอินโดนีเซีย ผ่านการฝึกอบรมครู ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบใหม่และส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ³³ อีกทั้งยังมีบทบาทในการฝึกอบรมความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพให้กับแรงงานอินโดนีเซียจำนวน 4,240 คน ที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์และโลหะใน มากาซาร์ (Makassar) บาตัม (Batam) และชวาตะวันตก (West Java)³⁴ เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงาน รวมถึงการปรับปรุงระบบสาธารณสุขหมู่บ้าน จัดตั้งศูนย์สุขภาพท้องถิ่นและจัดหาวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรคไวรัสตับอักเสบบี โรคโปลิโอ และวิตามินเอ³⁵

นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความร่วมมือกับกลุ่มผู้นำอิสลามในอินโดนีเซีย โดยในค.ศ. 2004–2005 ออสเตรเลียเสนอเงินช่วยเหลือจำนวน 7.5 ล้านดอลลาร์ ออสเตรเลียให้กับองค์กรอิสลามในอินโดนีเซีย ครอบคลุมการให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนอิสลาม ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยส่งครูอาสาสมัครชาวออสเตรเลียจำนวน 15 คนทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนสอนศาสนาเพื่อปรับปรุงทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษ³⁶ รวมถึงการใช้การทูตสาธารณะ ผ่านการเป็นเจ้าภาพร่วมกับรัฐบาลอินโดนีเซียจัดประชุม Inter-Faith Dialogue ค.ศ. 2004 ที่เยอกยาคาร์ตา เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชนในภูมิภาค โดยผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นสะพานเชื่อม

³² Commonwealth of Australia, *Advancing the National Interest : Australia's Foreign and Trade Policy White Paper*, p. 122.

³³ Commonwealth of Australia, *Ausaid Annual Report 2002–2003* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2005), p. 52.

³⁴ *Ibid.*, p. 54.

³⁵ *Ibid.*, p. 53.

³⁶ Commonwealth of Australia, *Ausaid Annual Report 2004–2005* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2005), p. 68.

ความแตกต่างและสร้างความสามัคคีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้าย³⁷

นอกจากความร่วมมือในระดับทวิภาคีทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียยังนำไปสู่การผลักดันให้เกิดความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับพหุภาคี โดยรัฐบาลทั้งสองประเทศร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมรัฐมนตรีระดับภูมิภาคว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (Bali Regional Ministerial Meeting on Counter Terrorism) ในค.ศ. 2004 เพื่อพัฒนาความร่วมมือและเสริมสร้างความเข้มแข็งของการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค³⁸ ซึ่งการประชุมครั้งนี้ทำให้เกิดการร่วมลงนามในข้อตกลงความร่วมมือระหว่างศูนย์รายงานและวิเคราะห์การทำธุรกรรมออสเตรเลีย (Australian Transaction Reports and Analysis Centre - AUSTRAC) กับศูนย์รายงานและวิเคราะห์การทำธุรกรรมทางการเงินอินโดนีเซีย (Indonesian Financial Transaction Reports and Analysis Center -INTRAC) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวกรอง รวมถึงมาตรการด้านการเงินของกลุ่มก่อการร้ายเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ก่อการร้าย³⁹

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าออสเตรเลียเข้ามามีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งการเลือกใช้มาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายนั้นอาจขึ้นอยู่กับมุมมองที่มีต่อประเด็นปัญหาการก่อการร้ายที่แตกต่างกัน ตามที่ปีเตอร์ เซเดอร์เบิร์ก (Peter Sederberg)⁴⁰ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ได้เสนอไว้ว่าอาจมองการก่อการร้ายเป็นเรื่องของ

³⁷ Department of Foreign Affairs and Trade, *Australia-Indonesia Joint Media Statement: International Dialogue on Interfaith Cooperation: Yogyakarta* [Online] Available from: http://www.foreignminister.gov.au/releases/2004/joint_yogyakarta_061204.html [5 January 2015]

³⁸ ASEAN Secretariat, *Bali Regional Ministerial Meeting on Counter-Terrorism Bali, Indonesia, 5 February 2004 Co Chairs' Statement Asean Secretariat* [Online] Available from: <http://www.asean.org/communities/asean-political-security-community/item/bali-regional-ministerial-meeting-on-counter-terrorism-bali-indonesia-5-february-2004-co-chairs-statement> [3 January 2015]

³⁹ Australian Transaction Reports and Analysis Centre, *Australia and Indonesia Strengthen Ability to Fight Money Laundering and Terrorist Financing* [Online] Available from: <http://www.austrac.gov.au/media/media-releases/australia-and-indonesia-strengthen-ability-fight-money-laundering-and-terrorist> [5 January 2015]

⁴⁰ ปีเตอร์ เซเดอร์เบิร์ก (Peter Sederberg) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไลนา (University of South Carolina) มีความเชี่ยวชาญด้านการก่อการร้าย

สงคราม (War) อาชญากรรม (Crime) และ โรคภัย (Disease)⁴¹ ซึ่งการมีมุมมองการก่อการร้ายที่แตกต่างกันนั้น ย่อมส่งผลต่อการกำหนดกลไกและมาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายที่แตกต่างกัน

การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่มีต่ออินโดนีเซียนั้น สะท้อนให้เห็นว่าออสเตรเลียมีมุมมองต่อการก่อการร้ายเป็นเรื่องของอาชญากรรมที่จะต้องใช้มาตรการทางกฎหมายในการจับกุมและดำเนินคดี ดังจะเห็นได้จากการต่อต้านการก่อการร้ายที่เน้นการให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจและการบังคับใช้กฎหมายในการจับกุมและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังมองว่าการก่อการร้ายเป็นโรคภัยที่ต้องมีการการปฏิรูปเพื่อสร้างความเท่าเทียมและการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ดังจะเห็นได้จากโครงการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการส่งเสริมการพัฒนาและลดความยากจน สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความเสี่ยงการขยายตัวของเครือข่ายการก่อการร้าย อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดกระแสความรู้สึกต่อต้านออสเตรเลียที่มีอยู่ในสังคมอินโดนีเซียอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี ค.ศ. 2002 ออสเตรเลียเข้ามามีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับออสเตรเลีย โดยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพของออสเตรเลีย ภัยคุกคามใด ๆ ที่มีอิทธิพลในการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียย่อมส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียเช่นกัน ดังนั้น ออสเตรเลียจึงเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ในการขยายความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับอินโดนีเซีย โดยในฐานะประเทศมหาอำนาจระดับภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการจัดการกับปัญหาจึงต้องดำเนินนโยบายในลักษณะเชิงรุก (Proactive) ในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ผ่านการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความเข้มแข็งของอินโดนีเซีย อีกทั้ง ออสเตรเลียยังได้รับผลประโยชน์พลอยได้ (Derivative Interest) ในการรอดพ้นจากการก่อการร้ายเช่นกัน

นอกจากผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแล้ว การขยายความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายยังช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ของออสเตรเลียในทุกกระดับ โดยในระดับทวิภาคีความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียที่เคยสั้นคลอนลงจากการที่ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออกในค.ศ. 1999 นั้นดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ออสเตรเลียเข้า

⁴¹ Brenda Lutz and Jame Lutz, 'Terrorism', in *Contemporary Security Studies* Alan Collins, ed., (Oxford: Oxford University Press, 2006), p. 274.

มามีบทบาทในอินโดนีเซียเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังผลักดันให้เกิดความร่วมมือในระดับพหุภาคีซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ออสเตรเลียแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาศักยภาพของประเทศในภูมิภาคในการจัดการกับการก่อการร้ายซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพและการรักษาความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ดังนั้น วิทยาลัยพณิชยการจำเป็นต้องศึกษาการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ. 2002 โดยต้องการวิเคราะห์ให้เห็นถึงสาเหตุที่ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่มีความเข้มแข็งเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของออสเตรเลียในการแสดงบทบาทผู้นำในการรักษาเสถียรภาพและสร้างความมั่นคงให้กับอินโดนีเซียเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย และปกป้องผลประโยชน์ของออสเตรเลียที่กำลังถูกคุกคามจากการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย อีกทั้งยังอธิบายให้เห็นถึงทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีอีกด้วย

1.2 ประเด็นคำถามในการศึกษาวิจัย

อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

1.3 สมมติฐานในการศึกษา

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ออสเตรเลียเข้าไปดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย คือความพยายามแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซียผ่านการดำเนินนโยบายในลักษณะเชิงรุก (Proactive) ในการต่อต้านการก่อการร้าย

1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ.2002

2. เพื่อศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ.2002

1.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย (2002-2007) ได้นำแนวคิดเรื่องมหาอำนาจระดับภูมิภาค (Regional Power) มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และอธิบายประเด็นปัญหา โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

แนวคิดเรื่องมหาอำนาจระดับภูมิภาคเป็นการอธิบายโดยใช้แนวคิดเรื่องอำนาจผสมผสานกับแนวคิดเรื่องภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค (Region) โดยมหาอำนาจระดับภูมิภาคนั้นจะมีความคล้ายคลึงกับมหาอำนาจระดับกลาง (Middle power) ซึ่งการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างสองสิ่งนี้ยากที่จะแบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน⁴²

Martin Wight ได้แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างมหาอำนาจทั้งสอง โดยใช้ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ในการอธิบาย ซึ่งตามความคิดของ Wight รัฐที่จะเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคได้นั้นจะต้องมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ และเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและจัดระเบียบภายในภูมิภาค เป็นรัฐที่มีอิทธิพลและมีศักยภาพในการแสดงบทบาทที่หลากหลาย แต่จำกัดอยู่เพียงแค่อำนาจภายในภูมิภาคที่ตั้งอยู่เท่านั้น ในขณะที่มหาอำนาจระดับกลาง จะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินนโยบายหรือกิจกรรมทางการทูตในระดับโลก อย่างไรก็ตาม รัฐที่เป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคบางรัฐอาจมีคุณสมบัติในการเป็นมหาอำนาจระดับกลางที่มีบทบาทในระบบระหว่างประเทศอีกด้วย⁴³

การนิยามของมหาอำนาจระดับภูมิภาค มีการให้คำนิยามที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

มหาอำนาจระดับภูมิภาค หมายถึงรัฐที่มีอิทธิพลและมีอำนาจในภูมิภาค หรือในอนุภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง หรือเป็นรัฐที่ครอบครองศักยภาพและอำนาจที่สำคัญของภูมิภาค สามารถแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการสร้างระเบียบภูมิภาคที่ส่งผลกระทบต่อวิถีคิด และการกระทำของรัฐต่าง ๆ ในภูมิภาค⁴⁴

Robert Chase, Emily Hill และ Paul Kennedy นิยามความหมายโดยเชื่อมโยงบทบาทของมหาอำนาจระดับภูมิภาคกับความคิดของรัฐ Pivotal States ทำให้มหาอำนาจระดับภูมิภาคหมายถึง รัฐที่มีความสำคัญในระดับภูมิภาค มีเสถียรภาพและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ มีส่วนใน

⁴² Detlef Nolte, *How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics* (Hamburg: GIGA German Institute of Global and Area Studies, 2007), p. 10.

⁴³ GIGA German Institute of Global and Area Studies, *Regional Power Conceptual Framework* [Online] Available from: http://www.giga-hamburg.de/sites/default/files/events/1nd_rpn_conference_conceptual_framework.pdf [15 May 2015]

⁴⁴ Robert Stewart-Ingersoll and Derrick Frazier, *Regional Powers and Security Orders: A Theoretical Framework* (London: Routledge, 2012), pp. 50-51.

การผลักดันความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเมืองของภูมิภาค และถูกคาดหวังในการแสดงบทบาทผู้สร้างสันติภาพในภูมิภาคและมีความรับผิดชอบในการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและระเบียบของภูมิภาค รวมถึงการสนับสนุนมหาอำนาจและส่งเสริมการยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานในการดำเนินความสัมพันธ์ในระดับภูมิภาค⁴⁵

Detlef Nolte ได้นิยามความหมายของมหาอำนาจระดับภูมิภาคไว้ว่า เป็นรัฐที่เป็นผู้นำในภูมิภาค ที่ครอบครองศักยภาพทางอำนาจเหนือกว่ารัฐอื่น ๆ และสามารถขยายอิทธิพลในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาอำนาจระดับภูมิภาคไม่เพียงแต่อ้างสิทธิ์บทบาทการเป็นผู้นำในภูมิภาค แต่ต้องมีความสามารถที่จะโน้มน้าวให้รัฐต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาคยอมรับความเป็นผู้นำของตน อีกทั้งยังเป็นรัฐที่สนับสนุนผลประโยชน์ของภูมิภาคทั้งในเวทีระหว่างภูมิภาค และเวทีระดับโลก⁴⁶

Stefan Schirm ได้นิยามรัฐที่เป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาค โดยพิจารณาจากบทบาท และการยอมรับจากรัฐอื่น ทำให้มหาอำนาจระดับภูมิภาค หมายถึง รัฐที่แสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการสร้างกฎเกณฑ์ พัฒนาและจัดการระเบียบในภูมิภาค โดยเป็นรัฐที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของรัฐอื่น ๆ และใช้อำนาจในการแสดงศักยภาพที่ตนเองมีอยู่เพื่ออ้างสิทธิ์การเป็นผู้นำ ซึ่งสถานะของมหาอำนาจระดับภูมิภาค จะต้องได้รับการยอมรับจากรัฐอื่นในภูมิภาค มหาอำนาจในภูมิภาคอื่น ๆ รวมทั้งมหาอำนาจระดับโลกอย่างสหรัฐอเมริกา⁴⁷

ตัวชี้วัดและลักษณะพื้นฐานของมหาอำนาจระดับภูมิภาค

ตัวชี้วัดของมหาอำนาจระดับภูมิภาค สามารถแบ่งออกได้เป็น

ตัวชี้วัดทางกายภาพ ประกอบด้วย จำนวนประชากร อัตราการเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขนาดของประเทศ เขตแดน และการครอบครองทรัพยากรและศักยภาพทางการทหาร

ตัวชี้วัดทางพฤติกรรม โดยพิจารณาจากพฤติกรรมและบทบาทในการอ้างสิทธิ์การเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค เป็นผู้รักษาเสถียรภาพและความมั่นคง ตลอดจนอิทธิพลในการมีส่วนร่วมต่อกิจการและให้ความสำคัญต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ ภายในภูมิภาค รวมถึงมีความน่าเชื่อถือและมีความชอบธรรมในการแสดงบทบาทในภูมิภาค

⁴⁵ GIGA German Institute of Global and Area Studies, [Regional Power Conceptual Framework](http://www.giga-hamburg.de/sites/default/files/events/1nd_rpn_conference_conceptual_framework.pdf) [Online] Available from: http://www.giga-hamburg.de/sites/default/files/events/1nd_rpn_conference_conceptual_framework.pdf [15 May 2015]

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Nolte, [How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics](#) p. 3.

Oyvind Osterud ได้กำหนดลักษณะพื้นฐานของรัฐที่เป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาค ดังต่อไปนี้⁴⁸

1. รัฐที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาค
2. รัฐที่มีศักยภาพในการต่อสู้กับรัฐอื่น ๆ ภายในภูมิภาค
3. รัฐที่มีอิทธิพลในการจัดการกิจการภายในภูมิภาค
4. รัฐที่มีเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม เชื่อมโยงกับภูมิภาค
5. รัฐที่เป็นผู้นำ และได้รับการยอมรับจากรัฐอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค
6. รัฐที่มีอิทธิพลในการหล่อหลอมความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองภายในภูมิภาค
7. รัฐที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการความร่วมมือของสถาบันในภูมิภาค
8. รัฐที่กำหนดระเบียบความมั่นคงของภูมิภาค
9. รัฐที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนการประชุมในเวทีระหว่างภูมิภาค หรือในระดับโลก

การแสดงบทบาทของมหาอำนาจระดับภูมิภาค

มหาอำนาจระดับภูมิภาคมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในภูมิภาคที่มีความรับผิดชอบต่อการปกป้องความมั่นคงและรักษาไว้ซึ่งระเบียบของภูมิภาค ซึ่งการแสดงบทบาทการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคนั้น Maxi Schoeman ได้กำหนดเงื่อนไขของการแสดงบทบาทไว้ดังต่อไปนี้⁴⁹

ปัจจัยภายในรัฐ (Internal) หมายถึง ระบบการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐนั้น ๆ จะต้องเอื้อต่อการแสดงบทบาทผู้นำและผู้รักษาเสถียรภาพในภูมิภาค

ความเต็มใจ (Willingness) หมายถึง มหาอำนาจระดับภูมิภาคจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเต็มใจ ตลอดจนศักยภาพและขีดความสามารถในการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำ ผู้สร้างเสถียรภาพ และผู้สร้างสันติภาพให้กับภูมิภาค

ขีดความสามารถ (Capacity) หมายถึง มหาอำนาจระดับภูมิภาคจะต้องมีขีดความสามารถหรือมีศักยภาพในการเป็นผู้นำในภูมิภาค

การยอมรับ (Acceptance) หมายถึง มหาอำนาจระดับภูมิภาคควรจะได้รับ การยอมรับจากประเทศในภูมิภาคต่อการเป็นผู้นำที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความมั่นคงของภูมิภาค อีกทั้งควรจะได้รับ การยอมรับและการสนับสนุนจากมหาอำนาจในภูมิภาคอื่น ๆ รวมถึงมหาอำนาจในระดับโลก

⁴⁸ Ibid., p. 15.

⁴⁹ Daniel Fleses, 'Conceptualising Regional Power in International Relations: Lessons from the South African Case', GIGA working papers, Vol. 6, No. 53 (June 2007), p. 10.

การนำแนวคิดเรื่องมหาอำนาจระดับภูมิภาคมาใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินนโยบายและบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่มีต่ออินโดนีเซียนั้น เพื่อจะชี้ให้เห็นถึงความพยายามของออสเตรเลียในการพยายามแสดงบทบาทการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาค ผ่านความพยายามเข้าไปมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย โดยหน้าที่สำคัญของออสเตรเลียคือการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ผ่านการให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งการมีความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายกับอินโดนีเซียอย่างใกล้ชิดเอื้อประโยชน์ต่อออสเตรเลียในการเป็นผู้นำในการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาค และช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นการปราบปรามและสกัดกั้นการก่อการร้ายในอินโดนีเซียไม่ให้ขยายออกไปในวงกว้าง เพื่อรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงของออสเตรเลียให้รอดพ้นจากภัยคุกคามของการก่อการร้ายอีกด้วย

1.6 ทบทวนวรรณกรรม

ผู้ศึกษาได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่มีต่ออินโดนีเซีย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยประเด็นปัญหานี้และสามารถสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. วรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

งานของ ชัยโชค จุลศิริวงศ์ เรื่อง การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁵⁰ ศึกษาเกี่ยวกับการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงภายในรัฐ โดยอธิบายถึงลักษณะของการก่อการร้ายในภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงจากการก่อการร้ายรูปแบบเดิมที่เป็นปัญหาความขัดแย้งภายในรัฐ จากความแตกต่างทางเชื้อชาติ อุดมการณ์ และการใช้ความเชื่อทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการต่อต้านรัฐบาลและแบ่งแยกดินแดนเพื่อปกครองตนเอง ไปสู่การก่อการร้ายรูปแบบใหม่ภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และมีลักษณะของการเป็นการก่อการร้ายข้ามชาติ ที่มีเครือข่ายแทรกซึมและเคลื่อนไหวอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วทั้งภูมิภาค

การเคลื่อนไหวของขบวนการการก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญของประเทศในภูมิภาค อินโดนีเซียเป็นประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มทางศาสนาที่มีอิทธิพลอยู่ภายในประเทศ อีกทั้งยังมีปัญหาความแตกแยกภายในจากการเรียกร้องเอกราชของกลุ่มปกครองตนเอง ทำให้อินโดนีเซียถูกมองว่าอาจเป็นแหล่งซ่องสุมของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งเป็นกลุ่มมุสลิมที่มีแนวคิดสุดโต่ง โดยการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี เป็นเหตุการณ์การก่อการร้าย

⁵⁰ ชัยโชค จุลศิริวงศ์, การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ครั้งใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์ 9/11 ที่เชื่อกันว่าเป็นฝีมือของกลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ กลุ่มก่อการร้ายที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะฮ์ แสดงให้เห็นว่ามีการเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายสากลอยู่ในอินโดนีเซีย

สำหรับงานเขียนชิ้นนี้ยังได้อธิบายถึงมาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศในภูมิภาค ในบริบทของอินโดนีเซีย รัฐบาลต้องเผชิญกับความกดดันในการจัดการกับกรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มเหล่านี้ โดยในช่วงแรกรัฐบาลออกมากฎีเส่ว่าขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมในประเทศไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อการร้ายสากล อีกทั้งยังไม่ให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากรัฐบาลมีความกังวลว่าความร่วมมือเหล่านี้ จะทำให้ประชากรชาวมุสลิมไม่พอใจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคะแนนความนิยมของรัฐบาล แต่หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี รัฐบาลอินโดนีเซียหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาการก่อการร้ายอย่างจริงจัง และปรับเปลี่ยนท่าทีในการให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกามากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย โดยผู้เขียนได้มีการประเมินภาพรวมของการต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซียว่ายังคงไม่มีความเด็ดขาด และขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากยังคงต้องเผชิญกับกระแสกดดันจากชาวมุสลิมในประเทศ

งานของ Greg Fealy and Aldo Borgu เรื่อง Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia⁵¹ อธิบายถึงการก่อการร้ายและการตอบสนองของรัฐบาลอินโดนีเซียต่อการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีโดยกลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ หรือเจไอเป็นผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ครั้งนี้ โดยเป็นเครือข่ายการก่อการร้ายที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นในช่วงทศวรรษ 1990 โดยมีเป้าหมายเพื่อก่อตั้งรัฐอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีฐานปฏิบัติการอยู่ในอินโดนีเซีย และมีเครือข่ายสมาชิกอยู่ในมาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ อีกทั้งยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะฮ์ ซึ่งการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีนั่น สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของกลุ่มเจไอในการใช้ระเบิดพลีชีพเป็นครั้งแรกในการโจมตี ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงและทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีชื่อเสียง จนทำให้สหรัฐอเมริกาขึ้นบัญชีให้เป็นองค์กรก่อการร้ายสากล

ส่วนท่าทีในการตอบสนองของรัฐบาลอินโดนีเซียต่อการเกิดเหตุการณ์นั้น นโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซียเปลี่ยนแปลงไปหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี รัฐบาลเล็งเห็นว่าการปราบปรามการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพนั้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานตำรวจและหน่วยงานข่าวกรองมากกว่าการเพิ่มความเข้มแข็งทางการทหาร

⁵¹ Greg Fealy and Aldo Borgu, Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia (Canberra: The Australian Strategic Policy Institute, 2005).

ซึ่งรัฐบาลได้แบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่างหน่วยงานตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการต่อต้านการก่อการร้าย ในขณะที่หน่วยงานทหารมีหน้าที่ในการปราบปรามการก่อความไม่สงบ หรือการก่อกบฏในพื้นที่ต่าง ๆ เช่นในอาเจห์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมองว่ารัฐบาลอินโดนีเซียยังคงมีจุดอ่อนในการปราบปรามการก่อการร้าย รัฐบาลยังคงมีความล่าช้าในการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดการประเด็นปัญหานี้ยังคงเป็นประเด็นเปราะบางในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม จึงทำให้การจัดการและการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการต่อต้านการก่อการร้าย ดำเนินไปได้อย่างไม่เต็มที่เท่าที่ควร ประกอบกับความอ่อนไหวทางการเมือง ผู้นำกลัวว่าอาจถูกกล่าวหาว่าต่อต้านอิสลามและสนับสนุนประเทศตะวันตกในการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งจะทำให้รัฐบาลสูญเสียความเชื่อมั่นและเกิดกระแสการต่อต้านจากประชาชนอินโดนีเซีย

งานของ Bilveer Singh เรื่อง *The Challenge of militant Islam and terrorism in Indonesia*⁵² วิเคราะห์และพิจารณาเกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงและการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ซึ่งการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงและการก่อการร้ายไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ของอินโดนีเซีย อินโดนีเซียเผชิญกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงมาตั้งแต่ในอดีตอันเนื่องมาจากความต้องการแยกตัวเป็นเอกราชและจัดตั้งรัฐอิสลามของกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม Gerakan Aceh Merdeka (GAM) และกลุ่มดาร์ลุ อิสลาม (Darul Islam - DI)⁵³ ซึ่งการเคลื่อนไหวของกลุ่มเหล่านี้ มีลักษณะของการเป็นขบวนการต่อต้านรัฐที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการบรรลุวัตถุประสงค์ของตน โดยใช้ความรุนแรงและการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือ

กลุ่มเจไอ เป็นขบวนการก่อการร้ายที่พัฒนามาจากกลุ่ม Darul Islam ก่อตั้งขึ้นในช่วงทศวรรษ 1990 โดยมีการพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงอื่น ๆ ในภูมิภาคเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังรวบรวมสมาชิก ฝึกฝนการต่อสู้ จนกลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในภูมิภาค การเกิดขึ้นของกลุ่มญะมาอะห์ อิสลามียะห์ เกิดขึ้นจากปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดกระแสต่อต้านและนำไปสู่การใช้ความรุนแรงและการก่อการร้าย โดยมีความปรารถนาที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและก่อตั้งรัฐอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการทำสงครามต่อต้านสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตร

⁵² Bilveer Singh, 'The Challenge of Militant Islam and Terrorism in Indonesia', *Australian Journal of International Affairs*, Vol. 58, No. 1 (March 2004).

⁵³ กลุ่มดาร์ลุ อิสลาม (Durul Islam - DI, دار الإسلام) แปลว่า “บ้านอิสลาม”

Bilveer Singh กล่าวต่อว่าความอ่อนแอทางการเมืองและการทหารของอินโดนีเซีย ประกอบกับความยากจน และความเปราะบางทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการสิ้นสุดของระบอบซูฮาร์โตในค.ศ.1998 เอื้อประโยชน์ต่อการขยายตัวและการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายที่สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วโดยปราศจากการควบคุม ดังจะเห็นได้จากการเกิดการลอบวางระเบิดและการก่อการร้ายขึ้นในอินโดนีเซียหลายครั้ง ซึ่งเหตุการณ์ครั้งใหญ่ที่สร้างความเสียหายให้กับอินโดนีเซีย คือการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ในค.ศ. 2002 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้อินโดนีเซียยอมรับถึงการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายในประเทศ ถึงแม้ว่าภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ ผู้นำและสมาชิกของกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางระเบิดจะถูกจับกุม แต่ก็ยังเกิดเหตุระเบิดขึ้นอีกหลายครั้งในอินโดนีเซีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเจไอยังคงมีกำลังในการโจมตีมากพอถึงแม้ว่าจะขาดผู้นำ

2. วรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย

งานของ Joseph M. Siracusa เรื่อง John Howard, Australian, and the Coalition of the willing⁵⁴ พูดถึงการเป็นพันธมิตรระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกา โดยออสเตรเลียเป็นหนึ่งในพันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาภายใต้สนธิสัญญา Australia, New Zealand and the United States of America Security Treaty – ANZUS และมีส่วนร่วมกับสหรัฐอเมริกาในเหตุการณ์ต่าง ๆ มาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายก็เป็นหนึ่งในภารกิจที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นพันธมิตรที่แน่นแฟ้นของทั้งสองประเทศ โดยภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 นายจอห์น โฮเวิร์ด นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลียนำที่ที่ตอบรับและสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายอย่างแข็งขัน โดยมีบทบาทในการส่งทหารเข้าโจมตีอัฟกานิสถานและอิรัก ซึ่งผลจากการร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศมีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น สหรัฐอเมริกามองว่าออสเตรเลียเป็นพันธมิตรที่จงรักภักดี จึงตอบแทนออสเตรเลียนด้วยการลงนามในข้อตกลงการค้าเสรี ส่วนออสเตรเลียนมองว่าการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาสามารถตอบสนองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของออสเตรเลียได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการเป็นพันธมิตรระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกามักจะถูกกระแสวิพากษ์วิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมโจมตีในอิรัก อีกทั้งยังส่งผลต่อภาพลักษณ์และความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับประเทศภายในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินโดนีเซียซึ่งเป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดของออสเตรเลียที่มอง

⁵⁴ Siracusa, 'John Howard, Australia, and the Coalition of the Willing', pp. 39-49.

ว่าการเป็นพันธมิตรของออสเตรเลียในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้นเป็นการโจมตีต่ออิสลามโดยตรง

งานของ Jack Holland และ Matt McDonald เรื่อง Australian Identity, Interventionism and War on Terror⁵⁵ อธิบายถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของออสเตรเลียในการใช้กำลังทางทหารเข้าแทรกแซงในสงครามต่อต้านการก่อการร้าย โดยรัฐบาลออสเตรเลียภายใต้การนำของนายจอห์น โฮเวิร์ด มองว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมของออสเตรเลียในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้นวางอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญคือ ผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงในภูมิภาค โดยมองว่าเหตุการณ์ 9/11 เป็นเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงจุดจบของโลกยุคหลังสงครามเย็นและการเริ่มต้นโลกใหม่ที่มีความน่าสะพรึงกลัวและรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อชาติตะวันตก ออสเตรเลียในฐานะที่เป็นพันธมิตรสำคัญที่ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่และยึดถือค่านิยมตะวันตกร่วมกับสหรัฐอเมริกาเป็นเวลานาน จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย อีกทั้งการที่ออสเตรเลียถูกโจมตีจากเหตุการณ์การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีเป็นสิ่งตอกย้ำที่ทำให้ออสเตรเลียเล็งเห็นว่าการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย อีกทั้งความกังวลที่มีเกี่ยวกับภัยคุกคามการก่อการร้ายที่ขยายตัวในภูมิภาคประกอบกับการเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกา ทำให้ออสเตรเลียมองว่าตนเองเป็นตัวแทนของสหรัฐอเมริกาที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสกัดกั้นและยับยั้งการขยายตัวของการก่อการร้ายไม่ให้ขยายออกไปในวงกว้างเพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของออสเตรเลียและภูมิภาค

3. วรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของออสเตรเลียในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

งานของ Carl Ungerer เรื่อง Australian Foreign Policy In the age of Terror⁵⁶ อธิบายถึงการดำเนินนโยบายต่างประเทศของออสเตรเลียภายหลังการเกิดเหตุการณ์ 9/11 ว่าเหตุการณ์ 9/11 ทำให้ประเด็นเรื่องการก่อการร้ายเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายต่างประเทศและนโยบายความมั่นคงของออสเตรเลีย และกลายเป็นประเด็นสำคัญภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีในค.ศ. 2002 การเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้นำเกี่ยวกับการมองภัยคุกคามที่เข้ามาใกล้ตัวมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทิศทางของนโยบายต่างประเทศออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อต่อต้านภัยคุกคามจากการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น

⁵⁵ Holland and McDonald, "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror," pp. 1 - 24.

⁵⁶ Ungerer, *Australian Foreign Policy in the Age of Terror*.

Carl Ungerer วิเคราะห์เพิ่มเติมว่าการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย นั้นยังคงเป็นไปอย่างแข็งขันและมีความระมัดระวัง เมื่อเปรียบเทียบกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา เพราะออสเตรเลียต้องเผชิญความท้าทายในสองมิติที่ทับซ้อนกันคือ

1. ความเร่งด่วนของภัยคุกคามการก่อการร้ายเข้าใกล้ออสเตรเลียมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายจากการถูกโจมตีที่เพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี ทำให้ชาวออสเตรเลียและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคยังคงถูกคุกคามจากการก่อการร้าย
2. การส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค ทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี ยังคงมีความเปราะบาง เนื่องจากปัญหาการก่อการร้ายเป็นประเด็นทางศาสนาซึ่งมีความละเอียดอ่อนกับประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมุสลิมในภูมิภาค จึงทำให้การดำเนินนโยบายของออสเตรเลียเป็นไปอย่างระมัดระวัง และทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียยังคงพยายามสร้างเครือข่ายการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาค โดยให้หน่วยงานของออสเตรเลียเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถกับหน่วยงานในประเทศต่าง ๆ ได้โดยตรง ทำให้เกิดความร่วมมือและการทำงานอย่างใกล้ชิด ที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ภายในระยะเวลารวดเร็ว

งานของ Amanda Schiller เรื่อง *Can Foreign Aid be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia*⁵⁷ ศึกษาการนำประเด็นเรื่องการให้ความช่วยเหลือมาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยศึกษากรณีการให้ความช่วยเหลือของออสเตรเลียที่มีต่ออินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่าออสเตรเลียประสบความสำเร็จในการนำประเด็นเรื่องการให้ความช่วยเหลือมาใช้เป็นเครื่องมือต่อต้านการก่อการร้าย โดยรัฐบาลออสเตรเลียให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงเป็นการให้ความช่วยเหลือผ่านการส่งเสริมความร่วมมือของหน่วยงานตำรวจ หน่วยงานข่าวกรอง การบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมขีดความสามารถในด้านการก่อการร้าย โดยศูนย์ Jakarta Centre for Law Enforcement Cooperation (JCLEC) ถือได้ว่าเป็นการประสบความสำเร็จสูงสุดในการให้ความช่วยเหลือทางตรงของออสเตรเลีย ที่ทำให้ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

⁵⁷ Amanda Schiller, *Can Foreign Aid Be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia* (Doctor of Philosophy Thesis, School of Communication, International Studies and Languages, University of South Australia, 2012).

ส่วนการให้ความช่วยเหลือทางอ้อม เป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในระยะยาว ผ่านโครงการการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การส่งเสริมการพัฒนาและลดความยากจน รวมถึงการมีส่วนร่วมใน Inter-faith Dialogue เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพทางสังคมและการเมือง ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนและลดความยากจนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อขยายตัวของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่ง Amanda Schiller มองว่าถ้าหากรัฐบาลออสเตรเลียมีการจัดการอย่างเหมาะสม การให้ความช่วยเหลือในการต่อต้านการก่อการร้ายจะสามารถเอื้อประโยชน์ทั้งในด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนา

งานของ Sharif Shuja เรื่อง Terrorism in Southeast Asia: Australia's security threat and response⁵⁸ ศึกษาการเกิดขึ้นของการก่อการร้ายที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของออสเตรเลียและท่าทีของออสเตรเลียในการตอบสนองภัยคุกคามที่เกิดขึ้น โดยอธิบายว่าออสเตรเลียเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย 3 ระดับ คือ 1.ระดับโลก ออสเตรเลียต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายกลุ่มอัลกออิดะฮ์ ออสเตรเลียต้องสูญเสียชีวิตพลเมืองชาวออสเตรเลียจากการเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งในสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2001 ตุรกี ค.ศ. 2003 ซาอุดีอาระเบีย ค.ศ. 2004 และลอนดอน ค.ศ. 2005 2.ระดับภูมิภาค ออสเตรเลียต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายจากการถูกโจมตีในเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์การลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี ค.ศ. 2002 เป็นต้นมา 3.การเกิดขึ้นของการก่อการร้ายภายในประเทศ จากการจับกุมกลุ่มก่อการร้ายในซิดนีย์และเมลเบิร์นใน ค.ศ. 2005 ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียต้องเพิ่มมาตรการ และความเข้มแข็งของกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายภายใน

ส่วนแนวทางในการตอบโต้ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นนั้น Sharif Shuja วิเคราะห์ว่ารัฐบาลออสเตรเลียพยายามที่จะแสดงบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาค เพราะออสเตรเลียเผชิญกับภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้ายในระดับภูมิภาคมากที่สุด ออสเตรเลียตระหนักว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในภูมิภาค ดังนั้น การรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาคเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญกับออสเตรเลีย ทำให้ออสเตรเลียพยายามดำเนินยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายผ่านการขยายความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อ

⁵⁸ Shuja, 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response', pp. 445-62.

พัฒนาศักยภาพในการต่อต้านภัยคุกคามจากการก่อการร้าย เสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาค

งานของ Carl Ungerer เรื่อง Australia's Policy Responses to Terrorism in Southeast Asia⁵⁹ ศึกษาการดำเนินนโยบายของออสเตรเลียต่อปัญหาการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมองว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาค ทำให้ออสเตรเลียพยายามแสดงบทบาทนำและเข้าไปมีส่วนร่วมให้เกิดความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ผ่านความร่วมมือด้านการเมือง การให้ความช่วยเหลือทางด้านการทหารและการให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนากับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่ง Carl Ungerer ได้ประเมินถึงจุดอ่อนของการตอบสนองของรัฐบาลออสเตรเลียต่อภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่ามีประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ในแง่ของนโยบาย ออสเตรเลียยังคงมีความเชื่อ่งช้าในการตอบสนองต่อภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. การตอบสนองของออสเตรเลียให้ความสำคัญกับกลไกในระดับทวิภาคีมากเกินไป 3. แม้ว่าการแลกเปลี่ยนข่าวกรองจะเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหา แต่หน่วยงานข่าวกรองของออสเตรเลียยังคงมีความไม่พร้อมในการจัดการและรับมือกับปัญหาที่ผ่าน มาจึงทำให้ปัญหาการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงประชาชนชาวออสเตรเลียและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาค

งานของ Andrew Forbes เรื่อง Australia's Contribution to the fight against terrorism in Southeast Asia⁶⁰ อธิบายถึงบทบาทของออสเตรเลียในการต่อต้านการก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเน้นย้ำถึงยุทธศาสตร์ในต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศของออสเตรเลียที่ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือ 1. การสร้างความมุ่งมั่นในการต่อต้านการก่อการร้ายผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค 2. การต่อต้านการก่อการร้ายจะต้องมีการให้ความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคในการปฏิบัติการในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ออสเตรเลียจะต้องมีบทบาทในการสนับสนุนการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาค

⁵⁹ Carl Ungerer, 'Australia's Policy Responses to Terrorism in Southeast Asia', *Global Change, Peace and Security*, Vol. 18, No. 3 (October 2006).

⁶⁰ Andrew Forbes, *Australia's Contribution to the Fight against Terrorism in Southeast Asia* [Online] Available from: http://radvanyi.ciss.msstate.edu/ICWAT/Forbes_Andrew_Paper.pdf [24 December 2014.]

การดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้นมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ 1.การสร้างศักยภาพของประเทศในภูมิภาคในการจัดการกับภัยคุกคามจากการก่อการร้าย โดยการเพิ่มความเข้มแข็งในการต่อต้านการก่อการร้ายและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานตำรวจ 2.การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ และลดระดับความยากจน เพื่อลดความเสี่ยงต่อการขยายตัวของเครือข่ายการก่อการร้าย จึงทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียเน้นการสร้างเครือข่ายในระดับภูมิภาค โดยจะให้ความสำคัญในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายเป็นลำดับแรก และการใช้กำลังทางทหารเป็นลำดับสุดท้าย รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาระยะยาว เพื่อลดความยากจน อันเป็นสิ่งสำคัญของการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้าย ผ่านการดำเนินการของหน่วยงานที่สำคัญ คือ Australian Federal Police และ AUSAID

งานของ John Lawler เรื่อง The Bali Bombing: Australian Law Enforcement Assistance to Indonesia⁶¹ อธิบายถึงบทบาทของออสเตรเลียในการให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเกิดเหตุการณ์บาหลีถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซียกับสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลียมีความร่วมมือและทำงานกันอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ความสำเร็จในการจับกุมผู้ต้องสงสัยในการลอบวางระเบิดนั้นแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการทำงานของหน่วยงานตำรวจในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นต้องดำเนินไปด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากการปราบปรามการก่อการร้ายที่เป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในอินโดนีเซียนั้นยังคงเป็นเรื่องที่เปราะบางอย่างไรก็ตาม ความสำเร็จจากความร่วมมือของหน่วยงานทั้งสอง อาจเป็นแบบอย่างในความร่วมมือและการทำงานของหน่วยงานตำรวจของประเทศอื่น ๆ ในอนาคตได้

การทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคเป็นอย่างมาก เนื่องจากหลังจากเหตุการณ์ 9/11 ทำให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายกลายเป็นความกังวลอันดับต้นๆ ของชาติตะวันตก ประกอบกับออสเตรเลียเผชิญกับภัยคุกคามการก่อการร้ายโดยตรง จึงทำให้ออสเตรเลียเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิด โดยออสเตรเลียตระหนักว่าตนในฐานะที่เป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีศักยภาพเพียงพอที่จะเป็นผู้นำใน

⁶¹ John Lawler, *The Bali Bombing: Australian Law Enforcement Assistance to Indonesia* [Online] Available from: http://www.policechiefmagazine.org/magazine/index.cfm?fuseaction=display_arch&article_id=354&issue_id=82004 [14 March 2015]

การต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม การเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียไม่เพียงแต่ต้องการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในภูมิภาคเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงนัยสำคัญของความพยายามของออสเตรเลียที่ต้องการจะสกัดกั้นและยับยั้งภัยคุกคามจากการก่อการร้ายไม่ให้กระจายออกไปนอกภูมิภาคซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อความมั่นคงของชาติตะวันตก รวมทั้งออสเตรเลียด้วย

1.7 ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษาการดำเนินนโยบายและบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่มีต่ออินโดนีเซียในสมัยรัฐบาลของนายจอห์น โฮเวิร์ด หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ในอินโดนีเซีย ตั้งแต่ค.ศ. 2002 ถึง ค.ศ. 2007

1.8 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยใช้ข้อมูลจากหลักฐานและเอกสารต่าง ๆ และนำเสนอด้วยการวิเคราะห์เรียบเรียงเชิงพรรณนา

แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัย ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ นโยบายต่างประเทศของออสเตรเลีย คำแถลงการณ์ และสุนทรพจน์ของผู้นำออสเตรเลียและรัฐมนตรีต่างประเทศของออสเตรเลีย รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้าราชการต่าง ๆ เอกสารและบันทึกจากหน่วยงานทางราชการ รวมทั้งสมุดปกขาวของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศของออสเตรเลีย

2. ข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความวิชาการ รายงานการวิจัย เอกสารประกอบการสัมมนา วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นปัญหา

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียและกลุ่มก่อการร้ายที่อยู่เบื้องหลังการลอบวางระเบิดดังกล่าว

2. รับรู้และเข้าใจถึงสาเหตุของการที่ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

3. รับรู้และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซีย หลังจากเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ.2002

1.10 คำโครงการนำเสนอ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 5 บท ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา ประเด็นคำถามในการศึกษาวิจัย สมมติฐาน วัตถุประสงค์ของการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา วิธีการศึกษาวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และคำโครงการนำเสนอ

บทที่ 2 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 เป็นการอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของเหตุการณ์ 9/11 ที่ทำให้การก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามที่เข้ามามีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทิศทางในการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ 9/11 ที่ครอบคลุมในทุกระดับ

บทที่ 3 ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ.2002 อธิบายให้เห็นถึงพัฒนาการของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย การเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในอินโดนีเซีย การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงสาเหตุที่ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย และวิเคราะห์ให้เห็นถึงพฤติกรรมของออสเตรเลียในการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซียผ่านการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้าย

บทที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียหลังจากเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซีย หลังจากทีออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย โดยครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งมิติการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา

บทที่ 2

การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11

กล่าวนำ

การดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคง ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของโลก ยุคหลังสงครามเย็นที่มีการเกิดขึ้นของประเด็นปัญหาความมั่นคงข้ามชาติรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย การหลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย ยาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาผู้อพยพ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อรับมือกับปัญหาเหล่านี้ ออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการกับปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของ ออสเตรเลีย อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนบทบาทของออสเตรเลียในภูมิภาค ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียแบ่งออกเป็นสองระดับ ประกอบด้วย 1) ระดับโลก คือ การให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา และ 2) ระดับภูมิภาค คือ การให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศภายใน ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพื่อรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคง ตลอดจนตอบสนองซึ่งผลประโยชน์ ทางยุทธศาสตร์ของออสเตรเลีย⁶²

ผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของออสเตรเลียนั้นประกอบด้วย 1) การปกป้องดินแดนและ ประชาชนชาวออสเตรเลียให้ปลอดภัยจากการถูกโจมตีจากภายนอก 2) การปกป้องประเทศเพื่อน บ้านใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเล็ก ๆ ในภูมิภาคแปซิฟิกใต้จากการถูกบุกรุกหรือโจมตีจาก ภายนอก 3) การให้ความสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4) การสนับสนุนการสร้างเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกโดยให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตร กับสหรัฐอเมริกา และ 5) การสนับสนุนภารกิจของสหประชาชาติในการรักษาระเบียบระหว่าง ประเทศ⁶³ ซึ่งผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของออสเตรเลียนั้นขยายครอบคลุมอยู่ทั่วทั้งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ดังนั้น ออสเตรเลียจำเป็นต้องมีการพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ของภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนาศักยภาพทาง การทหารทั้งกองกำลังทางบก ทางเรือ และทางอากาศให้มีประสิทธิภาพและมีความพร้อมในการ รับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่ง สามารถ ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ทั่วทั้งภูมิภาค 2) การพัฒนาความสัมพันธ์ทางยุทธศาสตร์ในระดับ

⁶² Stewart Firth, *Australia in International Politics : An Introduction to Australian Foreign Policy* (St Leonards: Allen & Unwin, 2011), p. 147.

⁶³ Department of Defence, *Australia's Strategic Policy* (Canberra: Commonwealth of Australia 1997), p. 3.

ทวีภาคีกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างใกล้ชิด และ 3) การมีส่วนร่วมกับองค์กรด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมความมั่นคงในภูมิภาคให้รอดพ้นจากการรุกรานของศัตรูจากภายนอก

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่นายจอห์น โฮเวิร์ดเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของออสเตรเลียเมื่อวันที่ 11 มีนาคม ค.ศ. 1996 ภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายที่วางอยู่บนแนวทางสองประการ คือ 1) การรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญต่อออสเตรเลียทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ และ 2) การให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูการเป็นพันธมิตรระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกา⁶⁴

จะเห็นได้ว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศของนายจอห์น โฮเวิร์ดมีแนวทางแตกต่างจากรัฐบาลในก่อนหน้านี้ กล่าวคือ ในสมัยของนายพอล คีตติงเน้นการดำเนินนโยบายต่างประเทศตามหลักการ Keating's Asia-only คือการให้ความสำคัญกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินโดนีเซีย โดยนายพอล คีตติง มองว่าไม่มีประเทศใดจะสำคัญกับออสเตรเลียมากกว่าอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงอีกแล้ว⁶⁵ ทำให้การดำเนินนโยบายตามแนวทางของรัฐบาลนายพอล คีตติงจึงให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งรัฐบาลของนายจอห์น โฮเวิร์ดมองว่าอาจทำให้เกิดความไม่สมดุลในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ แม้ว่าออสเตรเลียเป็นชาติตะวันตกที่มีที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก แต่ผลประโยชน์ของออสเตรเลียนั้นกระจายอยู่ทั่วโลก ออสเตรเลียจึงควรใช้โอกาสนี้ในการขยายความสัมพันธ์อย่างรอบด้านเพื่อให้เกิดความสมดุล⁶⁶ ดังนั้น การดำเนินนโยบายที่มีความสมดุลตามแนวทางของรัฐบาลนายจอห์น โฮเวิร์ด คือ ออสเตรเลียจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกควบคู่ไปกับการรักษาไว้ซึ่งการเป็นพันธมิตรกับประเทศมหาอำนาจซึ่งเป็นพันธมิตรที่เก่าแก่ของออสเตรเลียอย่างสหรัฐอเมริกาด้วย⁶⁷

⁶⁴ Peter Chalk, *Australian Foreign and Defense Policy in the Wake of the 1999/2000 East Timor Intervention* (Santa Monica: RAND Corporation, 2001), p. 15.

⁶⁵ Michalis S. Michael, 'Australia's Handling of Tensions between Islam and the West under the Howard Government', *Asian Journal of Political Science*, Vol. 17, No. 1 (April 2009), p. 52.

⁶⁶ John Howard, *Lazarus Rising : A Personal and Political Autobiography* (Pymble: HarperCollins, 2011), p. 513.

⁶⁷ William T. Tow, 'Asia's Competitive "Strategic Geometries": The Australian Perspective', *Contemporary Southeast Asia A Journal of International and Strategic Affairs*, Vol. 8, No. 30 (2008), p. 32.

ดังนั้น เนื้อหาในบทนี้จึงต้องการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้นโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น โดยอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญและแนวทางการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในทุกระดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11 ตลอดจนสะท้อนให้เห็นถึงนัยสำคัญและผลประโยชน์ที่ออสเตรเลียจะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายครั้งนี้ ดังนั้น ในบทนี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. เหตุการณ์ 9/11 กับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ
2. ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอดีต
3. ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11
4. บทสรุป

2.1 เหตุการณ์ 9/11 กับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ

การทำความเข้าใจการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้น จำเป็นต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของระบบระหว่างประเทศหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 เมื่อการก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่เข้ามามีบทบาทและความสำคัญในนโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของรัฐต่าง ๆ และเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้โลกในศตวรรษที่ 21 ก้าวเข้าสู่ยุคของสงครามต่อต้านการก่อการร้าย

สถานการณ์ความมั่นคงของโลกในยุคปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของโลกในทุกระดับ เหตุการณ์ 9/11 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ประชาคมโลกเกิดความตื่นตัวต่อการก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายไม่ได้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 แต่เป็นแนวคิด รูปแบบ และวิธีการที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายของรัฐหรือกลุ่มต่าง ๆ ภายในรัฐมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งปรากฏการณ์การก่อการร้ายในอดีตส่วนใหญ่นั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม ผนวกรวมกับประเด็นทางการเมืองที่เป็นการแสดงการตอบโต้ต่อการถูกกระทำและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของ

สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์⁶⁸ โดยเกิดขึ้นภายในขอบเขตที่จำกัดของรัฐใดรัฐหนึ่งและไม่อยู่ในระดับที่เป็นการทำลายล้างสูง จึงทำให้การก่อการร้ายในอดีตนั้นไม่ค่อยได้รับความสนใจจากสังคมระหว่างประเทศเท่าที่ควร เนื่องจากรัฐยังคงมองว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในประเทศมากกว่า

เหตุการณ์ 9/11 ทำให้โลกก้าวเข้าสู่มิติใหม่ของความมั่นคง การก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากสมาชิกในสังคมระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เหตุการณ์ 9/11 สะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของประเด็นปัญหาการก่อการร้ายในสังคมระหว่างประเทศ และเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่กระตุ้นให้ประชาคมโลกเกิดความตื่นตัวต่อภัยคุกคามการก่อการร้าย ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติและมุมมองที่มีต่อการก่อการร้ายไปสู่การเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ถูกขับเคลื่อนด้วยพลังของความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมที่มีความรุนแรง นำสะพรึงกลัวและมีความซับซ้อน โดยขอบเขตของการก่อการร้ายไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแคภายในรัฐเหมือนในอดีตอีกต่อไป แต่เป็นการก่อการร้ายรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะข้ามชาติ มีเครือข่ายครอบคลุมและกระจายตัวเป็นกลุ่มย่อยตามพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก และมีการโจมตีต่อเป้าหมายในวงกว้าง ยากต่อการควบคุม ซึ่งทุกประเทศมีโอกาที่จะตกเป็นเป้าหมายของการก่อการร้ายได้ทั้งสิ้น ส่งผลให้ระบบระหว่างประเทศมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและแปรเปลี่ยนจากการเผชิญหน้าระหว่างรัฐในอดีตไปสู่การเผชิญหน้ากับลัทธิก่อการร้ายซึ่งเป็นตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ

สิ่งสำคัญที่ทำให้การก่อการร้ายขยายตัวออกไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว นั้น เป็นผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการขยายตัวของ การก่อการร้าย ในยุคของโลกไร้พรมแดน การก่อการร้ายได้ก้าวข้ามข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์และขอบเขตของรัฐ ผ่านการสร้างระบบเครือข่ายที่ครอบคลุมทั่วโลก โดยมีเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ที่มุ่งโจมตีสถานที่หรือเมืองใหญ่ที่สำคัญของโลก โดยมุ่งหวังผลทางจิตวิทยาเพื่อสร้างความหวาดกลัวต่อเป้าหมายในวงกว้าง ซึ่งผลพวงจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่สามารถส่งผ่านไปอยู่ที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การแสวงหาสมาชิก การติดต่อสื่อสาร การวางแผนและการประสานงานระหว่างเครือข่ายก่อการร้ายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก มีความสะดวกและเป็นไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทำให้ยากต่อการควบคุม ป้องกันและปราบปราม⁶⁹ อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกต่อการจัดตั้งเครือข่ายในรูปแบบของกลุ่มย่อยขนาดเล็กที่กระจายตัวอยู่ทั่วทุกมุมโลก มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน และสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้เทคโนโลยีที่ทันสมัยกลายเป็นอาวุธที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้กับผู้ก่อการร้ายในการพัฒนาอาวุธที่มีอำนาจภาพในการทำลายล้างสูง เช่นอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมีชีวภาพ

⁶⁸ ดลยา เทียนทอง, ปฐมบทการก่อการร้าย: รากเหง้า ความเป็นไป และพลวัต (กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 7.

⁶⁹ Brian Forst, Terrorism, Crime, and Public Policy (Cambridge: Cambridge University Press, 2009), p. 166.

เป็นต้น⁷⁰ จึงทำให้การก่อการร้ายรูปแบบใหม่นั้นสามารถสร้างความเสียหายและการทำลายล้างที่มีความเข้มข้นและรุนแรง

จะเห็นได้ว่าการก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เข้ามาบีบคั้นและอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ เหตุการณ์ 9/11 ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสำคัญกับภัยคุกคามการก่อการร้ายที่กลายเป็นปัญหาความมั่นคงข้ามชาติรูปแบบใหม่ ส่งผลให้โลกในปัจจุบันมีความสับสนซับซ้อนและยากที่จะจัดการรับมือมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การก่อการร้ายจึงเป็นประเด็นสำคัญที่เข้ามาบีบคั้นในการทำลายเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้รัฐต่าง ๆ ในสังคมระหว่างประเทศต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.2 ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอดีต

หากมองย้อนกลับไปในอดีต การก่อการร้ายไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญในยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียเท่าไรนัก ถึงแม้ว่าจะมีเหตุการณ์การก่อการร้ายปรากฏให้เห็นในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคตะวันออกกลาง แต่รัฐบาลออสเตรเลียก็ไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก เนื่องจากมองว่าการก่อการร้ายเหล่านั้นเกิดขึ้นในพื้นที่ห่างไกล อีกทั้ง ออสเตรเลียยังไม่เคยเผชิญกับการถูกโจมตีจากการก่อการร้ายโดยตรง จึงทำให้มองว่าปัญหาการก่อการร้ายไม่ได้เป็นภัยคุกคามต่อออสเตรเลียโดยตรง แต่เป็นเพียงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการต่อต้านอาณานิคม เป็นการต่อสู้เพื่อการปฏิวัติในประเทศกำลังพัฒนาหรือเป็นเพียงความขัดแย้งทางชาติพันธุ์หรือทางการเมืองที่เกิดขึ้นภายในรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อรัฐอื่น ๆ ในระบบระหว่างประเทศ⁷¹

ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1970 ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ออสเตรเลียเริ่มให้ความสำคัญกับประเด็นการก่อการร้ายมากขึ้น เนื่องจากมีเหตุการณ์การก่อการร้ายเกิดขึ้นในออสเตรเลียหลายครั้ง เช่น การลอบวางระเบิดโรงแรมฮิลตันที่ซิดนีย์ในค.ศ. 1978 การลอบวางระเบิดสถานกงสุลอิสราเอลในค.ศ. 1982 การลอบวางระเบิดสถานกงสุลตุรกีที่เมลเบิร์นในค.ศ. 1986 และการลอบวางระเบิดสถานกงสุลฝรั่งเศสที่เพิร์ทในค.ศ. 1995 เป็นต้น⁷² เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียเริ่มให้ความสนใจต่อประเด็นการก่อการร้าย และเริ่มแสวงหามาตรการในการรับมือและจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนากฎหมายและมาตรการต่อต้านการก่อ

⁷⁰ Ibid., p. 168.

⁷¹ David Wright-Neville, 'The Politics of Fear: Counter-Terrorism and Australian Democracy', *Real Instituto Elcano Working paper*, Vol. 8, No. 27 (2006), p. 2.

⁷² Justin Healey, *Terrorism and National Security* (New South Wales: Spinney Press, 2011), p. 6.

การร้ายภายในประเทศ เนื่องจากในอดีตออสเตรเลียไม่เคยมีกฎหมายหรือมาตรการรับมือเกี่ยวกับการก่อการร้ายโดยตรง จึงทำให้กลุ่มก่อการร้ายประสบความสำเร็จในการก่อเหตุในออสเตรเลีย ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในออสเตรเลียตั้งแต่ช่วงค.ศ. 1970 เป็นต้นมา ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียเริ่มให้ความสำคัญกับการจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย โดยเน้นการพัฒนาหน่วยงานภายในเพื่อจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย ผ่านการเพิ่มอำนาจและงบประมาณในการพัฒนาองค์กรข่าวกรองเพื่อความมั่นคงแห่งออสเตรเลีย (Australian Security Intelligence Organization-ASIO) เพื่อเพิ่มบทบาทในการจัดการกับภัยคุกคามของชาติ ซึ่งครอบคลุมประเด็นเรื่องการก่อการร้าย พร้อมทั้งริเริ่มให้จัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลียในค.ศ. 1979 มีการออกกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งด้านข่าวกรอง การป้องกันและกลไกการจัดการวิกฤต⁷³ นอกจากนี้ ยังจัดตั้งศูนย์นโยบายในภาวะวิกฤต (Crisis Policy Centre) เพื่อควบคุมสถานการณ์และรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศในช่วงเวลาเกิดเหตุฉุกเฉิน ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของการต่อต้านการก่อการร้ายที่สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน⁷⁴

การนิยามการก่อการร้ายของออสเตรเลียตามประมวลกฎหมายอาญา (Commonwealth Criminal Code Act) ค.ศ. 1995 ได้นิยามไว้ว่า การก่อการร้าย คือการกระทำหรือภัยคุกคามที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือถึงแก่ชีวิตต่อบุคคล โดยเป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจทางการเมือง อุดมการณ์หรือศาสนาโดยมีเป้าหมายมุ่งโจมตี ทำลาย หรือก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความปลอดภัยของประชาชน⁷⁵

แม้รัฐบาลออสเตรเลียจะเริ่มให้ความสนใจกับปัญหาการก่อการร้ายและมีมาตรการในการจัดการและรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ผ่านการออกกฎหมายและดำเนินมาตรการต่าง ๆ รวมถึงริเริ่มจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายข้างต้นนั้น มีส่วนช่วยทำให้ออสเตรเลียรอดพ้นจากการเผชิญกับการก่อการร้ายมานานกว่า 20 ปี แต่การดำเนินมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้นยังคงมีจุดอ่อน กล่าวคือ การดำเนินมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้นยังเป็นเพียงแค่การตอบสนอง (React) และจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งไม่ได้มีความเข้มงวดเท่าที่ควร อีกทั้งการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ

⁷³ Ibid., p. 3.

⁷⁴ Clive Williams, 'Australia', in *Terrorism in Southeast Asia : Implications for South Asia*, Wilson John, ed., (Singapore: Pearson Education, 2005), p. 237.

⁷⁵ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia* (Canberra: Commonwealth of Australia, 2004), p. 3.

ยังคงขาดความเชื่อมโยงและการประสานความร่วมมือ ประกอบกับมีหน่วยงานเพียงไม่กี่หน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย จึงอาจทำให้การดำเนินนโยบายดำเนินไปไม่เต็มที่เท่าที่ควร⁷⁶ ซึ่งจุดอ่อนเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ได้ตระหนักถึงภัยคุกคามการก่อการร้ายของรัฐบาลออสเตรเลีย ดังจะเห็นได้จากรายงานประจำปีขององค์กรข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของออสเตรเลีย ค.ศ. 1984 ที่ระบุไว้ดังนี้ “ภัยคุกคามการก่อการร้ายของออสเตรเลียยังคงอยู่ในระดับต่ำ การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในออสเตรเลียนั้นไม่ได้มีเป้าหมายโจมตีชาวออสเตรเลียโดยตรง แต่ต้องการโจมตีชาวต่างชาติในออสเตรเลียซึ่งเป็นเพียงการโจมตีขนาดเล็กเท่านั้น”⁷⁷ จากรายงานประจำปีขององค์กรข่าวกรองเพื่อความมั่นคงสะท้อนให้เห็นว่า เหตุการณ์การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในออสเตรเลียในช่วงนี้นั้น รัฐบาลมองว่าไม่ได้เป็นภัยคุกคามที่มีความร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียโดยตรง แต่เหตุการณ์ 9/11 ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียหันกลับมาให้ความสนใจและตระหนักถึงภัยของการก่อการร้ายอย่างจริงจังและเกิดความรู้สึกถึงความเกรงกลัวต่อภัยคุกคามมากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การดำเนินมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่ขยายออกไปครอบคลุมในทุกระดับ

2.3 ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11

การก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นสำคัญในนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงของออสเตรเลียมากขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11 เมื่อสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการถูกโจมตีโดยตรงหันกลับมาให้ความสนใจกับประเด็นความมั่นคงอีกครั้ง โดยประธานาธิบดีจอร์จดับเบิลยู บุช ผู้นำของสหรัฐอเมริกาได้ประกาศการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายโดยเน้นการใช้หลักการโจมตีก่อนมาเป็นมาตรการสำคัญในการตอบโต้กลุ่มผู้ก่อการร้าย พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมในสงครามครั้งนี้ด้วย ออสเตรเลียในฐานะที่เป็นพันธมิตรเก่าแก่และต้องการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงกับสหรัฐอเมริกา จึงจำเป็นต้องเข้าร่วมในสงครามต่อต้านการก่อการร้ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เหตุการณ์ 9/11 ที่สหรัฐอเมริกาถูกโจมตีจากกลุ่มก่อการร้ายและมีประชาชนชาวออสเตรเลียเสียชีวิตจากเหตุการณ์ครั้งนี้มากถึง 10 คนนั้น สะท้อนให้เห็นว่าชาติตะวันตกรวมทั้งออสเตรเลียอาจตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มการก่อการร้ายรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนและรุนแรงกว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียเริ่มให้ความสนใจและตระหนักถึงภัยของการก่อการร้ายมาก

⁷⁶ Department of the Prime Minister and Cabinet, *Review of Australia's Counter-Terrorism Machinery* (Canberra: Commonwealth of Australia, 2015), p. 5.

⁷⁷ The Parliament of Australia, *International Terrorism Recent Developments and Implications for Australia* (Canberra: Commonwealth of Australia, 1986), p. 17.

ยิ่งขึ้นและเล็งเห็นว่าออสเตรเลียจำเป็นต้องมีมาตรการในการรับมือและป้องกัน จึงทำให้เกิดการดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคงที่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังเหตุการณ์ 9/11 นั้น คือการให้ความสำคัญกับการสนับสนุนประเทศพันธมิตรอย่างสหรัฐอเมริกาและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการต่อสู้กับภัยการก่อการร้าย ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งของหน่วยงานความมั่นคงภายใน⁷⁸ เพื่อปกป้องออสเตรเลียให้รอดพ้นจากภัยคุกคาม

ออสเตรเลียได้กำหนดให้การต่อต้านการก่อการร้ายเป็นประเด็นสำคัญในนโยบายหลายฉบับ ดังจะเห็นได้จากออสเตรเลียออกเอกสารที่เกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย 2 ฉบับคือ 1) นโยบายการต่อต้านการร้ายของออสเตรเลีย (Protecting Australia against Terrorism) เป็นนโยบายและมาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียภายในที่เน้นการดำเนินยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อจัดการกับการก่อการร้าย และ 2) สมุดปกขาวเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Transnational Terrorism: The Threat to Australia) ที่เน้นการป้องกันภัยและจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ โดยการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้นวางอยู่บนยุทธศาสตร์ที่สำคัญสองประการ⁷⁹ คือ

1. การป้องกันและการเตรียมความพร้อม เป็นการนำมาตรการมาใช้ในการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ เพื่อขัดขวาง ยับยั้งและป้องกันการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการปกป้องประชาชนและทรัพย์สินของรัฐให้รอดพ้นจากการถูกโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย โดยมีการประเมินระดับของภัยคุกคามควบคู่กับการดำเนินมาตรการในการเฝ้าระวัง เช่น การบังคับใช้กฎหมาย การป้องกันชายแดน การวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยข่าวกรอง รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานความมั่นคงเพื่อรับมือกับการก่อการร้าย

2. การตอบสนองและการฟื้นฟู เป็นมาตรการที่นำมาใช้เมื่อมีการก่อการร้ายเกิดขึ้น โดยเป็นการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายผ่านการดำเนินมาตรการในการตอบสนองต่อภัยคุกคามอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการวางแผน การปฏิบัติการและการขยายความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมถึงการทำให้สังคมและประเทศชาติกลับเข้าสู่ภาวะปกติอย่างรวดเร็วหลังเกิดเหตุการณ์ โดยเน้นการแก้ปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวผ่านการฟื้นฟูเศรษฐกิจสังคมตลอดจนสภาพแวดล้อม

⁷⁸ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 77.

⁷⁹ Commonwealth of Australia, *Protecting Australia against Terrorism* p. 11.

ยุทธศาสตร์ทั้งสองประการข้างต้น ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ออสเตรเลียนำมาใช้ในการจัดการกับการก่อการร้าย โดยยุทธศาสตร์ทั้งสองนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ประการ⁸⁰ ดังนี้

1. การป้องกัน คือ การใช้วิธีการหรือมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปกป้องออสเตรเลียให้รอดพ้นจากการก่อการร้ายทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ โดยเน้นการใช้กองกำลังทางทหารรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการต่อต้านการก่อการร้าย ตลอดจนความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลีย

2. การตอบสนอง คือ การตอบสนองต่อการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานความมั่นคง หน่วยข่าวกรอง หน่วยงานตำรวจและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในระดับประเทศ โดยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในการตอบโต้กับการก่อการร้ายและเน้นการพัฒนากฎหมายเพื่อจับกุมตัวผู้กระทำความผิด

3. การวิเคราะห์ คือ การใช้หน่วยข่าวกรองในการป้องกันการก่อการร้าย โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายข่าวกรอง ประกอบกับการประสานงานกับหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายข่าวกรองในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่รัฐบาลออสเตรเลียนำมาใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดความเป็นไปได้ของภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นควบคู่กับการใช้องค์ประกอบอื่น ๆ ในการป้องกันและตอบสนองต่อภัยคุกคาม

4. ความยืดหยุ่น คือ การสร้างสังคมออสเตรเลียที่มีความเข้มแข็งเพื่อขัดขวางการพัฒนาเครือข่ายการก่อการร้ายในออสเตรเลีย โดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ความเข้มแข็งและความสามัคคีของคนในสังคม เพื่อปกป้องผลประโยชน์และชาวออสเตรเลียให้รอดพ้นจากการก่อการร้าย

นอกจากนี้ การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการโต้ตอบทางยุทธศาสตร์ คือ การประสานความร่วมมือ การวางแผน และการปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ โดยการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายที่ควบคู่กันใน 3 ระดับ คือ 1. ระดับประเทศ คือการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของหน่วยงานภายในประเทศในการจัดการกับการก่อการร้าย 2. ระดับภูมิภาค คือการให้ความช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้าย ที่เน้นการจัดการกับปัญหาในระยะสั้น พร้อมทั้งวางแผนแก้ไขปัญหาระยะยาวเพื่อลดภัยคุกคาม

⁸⁰ Healey, *Terrorism and National Security*, pp. 12-13.

จากการก่อการร้าย⁸¹ และ 3.ระดับโลก คือ การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้นมีความเชื่อมโยงกัน เนื่องจากออสเตรเลียต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายใน 3 ระดับ⁸² ดังนี้

1) ระดับภายในประเทศ ออสเตรเลียเผชิญกับการก่อการร้ายภายในประเทศมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1970 เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและมีประชากรชาวมุสลิมอาศัยอยู่ จึงทำให้การเผยแพร่แนวคิดและการแทรกซึมของขบวนการก่อการร้ายสามารถเกิดขึ้นได้โดยง่าย

2) ระดับภูมิภาค ออสเตรเลียเผชิญกับการก่อการร้ายของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ในการตกเป็นเป้าหมายของการถูกโจมตีในเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีในค.ศ.2002 เป็นต้นมา

3) ระดับโลก ออสเตรเลียเผชิญกับการก่อการร้ายจากกลุ่มอัลกออิดะฮ์ โดยพลเมืองชาวออสเตรเลียสูญเสียชีวิตจากการก่อการร้ายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งในสหรัฐอเมริกาในค.ศ. 2001 ตุรกีในค.ศ. 2003 ซาอุดีอาระเบีย ในค.ศ. 2004 และลอนดอนในค.ศ. 2005

2.3.1 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับประเทศ

การดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในระดับประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการกับการก่อการร้ายที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยอยู่ในรูปแบบของการออกกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย การเพิ่มงบประมาณในการทำงานของหน่วยงานความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการต่อต้านการก่อการร้าย ตลอดจนการขยายขอบเขตหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ครอบคลุมประเด็นการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น⁸³ เพื่อมุ่งเน้นการเฝ้าระวังและการคุ้มครองคนในชาติและแผ่นดินของออสเตรเลียให้รอดพ้นจากภัยการก่อการร้าย

กลไกการต่อต้านการก่อการร้ายภายในของออสเตรเลียเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมหลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 เมื่อมีการก่อการร้ายภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น จากกระแสการตื่นตัวของชาวมุสลิมทั่วโลกทำให้ชาวมุสลิมในออสเตรเลียได้รับแนวคิดและแรงบันดาลใจจากการเคลื่อนไหวของกลุ่ม

⁸¹ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, pp. 77-79.

⁸² Shuja, 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response', pp. 450-52.

⁸³ Commonwealth of Australia, *Protecting Australia against Terrorism* p. 38.

มุสลิมหัวรุนแรงในภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้การก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามเร่งด่วนที่รัฐบาลให้ความสนใจ โดยในช่วงระยะเวลาเพียง 5 ปี คือตั้งแต่ ค.ศ. 2001-2005 ได้มีการกำหนดให้การต่อต้านการก่อการร้ายเป็นประเด็นหลักในนโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียทุกฉบับ และรัฐบาลออสเตรเลียได้เพิ่มงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับประเทศสูงถึง 1.3 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ การเพิ่มอำนาจของหน่วยงานความมั่นคง หน่วยข่าวกรอง และหน่วยงานตำรวจให้มีความพร้อมต่อการรับมือกับภัยคุกคาม พร้อมทั้งมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายโดยตรง เช่น ศูนย์ประเมินภัยคุกคามแห่งชาติ (National Threat Assessment Centre-NTAC) โดยมีหน้าที่ในการเฝ้าระวังและเตรียมการรับมือกับการถูกโจมตี รวมถึงการตรวจสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลและข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและภัยคุกคามอื่น ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อเสนอข้อมูลด้านการข่าวที่เป็นประโยชน์ให้กับรัฐบาล⁸⁴

นอกจากนี้ ออสเตรเลียได้จัดตั้งคณะกรรมการด้านการต่อต้านการก่อการร้ายแห่งชาติ มีหน้าที่กำหนดแนวทางในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย โดยครอบคลุมการเตรียมความพร้อม การป้องกัน การจัดการกับสถานการณ์การก่อการร้ายภายในประเทศ⁸⁵ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาหน่วยข่าวกรอง ซึ่งถือว่าเป็นด่านหน้าของการเฝ้าระวังออสเตรเลียจากการก่อการร้าย โดยข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือที่สำคัญของประเทศในการต่อต้านการก่อการร้ายและทำให้เกิดการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามได้อย่างทันท่วงที โดยรัฐบาลเพิ่มงบประมาณในการปรับปรุงหน่วยข่าวกรอง เพื่อปรับปรุงศักยภาพในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลข่าวกรองให้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมถึงการขยายการทำงานของหน่วยข่าวกรองภายใต้ประชาคมข่าวกรองออสเตรเลีย (Australian Intelligence Community) โดยเป็นเครือข่ายที่รวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านข่าวกรอง ประกอบด้วย องค์กรข่าวกรองความมั่นคงแห่งออสเตรเลีย (Australian Security Intelligence Organization-ASIO) หน่วยข่าวกรองลับแห่งออสเตรเลีย (Australian Secret Intelligence Service-ASIS) องค์กรข่าวกรองกลาโหม (Defense Intelligence Organization-DIO)⁸⁶ เพื่อประสานความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการข่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาสนับสนุนและประกอบการตัดสินใจวางแผนกำหนด

⁸⁴ Australian Security Intelligence Organisation, National Threat Assessment Centre (Ntac) [Online] Available from: <http://www.asio.gov.au/asio-and-national-security/units/ntac.html> [04 November 2015]

⁸⁵ Commonwealth of Australia, National Counter-Terrorism Plan (Canberra: National counter-terrorism committee, 2005), p. 37.

⁸⁶ Daniel Baldino, 'Terrorism', in Contemporary Challenges to Australian Security, (Victoria: Palgrave Macmillan, 2011), pp. 270-73.

นโยบายด้านความมั่นคง นอกจากนี้ รัฐบาลออสเตรเลียยังมุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองของประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศพันธมิตรอย่างสหรัฐอเมริกา อังกฤษ รวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁸⁷ เพื่อขยายเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยข่าวกรองและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนด้านการข่าว ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกป้องออสเตรเลียจากการโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย

หลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 จะเห็นได้ว่าออสเตรเลียมีการพัฒนาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายการทำงานของหน่วยงานภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต เนื่องจากการจัดการกับการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการก่อการร้าย ทั้งหน่วยงานตำรวจ หน่วยข่าวกรอง กระทรวงตรวจคนเข้าเมืองและการป้องกันพรมแดน กระทรวงการต่างประเทศและการค้า เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นสิ่งจำเป็นในการสนับสนุนบทบาทของรัฐบาลในการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ

นอกจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในประเทศแล้ว มาตรการทางกฎหมายก็เป็นสิ่งจำเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้ในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย โดยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ค.ศ. 2001-2005 รัฐบาลออสเตรเลียได้ผ่านร่างกฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้ายมากถึง 40 ฉบับ⁸⁸ โดยสาระสำคัญของกฎหมายส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การกระทำผิดของกลุ่มก่อการร้าย การป้องกันการจัดหาแหล่งเงินทุนของการก่อการร้าย การป้องกันการฝึกฝนและการสรรหาสมาชิกใหม่ของกลุ่มก่อการร้าย และมาตรการจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เป็นต้น⁸⁹ โดยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลียที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการตรวจสอบและป้องกันอาชญากรรมรวมถึงการก่อการร้าย ซึ่งการเพิ่มอำนาจให้กับหน่วยงานตำรวจและการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายนั้น ก็เพื่อทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมของรัฐในการจัดการกับการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งสายด่วนความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Hotlines) เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนโดยตรง โดยเป็น

⁸⁷ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, pp. 78-79.

⁸⁸ Andrew O'Neil, 'Degrading and Managing Risk: Assessing Australia's Counter-Terrorist Strategy', *Australian Journal of Political Science*, Vol. 42, No. 3 (September 2007), p. 477.

⁸⁹ Attorney-General's Department, *Australia's Counter-Terrorism Laws* [Online] Available from: <https://www.ag.gov.au/NationalSecurity/CounterterrorismLaw/Pages/Australiascounterterrorismlaws.aspx> [05 November 2015]

ช่องทางในการแจ้งข่าว เบาะแสหรือความเคลื่อนไหวของผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการก่อการร้าย โดยมีหน้าที่สอดส่องดูแล แจ้งเบาะแส หรือแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่เป็นประโยชน์⁹⁰ ซึ่งเป็นอีกมาตรการหนึ่งในการเฝ้าระวังและ ทำให้การจับกุมตัวผู้กระทำผิดเป็นไปอย่างง่ายดายมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าหลังเหตุการณ์ 9/11 ออสเตรเลียได้เพิ่มมาตรการและพัฒนาหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายมากขึ้น ทำให้การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้าย ภายในของออสเตรเลียมีความชัดเจนมากขึ้นกว่าในอดีตและมีมาตรการที่รัดกุมและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากกรจับกุมนาย Jach Roche ซึ่งออสเตรเลียเชื่อว่ามีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเจไอและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางระเบิดสถานทูตอิสราเอลในกรุงแคนเบอร์รา ในค.ศ. 2004 รวมทั้งการจับกุมตัวนาย John Amundsen และนาย Jack Thomas ในค.ศ. 2006 โดยตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะฮ์⁹¹ ซึ่งการมีมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายภายในที่เข้มแข็งนั้น นอกจากจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ภายในของออสเตรเลียแล้ว ยังช่วยสนับสนุนให้ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.2 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค

ความสำคัญของการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในภูมิภาคปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาทลีในค.ศ. 2002 ที่ส่งผลให้ออสเตรเลียสูญเสียชีวิตพลเมืองมากถึง 88 คน เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลออสเตรเลียตระหนักถึงภัยคุกคามของการก่อการร้ายที่คืบคลานเข้าใกล้ออสเตรเลียมากยิ่งขึ้น รัฐบาลออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนกับการดำเนินนโยบายและแสวงหามาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความร่วมมือและการพัฒนาศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ เนื่องจากรัฐบาลออสเตรเลียตระหนักดีว่าประเด็นปัญหาการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของภูมิภาค ไม่มีประเทศใดสามารถจัดการได้เพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการ ซึ่งนอกจากการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายแล้ว ออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการ

⁹⁰ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 199.

⁹¹ Christopher Michaelsen, 'Australia and the Threat of Terrorism in the Decade after 9/11', *Australian Journal of Political Science*, Vol. 18, No. 3 (December 2010), pp. 257-59.

เสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อจัดการกับเครือข่ายการก่อการร้ายในภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง ยุโรป เอเชียใต้ รวมถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁹²

สำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีความใกล้ชิด ซึ่งเต็มไปด้วยผลประโยชน์ของออสเตรเลียทั้งทางยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจ ประกอบกับเป็นภูมิภาคหนึ่งที่เป็นแนวรบที่สองของการดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา โดยเป็นพื้นที่ที่สหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นแหล่งหลบซ่อนและเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศมุสลิมขนาดใหญ่ที่เอื้อต่อการเป็นฐานปฏิบัติการและเป็นแหล่งซ่องสุมของการก่อการร้ายที่สำคัญที่สุดในภูมิภาค⁹³ การเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วทั้งภูมิภาค ทั้งในอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์นั้น พิสูจน์ให้เห็นว่ามีเครือข่ายการก่อการร้ายสากลที่มีเป้าหมายโจมตีชาติตะวันตกเคลื่อนไหวอยู่ในภูมิภาคจริง

ด้วยเหตุนี้ ออสเตรเลียจึงเกิดความกังวลว่าการก่อการร้ายในภูมิภาคจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของออสเตรเลียโดยตรง ออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนนำไปสู่การขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ในรูปแบบทวิภาคี เช่น การลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศในค.ศ. 2002 กับประเทศต่าง ๆ ทั้งอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย เป็นต้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านข่าวกรอง การส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมาย การบริหารจัดการชายแดน รวมถึงการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างขีดความสามารถในการต่อสู้กับภัยการก่อการร้ายในระยะยาว⁹⁴ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่เต็มไปด้วยผลประโยชน์ของออสเตรเลีย จะเห็นได้ว่า หลังการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียผ่านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจแทนการใช้กำลังทหารในการเข้าจัดการ ประกอบกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีความใกล้ชิดและเต็มไปด้วยผลประโยชน์ของออสเตรเลีย ดังนั้น การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามมาในภายหลัง

⁹² Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 78.

⁹³ ชัยโชค จุลศิริวงศ์, *การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* หน้า 48-49.

⁹⁴ Department of Foreign Affairs and Trade, *International Counter-Terrorism* [Online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/issues/terrorism.html> [22 December 2014]

นอกจากนี้ รัฐบาลออสเตรเลียยังแต่งตั้งทูตต่อต้านการก่อการร้ายใน ค.ศ. 2003 โดยมีบทบาทสำคัญในการประสานและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของออสเตรเลียกับหน่วยงานอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการต่อต้านการก่อการร้ายผ่านการพัฒนาศักยภาพและเป็นผู้ดำเนินการสร้างความเชื่อมโยงผ่านเวทีความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระดับพหุภาคี⁹⁵ ซึ่งนอกจากจะตอบสนองต่อการจัดการกับภัยการก่อการร้ายแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ออสเตรเลียได้พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยวางอยู่บนพื้นฐานของการมีภัยคุกคามร่วมกัน⁹⁶ และเป็นการเอื้อประโยชน์ในการแสดงบทบาทการเป็นผู้ดำเนินการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในระดับนานาชาติโดยออสเตรเลียถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการพัฒนาขีดความสามารถให้กับประเทศในภูมิภาคเพื่อจัดการกับการก่อการร้ายซึ่งเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค รวมถึงผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคอีกด้วย

2.3.3 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับโลก

การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในระดับโลก ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งการดำเนินนโยบายในระดับนี้ถือได้ว่าเป็นระดับที่สำคัญที่สุดและเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย

หลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 นายจอห์น โฮเวิร์ดซึ่งอยู่ระหว่างการเดินทางเยือนกรุงวอชิงตัน ดี ซีเพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปีของการลงนามในสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันระหว่างออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์-สหรัฐอเมริกา ได้แสดงความเสียใจและกล่าวประณามต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยนายจอห์น โฮเวิร์ดมองว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำที่โหดร้ายและป่าเถื่อนที่ไม่เพียงแต่เป็นการโจมตีสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่ยังเป็นการโจมตีชาติตะวันตกซึ่งเป็นชาติที่มีอารยธรรมอีกด้วย ซึ่งออสเตรเลียเป็นประเทศหนึ่งที่ยึดถือค่านิยมของชาติตะวันตก ดังนั้น ภัยคุกคามของชาติตะวันตกย่อมเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อออสเตรเลียด้วยเช่นกัน⁹⁷ ออสเตรเลียในฐานะที่เป็นพันธมิตรเก่าแก่ของสหรัฐอเมริกาและเคยประกาศไว้ว่ายินดีที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่ถ้าหากสหรัฐอเมริการ้องขอ⁹⁸

⁹⁵ Commonwealth of Australia, *Protecting Australia against Terrorism* p. 14.

⁹⁶ Bruce Vaughn, 'Australia: America's Closest Ally', in *Asian Security Handbook: Terrorism and the New Security Environment*, William M. Carpenter and David G. Wiencek, ed., (New York: M.E.Sharpe), p. 42.

⁹⁷ Holland and McDonald, "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror," p. 14.

⁹⁸ James Curran, 'The Us Alliance', in *Australian Foreign Policy: Controversies and Debates* Andrew Carr Daniel Baldino, Anthony J. Langlois., ed., (South Melbourne: Victoria Oxford University Press, 2014), p. 97.

จึงขานรับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาอย่างรวดเร็วและไม่มีเงื่อนไข เมื่อสหรัฐอเมริกาได้ประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้ายและเรียกร้องให้ประเทศพันธมิตรเข้าร่วมสงครามในครั้งนี้

ออสเตรเลียถือได้ว่าเป็นพันธมิตรหลักที่ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย การเป็นพันธมิตรระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกานั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นผลจากการลงนามในสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันระหว่างออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์-สหรัฐอเมริกา (Australia, New Zealand and the United States of America Security Treaty - ANZUS)⁹⁹ หลังจากการประกาศการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา นายจอห์น โฮเวิร์ดได้อำนาจมาตราที่ 4 ของสนธิสัญญาแอนซัส เมื่อวันที่ 14 กันยายน ค.ศ. 2001¹⁰⁰ ในการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายอย่างรวดเร็ว ซึ่งการอ้างมาตราที่ 4 ของสนธิสัญญาแอนซัสดังกล่าวถือเป็นครั้งแรกในรอบ 50 ปี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสหรัฐอเมริกา โดยต้องการแสดงให้เห็นว่าออสเตรเลียเป็นพันธมิตรที่จงรักภักดีและพร้อมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามร่วมกัน¹⁰¹ ทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายที่วางอยู่บนพื้นฐานของการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาจึงกลายเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงหลักของออสเตรเลียภายหลังเหตุการณ์ 9/11

สาเหตุที่ออสเตรเลียเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย นอกจากจะเพื่อจัดการกับภัยคุกคามการก่อการร้ายแล้ว ออสเตรเลียยังคำนึงถึงผลประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคง โดยออสเตรเลียเล็งเห็นว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความใกล้ชิดนั้น เต็มไปด้วยภัยคุกคามที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของออสเตรเลีย ดังนั้นการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีความเข้มแข็งทางการทหาร จะสามารถช่วยเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับออสเตรเลียได้¹⁰² อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความ

⁹⁹ สนธิสัญญาป้องกันร่วมกันระหว่างออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์-สหรัฐอเมริกา หรือสนธิสัญญาแอนซัส (Australia, New Zealand and the United States of America Security Treaty-ANZUS) ลงนามเมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1951 ที่ซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกาเป็นสนธิสัญญาความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยตกลงให้มีการช่วยเหลือประเทศสมาชิกเมื่อถูกคุกคามจากประเทศนอกภาคี

¹⁰⁰ มาตราที่ 4 (Article IV) ของสนธิสัญญา ANZUS ระบุว่า ประเทศภาคีแต่ละฝ่ายตระหนักดีว่าการถูกโจมตีของประเทศภาคีใดๆ ด้วยกำลังอาวุธในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ถือว่าเป็นอันตรายต่อสันติภาพและความมั่นคงของประเทศภาคีทั้งหมด และประเทศภาคีทั้งหมดมีสิทธิที่จะตอบสนองต่อการเผชิญกับภัยคุกคามร่วมกัน

¹⁰¹ Roger Bell, 'Extreme Allies: Australia and the USA', in *Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005*, James Cotton and John Ravenhill, ed., (Melbourne: Oxford University Press, 2007), p. 28.

¹⁰² Paul Dibb, 'Australia-United States', in *Australia as an Asia-Pacific Regional Power : Friendships in Flux?*, Brendan Taylor, ed., (London: Routledge, 2007), p. 33.

เข้มแข็งด้านความมั่นคงให้กับออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงของออสเตรเลียอีกด้วย¹⁰³

การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้น ออสเตรเลียเน้นการใช้หลักการโจมตีก่อนเพื่อตอบโต้กับกลุ่มก่อการร้ายเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา จากคำกล่าวของนายจอห์น โฮเวิร์ดที่ว่า “ออสเตรเลียไม่สามารถที่จะรอให้ภัยคุกคามเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียโดยตรงโดยไม่ทำอะไรเลย ออสเตรเลียจะต้องทำอะไรสักอย่างเพื่อยับยั้งการขยายตัวของภัยคุกคามเหล่านั้น”¹⁰⁴ คำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าหลักการโจมตีก่อนเป็นสิ่งจำเป็นที่ออสเตรเลียนำมาใช้ในการป้องกันตนเอง โดยออสเตรเลียยินดีที่จะใช้การโจมตีก่อนในการตอบสนองต่อกลุ่มก่อการร้ายถ้าหากมีหลักฐานว่ากลุ่มเหล่านั้นมีแผนการที่จะโจมตีออสเตรเลีย ดังนั้นรัฐบาลออสเตรเลียเล็งเห็นว่าการลดความรุนแรงจากภัยการก่อการร้ายจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการทางทหารในการทำสงครามเพื่อตอบโต้กลุ่มก่อการร้าย จึงนำไปสู่การเข้าร่วมกับสหรัฐอเมริกาทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถานในค.ศ. 2001 และการเข้าโจมตีอิรักในค.ศ. 2003

การเข้าร่วมทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถานเกิดขึ้นภายใต้ปฏิบัติการเพื่อเสรีภาพที่ยั่งยืน (Operation Enduring Freedom) โดยออสเตรเลียได้ส่งทหารจำนวน 1,550 นาย พร้อมด้วยหน่วยรบพิเศษทางอากาศ(Special Air Service Regiment) เครื่องบินเชื้อเพลิงและเครื่องบินรบลงจอดที่เกาะติเอโกกราเซีย เพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการโจมตีอัฟกานิสถานร่วมกับกองทัพของสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรอื่น ๆ¹⁰⁵ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำลายล้างฐานที่มั่นของกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะฮ์และยุติการใช้อัฟกานิสถานเป็นฐานปฏิบัติการ รวมถึงต้องการโค่นล้มรัฐบาลฏอลิบันที่ให้การสนับสนุนและที่พึ่งพิงแก่กลุ่มอัลกออิดะฮ์ ส่วนการโจมตีอิรักในค.ศ. 2003 มีเป้าหมายเพื่อโค่นล้มรัฐบาลซัดดัม ฮุสเซน โดยอ้างเหตุผลว่าอิรักมีอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงไว้ในครอบครองและมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้าย ออสเตรเลียจะต้องทำลายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง ซึ่งเป็นภารกิจตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่มีความชอบธรรมแม้ไม่ได้รับความเห็นชอบจากองค์การสหประชาชาติก็ตาม¹⁰⁶

¹⁰³ McDonald, 'Foreign and Defence Policy on Australia's Political Agenda, 1962-2012', p. 178.

¹⁰⁴ John Howard, *Australia's Strategic Future* (Canberra: Proceedings of the ASPI Conference, 2007), p. 5.

¹⁰⁵ John Howard, *Strategic Leadership for Australia : Policy Directions in a Complex World* (Weston Creek: Australian Defence College, Centre for Defence Command, Leadership and Management Studies, 2003), p. 8.

¹⁰⁶ William T. Tow, 'Deputy Sheriff or Independent Ally? Evolving Australia - American Ties in a Ambiguous World Order', *The Pacific Review*, Vol. 17 (2004), p. 272.

ทำให้วันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 2003 รัฐบาลออสเตรเลียส่งทหารจำนวน 2,000 นายร่วมโจมตีอิรัก¹⁰⁷ ซึ่งการส่งทหารเข้าร่วมทำสงครามในอัฟกานิสถานและอิรักนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงว่าออสเตรเลียเป็นพันธมิตรที่ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่ โดยพร้อมที่จะเผชิญและต่อสู้กับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงร่วมกับสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียไม่ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นเท่าไรนัก เนื่องจากเกิดกระแสต่อต้านจากประชาชนภายในประเทศ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียดำเนินไปอย่างราบรื่นนั้น นายจอห์น โฮเวิร์ดเล็งเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการแสวงหาการสนับสนุนจากประชาชนภายในประเทศ โดยเลือกใช้คำพูดในการสร้างวาทกรรมหลอมรวมความคิดและความรู้สึกของชาวออสเตรเลียให้เกิดความรู้สึกร่วม ซึ่งคำพูดของนายจอห์น โฮเวิร์ดที่ใช้ในการหลอมรวมความคิดนั้นแสดงออกมาในสองแนวทางคือ 1) การแสดงคำพูดที่แสดงออกถึงความรู้สึก เช่น การแสดงความเสียใจ ความเห็นอกเห็นใจและความมีน้ำใจต่อสหรัฐอเมริกา และ 2) การแสดงคำพูดที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกหวาดกลัวและความไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่รัฐบาลมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดการ¹⁰⁸ ซึ่งการใช้คำพูดในการโน้มน้าวเพื่อหลอมรวมความคิดและความรู้สึกร่วมของนายจอห์น โฮเวิร์ดนั้น ไม่เพียงแต่จะทำให้ชาวออสเตรเลียเกิดความรู้สึกเห็นใจชาวอเมริกันเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดความรู้สึกโกรธแค้นต่อกลุ่มก่อการร้ายอีกด้วย¹⁰⁹ โดยรัฐบาลพยายามแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีความน่าสะพรึงกลัวและออสเตรเลียอาจตกเป็นภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ซึ่งการใช้คำพูดดังกล่าวจะช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการสร้างความชอบธรรมในการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของนายจอห์น โฮเวิร์ด ดังนี้

“เหตุการณ์ 9/11 แสดงให้เห็นว่าการโจมตีสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้โดยง่าย และสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่รวมถึงออสเตรเลียด้วยเช่นกัน ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงการกระทำที่โหดเหี้ยมและรุนแรงเช่นนี้จากกลุ่มก่อการร้ายได้ การก่อการร้ายสามารถโจมตีเราได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นในตอนนี้หรือในอนาคตก็ตาม¹¹⁰

¹⁰⁷ James Cotton and John Ravenhill, 'Trading on Alliance Security : Foreign Policy in the Post- 11 September Era', in *Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005*, James Cotton and John Ravenhill, ed., (Melbourne: Oxford University Press, 2007), pp. 6-7.

¹⁰⁸ Kathleen Gleeson, *Australia's 'War on Terror' Discourse* (Surrey: Ashgate Publishing, 2014), p. 96.

¹⁰⁹ Ibid., p. 97.

¹¹⁰ Holland and McDonald, "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror," p. 7.

คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายได้ออสเตรเลียสามารถตกเป็นเป้าหมายจากการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายได้ตลอดเวลา จึงทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกกังวลต่อความเสี่ยงจากการก่อการร้ายทั้งที่ส่งผลกระทบต่อตัวเองและต่อประเทศชาติ ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัยและความรู้สึกเหล่านี้ถูกตอกย้ำมากขึ้นจากการรณรงค์โครงการ “Let’s look out for Australia” ของรัฐบาลที่มีการรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันป้องกันภัยคุกคามจากการก่อการร้าย¹¹¹ ซึ่งรัฐบาลใช้การรณรงค์นี้ในการตอกย้ำให้ประชาชนเล็งเห็นถึงการก่อการร้ายที่อาจแทรกซึมและเป็นอันตรายต่อชาวออสเตรเลีย จนนำไปสู่การสนับสนุนรัฐบาลออสเตรเลียในการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าในช่วงเริ่มแรกของการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ แต่หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาทลีที่ออสเตรเลียได้รับผลกระทบโดยตรง กระแสของประชาชนภายในประเทศที่เกี่ยวกับการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียก็เริ่มแบ่งออกเป็นสองแนวทาง คือ

1. แนวทางที่ยังคงสนับสนุนการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มองว่าการลอบวางระเบิดบนเกาะบาทลีแสดงให้เห็นว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียอย่างแท้จริง รัฐบาลจำเป็นต้องตอบโต้และจัดการโดยใช้การทำสงครามตอบโต้ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยทำให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายลดลง และเชื่อว่ารัฐบาลมีอำนาจในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อปกป้องชีวิตและสวัสดิภาพของประชาชนภายในประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลออสเตรเลียมีอำนาจและความชอบธรรมในการต่อต้านการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น¹¹²

2. แนวทางที่คัดค้านการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย โดยมองว่าการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งกองกำลังเข้าโจมตีอัฟกานิสถานจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย¹¹³ ซึ่งกระแสคัดค้านนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่ประชาชนชาวออสเตรเลียเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่วิพากษ์วิจารณ์และตั้งคำถามถึงความคุ้มค่าและความชอบธรรมของการเข้าร่วมทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของรัฐบาล

¹¹¹ Hugh White, *Terrorism a Threat, but Not to Our Way of Life* [Online] Available from: <http://www.theage.com.au/news/opinion/terrorism-a-threat-but-not-to-our-way-of-life/2006/09/10/1157826808665.html> [09 September 2015]

¹¹² O’Neil, 'Degrading and Managing Risk: Assessing Australia's Counter-Terrorist Strategy', p. 476.

¹¹³ McDonald, 'Foreign and Defence Policy on Australia's Political Agenda, 1962-2012', p. 179.

แม้ว่าจะมีกระแสคัดค้านเกิดขึ้น แต่รัฐบาลออสเตรเลียยังคงส่งทหารเข้าร่วมทำสงครามโจมตีอิรัก โดยพยายามแสดงให้เห็นว่าการส่งทหารเข้าโจมตีอิรักนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ความเสียหายจากการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายที่มีต่อออสเตรเลียลดน้อยลงและเป็นการช่วยปกป้องออสเตรเลีย รวมถึงชาติตะวันตกจากการถูกโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย¹¹⁴ ซึ่ง ฮิวซ์ ไวท์ (Hugh White)¹¹⁵ ศาสตราจารย์ด้านยุทธศาสตร์ศึกษา ได้วิจารณ์การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย ดังนี้

“รัฐบาลออสเตรเลียไม่ได้มีความเข้าใจต่อปัญหาการก่อการร้ายอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการเลือกใช้วิธีการในการตอบสนองต่อภัยคุกคามที่ไม่เหมาะสม จริงอยู่ที่ภัยการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามที่มีความน่าสะพรึงกลัว แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบหรือเกิดขึ้นกับออสเตรเลียในวงกว้าง ซึ่งการตอบสนองที่ผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสงครามโจมตีอิรักไม่ได้ทำให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายลดลง แต่จะยิ่งทำให้เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียในการตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการลอบวางระเบิดสถานทูตออสเตรเลียในอินโดนีเซียใน ค.ศ. 2004”¹¹⁶

นอกจากคำวิจารณ์ของฮิวซ์ ไวท์แล้ว ประชาชนชาวออสเตรเลียบางส่วนยังวิพากษ์วิจารณ์ว่าการตัดสินใจส่งทหารเข้าร่วมทำสงครามในอิรักนั้นเป็นสิ่งที่เลวร้ายและเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลนายจอห์น โฮเวิร์ด¹¹⁷ การวิจารณ์ของฮิวซ์ ไวท์ข้างต้นสอดคล้องความกังวลของนายฮัสซัน วิราจูด้า (Hassan Wirajuda) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซียที่กังวลต่อการเข้าร่วมทำสงครามโจมตีอิรักของออสเตรเลียว่าไม่ได้ทำให้การก่อการร้ายลดลง ในทางกลับกันอาจมีส่วนทำให้การก่อการร้ายในตะวันออกกลางเพิ่มมากขึ้นและนำไปสู่การเผยแพร่อุดมการณ์ของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงเพื่อแสวงหาสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากยิ่งขึ้น¹¹⁸

¹¹⁴ Holland and McDonald, "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror," p. 10.

¹¹⁵ ฮิวซ์ ไวท์ (Hugh White)¹¹⁵ ศาสตราจารย์ด้านยุทธศาสตร์ศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย เคยดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการด้านยุทธศาสตร์และข่าวกรอง กระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย ตั้งแต่ค.ศ.1995 – 2000 และเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันนโยบายและยุทธศาสตร์ออสเตรเลีย

¹¹⁶ White, *Terrorism a Threat, but Not to Our Way of Life* [Online] Available from: <http://www.theage.com.au/news/opinion/terrorism-a-threat-but-not-to-our-way-of-life/2006/09/10/1157826808665.html> [09 September 2015]

¹¹⁷ Ravenhill, "Trading on Alliance Security : Foreign Policy in the Post-11 September Era," pp. 14-15.

¹¹⁸ Richard Woolcott, 'Foreign Policy Priorities for the Howard Government's Fourth Term: Australia, Asia and America in the Post-11th September World', *Australian Journal of International Affairs*. Vol. 59, No. 2 (2005), p. 144.

อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียไม่เพียงแต่ใช้คำพูดในการสร้างวาทกรรมเพื่อสร้างความชอบธรรมในการเข้าร่วมสงครามต่อต้านการก่อการร้ายเท่านั้น แต่การต่อต้านการก่อการร้ายยังเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐบาลนำมาใช้ประโยชน์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง กล่าวคือเหตุการณ์ 9/11 เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการจัดการเลือกตั้งในออสเตรเลียเพียงสองเดือน รัฐบาลจึงพยายามใช้ประเด็นเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายและการส่งทหารเข้าอัฟกานิสถานเป็นประเด็นสำคัญในการหาเสียงการเลือกตั้ง โดยพยายามแสดงให้เห็นถึงบทบาทผู้นำที่มีความเข้มแข็ง คือ ความต้องการที่จะ ป้องกันเขตแดนของออสเตรเลีย สร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงให้กับประชาชนในเวลาที่เกิดวิกฤตระหว่างประเทศเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน¹¹⁹ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการสร้างเสียงสนับสนุนและสร้างความมั่นใจจากประชาชน จนในที่สุดรัฐบาลของนายจอห์น โฮเวิร์ดประสบความสำเร็จได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งอีกครั้งในค.ศ. 2001¹²⁰

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเป็นพันธมิตรและหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกาถูกกระชับให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ 9/11 โดยออสเตรเลียไม่เพียงแต่สนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในอัฟกานิสถานและอิรักเท่านั้น แต่ยังมีความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาศักยภาพทางการทหาร โดยเน้นการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการทหารที่ทันสมัยผ่านการแลกเปลี่ยนฝึกฝนและฝึกซ้อมร่วมกัน ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง การเสริมสร้างศักยภาพในการควบคุมทางการเงินและชายแดน รวมถึงการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ซึ่งความร่วมมือเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงของออสเตรเลียและมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การเข้าร่วมทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย สะท้อนให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียนั้นเปลี่ยนแปลงไปหลังเหตุการณ์ 9/11 โดยเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงภายในภูมิภาคใกล้เคียง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของออสเตรเลียตามที่ระบุไว้ในสมุดปกขาวด้านความมั่นคงค.ศ. 2000 มาเป็นการให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการปฏิบัติการทางการทหารกับสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคตะวันออกกลาง

¹¹⁹ Amin Saikal, 'Afghanistan, Terrorism, American and Australian Responses', *Australian Journal of International Affairs*, Vol. 56, No. 1 (2002), p. 29.

¹²⁰ Ian McAllister, *Public Opinion in Australia Towards Defence, Security and Terrorism* (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2008), pp. 4-5.

ซึ่งเป็นภูมิภาคที่อยู่ห่างไกลออสเตรเลีย¹²¹ ทั้ง ๆ ที่การสนับสนุนการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาที่เน้นการใช้หลักการโจมตีก่อน รวมถึงการส่งทหารเข้าร่วมสงครามทั้งในอัฟกานิสถานและอิรักนั้นจะเป็นการบั่นทอนความสามารถในการดำเนินนโยบายและการแสดงบทบาทอย่างอิสระของออสเตรเลีย

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายกับสหรัฐอเมริกายังคงตอบสนองผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของออสเตรเลียในการเป็นผู้นำด้านความมั่นคงในภูมิภาคในฐานะของการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกที่ได้รับมอบหมายจากสหรัฐอเมริกาในการดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงสนับสนุนและส่งเสริมเสถียรภาพภายในภูมิภาค ซึ่งเป็นการช่วยเสริมสร้างสถานะของออสเตรเลียในการเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมากยิ่งขึ้น แต่การแสดงบทบาทการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกนั้นย่อมส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ทางลบของออสเตรเลียในสายตาของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มองว่ายุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียมีความเชื่อมโยงกับสหรัฐอเมริกา จึงทำให้เกิดความกังวลว่าออสเตรเลียจะเข้ามามีบทบาทในการขยายยุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาเข้าสู่เอเชีย¹²² อีกทั้งการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียยังคงเป็นการตอกย้ำให้ประเทศในภูมิภาคเกิดความหวาดระแวงต่อออสเตรเลีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศมุสลิมขนาดใหญ่ที่วิพากษ์วิจารณ์การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียว่าเป็นทำการสงครามเพื่อโจมตีศาสนาอิสลาม สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นความท้าทายสำคัญที่ออสเตรเลียจะต้องจัดการ โดยออสเตรเลียพยายามแสดงให้เห็นว่าการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายไม่ได้มีเป้าหมายในการต่อต้านอิสลามและพยายามหันไปสร้างความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น เพื่อลดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์และปรับปรุงภาพลักษณ์ของออสเตรเลียในสายตาของประเทศในภูมิภาคให้ดีขึ้น¹²³

¹²¹ Hugh White, 'Old, New or Both? Australia's Security Agendas at the Start of the New Century', in *Australian Security after 9/11 New and Old Agendas*, Derek McDougall and Peter Shearman, ed., (Surrey: Ashgate Publishing, 2006), p. 20.

¹²² Bruce R. Vaughn, 'Australia's Strategic Identity Post-September 11 in Context: Implications for the War against Terror in Southeast Asia', *Contemporary Southeast Asia A Journal of International and Strategic Affairs*, Vol. 26, No. 1 (April 2004), p. 109.

¹²³ Jeffrey Jackson, 'Is Australia the United State's Deputy Sheriff?', *Australian Prospect*, Vol. 3 (Winter 2005), p. 16.

การเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย นั้น อลัน ดูปอนท์ (Alan Dupont)¹²⁴ ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงระหว่างประเทศได้วิเคราะห์ว่า การเป็นพันธมิตรระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกาไม่เพียงแต่วางอยู่บนผลประโยชน์หรือการเกิดความเกรงกลัวที่มีต่อภัยคุกคามการก่อการร้ายร่วมกันเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะการมีมุมมองต่อโลกที่มีความคล้ายคลึงกัน การแบ่งปันค่านิยมตะวันตกร่วมกัน รวมถึงการมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเดียวกัน จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกานั้นดำเนินไปอย่างใกล้ชิดแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน¹²⁵ ซึ่งออสเตรเลียในสายตาของสหรัฐอเมริกานั้นถือได้ว่าเป็นทั้งมิตร หุ่นส่วนทางยุทธศาสตร์และพันธมิตรที่สำคัญอันดับสองรองจากอังกฤษ โดยประธานาธิบดีบุชได้กล่าวชื่นชมบทบาทของออสเตรเลียในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายและยินดีที่จะตอบแทนความมีน้ำใจของออสเตรเลียที่ยืนอยู่เคียงข้างอเมริกามาโดยตลอด ทำให้ออสเตรเลียได้รับผลตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านการทหารจากสหรัฐอเมริกา ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ออสเตรเลียประสบความสำเร็จในการลงนามในข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาในค.ศ. 2004 ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จครั้งใหญ่ที่ออสเตรเลียได้รับการตอบแทนจากการเป็นพันธมิตรที่จงรักภักดีต่อสหรัฐอเมริกา ซึ่งข้อตกลงการค้าเสรีเป็นข้อตกลงทางการค้าที่สำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ช่วยทำให้การค้าและการลงทุนของทั้งสองประเทศดำเนินไปอย่างง่ายขึ้น อีกทั้งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของออสเตรเลียและเปิดโอกาสให้ออสเตรเลียสามารถเข้าถึงตลาดของสหรัฐอเมริกา จนทำให้สหรัฐอเมริกากลายเป็นคู่ค้าที่สำคัญอันดับสองของออสเตรเลีย¹²⁶

ส่วนด้านการทหาร การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้น ทำให้ออสเตรเลียได้รับประโยชน์ในการพัฒนาความร่วมมือทางการทหารกับสหรัฐอเมริกา โดยเปิดโอกาสให้ออสเตรเลียเข้าถึงการพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหาร การพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยผ่านการฝึกฝนและการซ้อมรบร่วมกันกับสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังช่วยพัฒนาศักยภาพและเทคโนโลยีทางด้านข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลประโยชน์ทางการทหารเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปกป้องออสเตรเลียให้รอดพ้นจากภัยคุกคาม อีกทั้ง

¹²⁴ อลัน ดูปอนท์ (Alan Dupont) ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาความมั่นคงระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยซิดนีย์

¹²⁵ Christian Hirst, *Australian Strategic Change and Stability Post-9/11* [Online] Available from: http://www.polsis.uq.edu.au/docs/c_hirst_wip.pdf [15 September 2015]

¹²⁶ Derek McDougall, *Australian Foreign Relations: Entering the 21st Century* (Frenchs Forest: Pearson Education Australia, 2009), pp. 84-85.

ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของออสเตรเลียในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค รวมถึงการแสดงบทบาทการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลีย

จะเห็นได้ว่า การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียถูกขับเคลื่อนด้วยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการทหาร ซึ่งออสเตรเลียประสบความสำเร็จในการแสดงบทบาทการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ดังจะเห็นได้จากผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและการทหารที่ออสเตรเลียได้รับจากสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังเป็นการช่วยเสริมสร้างบทบาทการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคผ่านการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในภูมิภาคในเวลาต่อมา แม้ว่าการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียนั้นจะมีมาตั้งแต่ในอดีต แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการเผชิญกับภัยคุกคามการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังเหตุการณ์ 9/11 ทำให้การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียเป็นไปในทิศทางที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2.4 สรุป

เหตุการณ์ 9/11 สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายเพิ่มมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย

เนื้อหาในบทนี้ชี้ให้เห็นว่า นโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียดำเนินควบคู่ไปใน 3 ระดับคือ ระดับภายในประเทศ ที่เน้นการปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานด้านความมั่นคงและด้านการข่าวให้มีความพร้อมรับมือกับการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นระดับภูมิภาค ให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นภูมิภาคใกล้ชิดและมีความสำคัญอย่างยิ่งกับความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลีย และระดับโลก ที่สนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่ดำเนินควบคู่และมีความเชื่อมโยงกันในสามระดับนั้น สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้น ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายที่สำคัญของออสเตรเลีย เนื่องจากออสเตรเลียเล็งเห็นว่าสหรัฐอเมริกายังคงเป็นพันธมิตรที่สำคัญสำหรับความมั่นคงของออสเตรเลีย โดยทั้งสองประเทศต่างมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยในแง่ของออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกาไม่

เพียงแต่จะช่วยเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงให้กับออสเตรเลียเท่านั้น แต่ทั้งสองประเทศยังคงมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกัน รวมถึงยังช่วยเสริมสร้างบทบาทของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก ในขณะที่เดียวกันสหรัฐอเมริกาต้องการให้ออสเตรเลียเป็นตัวแทนในการดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

บทที่ 3

ออสเตรเลียกับการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียหลังการลอบวางระเบิด บนเกาะบาหลี

กล่าวนำ

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีเป็นเหตุการณ์ก่อการร้ายที่สร้างความเสียหายครั้งใหญ่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียอย่างรุนแรงที่สุด โดยเป็นครั้งแรกที่ออสเตรเลียต้องเผชิญกับการก่อการร้ายและสูญเสียชีวิตพลเมืองเป็นจำนวนมากอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เหตุการณ์ครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียซึ่งเป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงกลายเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจและความมั่นคง รวมถึงผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้การก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ออสเตรเลียต้องเข้าไปจัดการ จึงนำไปสู่การพยายามเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายที่ท้าทายเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย

ดังนั้น เนื้อหาในบทนี้จึงต้องการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี โดยต้องการอธิบายและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ดังนั้น ในบทนี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. พัฒนาการของกลุ่มญะมาอะห์อิสลามียะห์ กลุ่มก่อการร้ายสากลในอินโดนีเซีย
2. การก่อการร้ายในอินโดนีเซีย
3. การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี
4. การต่อต้านการก่อการร้ายในระดับพหุภาคี
5. บทสรุป

3.1 พัฒนาการของกลุ่มญะมาอะห์ อิสลามิยะห์ กลุ่มก่อการร้ายสากลในอินโดนีเซีย

กลุ่มญะมาอะห์ อิสลามิยะห์หรือที่รู้จักกันในนามของกลุ่มเจไอ เป็นกลุ่มก่อการร้ายสากลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียหลายครั้ง เช่น การลอบวางระเบิดทำเนียบทูตฟิลิปปินส์ในกรุงจาการ์ตา ค.ศ. 2000 การลอบวางระเบิดโบสถ์คริสต์ 17 แห่งในอินโดนีเซีย หรือเหตุการณ์วันคริสต์มาสอีฟในค.ศ. 2000 การวางระเบิดห้างสรรพสินค้าเอเทรียมในกรุงจาการ์ตาในค.ศ. 2001 รวมถึงการวางแผนลอบสังหารนางเมกาวาตี ซูการ์โนบุตริประธานาธิบดีอินโดนีเซีย เป็นต้น¹²⁷ แต่เหตุการณ์ที่ทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีชื่อเสียงโด่งดังคือการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีในค.ศ. 2002 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายสากลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นตามมา

กลุ่มเจไอเป็นกลุ่มก่อการร้ายสากลของกลุ่มมุสลิมแนวคิดสุดโต่งที่เคลื่อนไหวและมีบทบาทเป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่ได้รับแนวคิดและอิทธิพลจากการเคลื่อนไหวของขบวนการดาร์อุลอิสลามซึ่งเป็นขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงเก่าแกในอินโดนีเซียที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ค.ศ. 1949 โดยเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวต่อต้านเจ้าอาณานิคมเนเธอร์แลนด์รวมทั้งรัฐบาลซูการ์โนในช่วงระหว่างค.ศ. 1950-1965¹²⁸ การเคลื่อนไหวของขบวนการดาร์อุลอิสลามนั้นมีความเข้มแข็งอยู่ในพื้นที่บริเวณชวากลาง ชวาตะวันตก สุมาตราและสุลาเวสี ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ต่อมากลายเป็นฐานที่มั่นสำคัญของกลุ่มเจไอ¹²⁹

กลุ่มเจไอเป็นกลุ่มก่อการร้ายสากลที่พัฒนามาจากกลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งของขบวนการดาร์อุลอิสลามในชวากลาง ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในค.ศ. 1993 โดยมีนายอับลูเลาะห์ ชุงกา และนายอูบูการ์ บาซีร์ เป็นผู้ร่วมก่อตั้งซึ่งทั้งสองเคยเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่มดาร์อุลอิสลามและเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนสอนศาสนาอัลมูอ์มิน (Al-Mukmin) ในชวากลาง ต่อมาโรงเรียนแห่งนี้กลายเป็นแหล่งเผยแพร่แนวคิด ปลุกฝังคำสอนทางศาสนาและเป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง ซึ่งกลุ่มผู้นำและสมาชิกของกลุ่มเจไอหลายคนล้วนเคยได้รับการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้¹³⁰ โดยเป้าหมายสำคัญของการเคลื่อนไหวคือต้องการสถาปนารัฐอิสลามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

¹²⁷ Bilveer Singh, *The Talibanization of Southeast Asia : Losing the War on Terror to Islamist Extremists* (Westport: Praeger Security International, 2007), pp. 100-02.

¹²⁸ Fealy and Borgu, *Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia*, pp. 3-4.

¹²⁹ สุรชาติ บำรุงสุข, *ญะมาอะฮ์ อิสลามิยะห์: ตัวแบบก่อการร้ายร่วมสมัย* (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 70.

¹³⁰ สุรชาติ บำรุงสุข, *ขบวนการก่อการร้ายเจไอ* (กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป, 2550), หน้า 11.

ครอบคลุมพื้นที่บริเวณคาบสมุทรมลายูตั้งแต่อินโดนีเซีย มาเลเซีย หมู่เกาะตอนใต้ของฟิลิปปินส์ รวมถึงภาคใต้ของไทยและต้องการนำกฎหมายชารีอะห์มาใช้ในอินโดนีเซีย

การเคลื่อนไหวของกลุ่มเจไอดำเนินไปภายใต้โครงสร้างและเครือข่ายการปฏิบัติการ โดยโครงสร้างการปฏิบัติการประกอบด้วยผู้นำ (Amir) สภามุขากกลาง (Markaz) และสภาที่ปรึกษา (Shura) ที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติการของเครือข่ายทั้งหมด โดยเครือข่ายการเคลื่อนไหวนั้นจะอยู่ในรูปแบบของกลุ่มย่อยที่มีขนาดเล็ก มีความซับซ้อนและกระจายอยู่ครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาค¹³¹ แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นมี 2 ประการ คือ

ประการแรก คือ การมีเครือข่ายปฏิบัติการกระจายอยู่ครอบคลุมอยู่ทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการปฏิบัติการของกลุ่มเจไอจะแบ่งออกเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ (Mantiqi) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไป¹³² ดังนี้

พื้นที่ 1 (Mantiqi Ula) ครอบคลุมพื้นที่บริเวณมาเลเซีย สิงคโปร์ ภาคใต้ของไทยและกัมพูชา เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับเป็นแหล่งในการจัดหาทุนและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับใช้ในการก่อการร้าย

พื้นที่ 2 (Mantiqi Sani) ครอบคลุมพื้นที่บริเวณอินโดนีเซียยกเว้นกาลิมันตัน และสุลาเวสี เป็นพื้นที่หลักในการก่อการร้ายและเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างอูบาคาร์ บาซีร์ผู้นำของกลุ่มกับเครือข่ายอื่น ๆ ในภูมิภาครวมทั้งกลุ่มอัลกออิดะฮ์

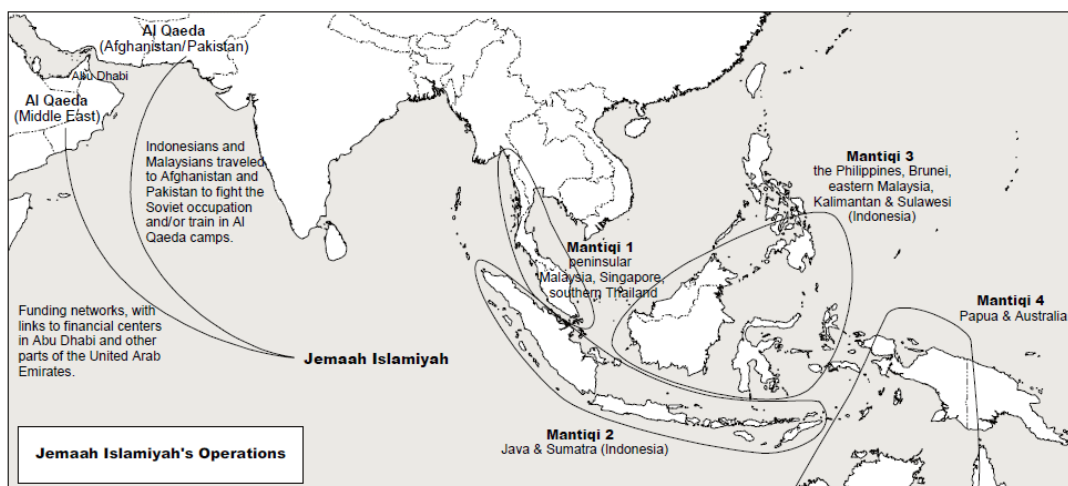
พื้นที่ 3 (Mantiqi Salitz) ครอบคลุมพื้นที่บริเวณฟิลิปปินส์ กาลิมันตันและสุลาเวสี ในอินโดนีเซีย บรูไน ซาบาร์และซาราวักในมาเลเซีย เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับฝึกฝนยุทธวิธี

พื้นที่ 4 (Mantiqi Robi) ครอบคลุมพื้นที่บริเวณออสเตรเลียปาปัวนิวกินี และอิเรียนจาปา เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับจัดหาแหล่งเงินทุนและเป็นช่องทางในการคัดเลือกและฝึกฝนสมาชิกในการก่อการร้าย

¹³¹ สุรชาติ บำรุงสุข, ญะมาอะฮ์ อิสลามียะห์: ตัวแบบก่อการร้ายร่วมสมัย, หน้า 15.

¹³² Singh, 'The Challenge of Militant Islam and Terrorism in Indonesia', pp. 54-55.

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงเครือข่ายการปฏิบัติการของกลุ่มเจไอในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ที่มา : <https://terrorentrendsbulletin.com/category/jemaah-islamiyah/>¹³³

กลุ่มเจไอใช้เวลาไม่นานในการพัฒนาเครือข่าย ฝึกฝนและรวบรวมสมาชิก โดยใช้วิธีการปลุกฝังอุดมการณ์ การฝึกอบรม รวมถึงการแต่งงานเพื่อขยายสมาชิก¹³⁴ สมาชิกส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนสอนศาสนาและบางส่วนเคยมีส่วนร่วมในการฝึกฝนร่วมกับขบวนการก่อการร้ายกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งการปฏิบัติการของกลุ่มเจไอเกิดขึ้นจากการประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มในมาเลเซียมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดตั้งกลุ่มในออสเตรเลีย รวมถึงจัดหาสิ่งจำเป็นที่ใช้สำหรับการปฏิบัติการ เช่น สารแอมโมเนียไนเตรทสำหรับใช้ทำระเบิดและรับผิดชอบค่ายฝึกในรัฐเนกรีเซมบิลัน (Negeri Sembilan) กลุ่มในฟิลิปปินส์มีหน้าที่ในการส่งกำลังบำรุง จัดหาวัตถุดิบ อาวุธปืนและเป็นช่องทางการประสานงานเพื่อโอนเงินให้แก่เครือข่าย กลุ่มในอินโดนีเซียมีหน้าที่ในการคัดเลือกสมาชิก เป็นแหล่งจัดทำเอกสาร จัดตั้งและฝึกฝนกลุ่มหัวรุนแรงท้องถิ่น และเป็นช่องทางการเงิน กลุ่มในสิงคโปร์มีหน้าที่วางแผนและประสานการโจมตี¹³⁵ซึ่งการทำงานและการประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้กลุ่มเจไอสามารถเคลื่อนไหวและปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาค

ประการที่สอง คือ การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายที่มีแนวคิดสุดโต่งกลุ่มอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก ซึ่งกลายเป็นจุดแข็งที่ทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่ทรงอิทธิพลมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีความเชื่อมโยงกับ

¹³³ Terror Trends Bulletin, *Jemaah Islamiyah Operation* [Online] Available from: <https://terrorentrendsbulletin.files.wordpress.com/2015/01/3.png> [10 December 2015]

¹³⁴ สุรชาติ บำรุงสุข, *ญะมาอะฮ์ อิสลามียะห์: ตัวแบบก่อการร้ายร่วมสมัย*, หน้า 11.

¹³⁵ สุรชาติ บำรุงสุข, *ขบวนการก่อการร้ายเจไอ* หน้า 15.

กลุ่มก่อการร้ายอื่น ๆ ในภูมิภาค เช่น กลุ่มกัมปูลัน มูจาฮิดีน (Kumpulan Mujahideen Malaysia) ในมาเลเซีย ซึ่งเคยส่งสมาชิกเข้าร่วมต่อสู้กับกลุ่มเจไอในการวางระเบิดห้างสรรพสินค้าและโบสถ์หลายแห่งในอินโดนีเซีย กลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islam Liberation Front) ในฟิลิปปินส์ที่คอยอำนวยความสะดวกในการเป็นค่ายฝึกให้กับสมาชิกของกลุ่มเจไอ¹³⁶ รวมถึงกลุ่มมูจาฮิดีนปัตตานี (Gerakan Mujahidin Patani) ทางภาคใต้ของไทย เป็นต้น ซึ่งความสัมพันธ์กับกลุ่มเหล่านี้มีส่วนช่วยสนับสนุนการฝึกฝนสมาชิกและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการ

ส่วนความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายในระดับโลก คือการมีสายสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะฮ์ที่ต้องการแสวงหาเครือข่ายสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการก่อการร้ายให้ครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาค ซึ่งกลุ่มเจไอเป็นกลุ่มที่มีอุดมการณ์ต่อต้านชาติตะวันตกเช่นเดียวกับกลุ่มอัลกออิดะฮ์ โดยมองว่าชาติตะวันตกเป็นศัตรูของศาสนาอิสลาม ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่มมีความแน่นแฟ้น โดยสมาชิกของกลุ่มเจไอบางส่วนได้รับการฝึกจากค่ายฝึกของกลุ่มอัลกออิดะฮ์ในอัฟกานิสถานและปากีสถาน รวมทั้งยังได้รับความช่วยเหลือในการจัดหาอาวุธและการสนับสนุนด้านเงินทุน โดยในช่วงค.ศ. 1996-2000 กลุ่มเจไอได้รับเงินทุนสนับสนุนจากอัลกออิดะฮ์เป็นจำนวนมากถึง 1.35 พันล้านรูเปียห์¹³⁷ ซึ่งการมีสายสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลกนั้น ช่วยสนับสนุนการพัฒนาด้านอาวุธและยุทธวิธีต่าง ๆ ในการปฏิบัติการอยู่ตลอดเวลาและช่วยเสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของสมาชิกให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลของกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การระดมมหาสมาชิก การติดต่อสื่อสาร การกระจายข้อมูล การวางแผนและประสานงานระหว่างกลุ่มเจไอกับเครือข่ายการก่อการร้ายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกมีความสะดวกและเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น¹³⁸

ปัจจัยทั้งสองประการที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลต่อการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ก่อการร้ายที่เป็นฝีมือของกลุ่มเจไอล้วนเป็นเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงและมีความน่าสะพรึงกลัว ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก ไม่เพียงเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายในอินโดนีเซียยังเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการขยายตัวของเครือข่ายการก่อการร้าย กล่าวคือ สภาพภูมิประเทศของอินโดนีเซียที่มีลักษณะเป็นเกาะ

¹³⁶ Singh, 'The Challenge of Militant Islam and Terrorism in Indonesia', pp. 54-55.

¹³⁷ สุภาคีพรหม ตั้งตรงไพโรจน์, *เจไอคืออะไร* (กรุงเทพฯ: โอเพ่น บুকส์, 2549), หน้า 52.

¹³⁸ Forst, *Terrorism, Crime, and Public Policy*, p. 166.

ทำให้เอื้อต่อการขยายตัวและเป็นแหล่งหลบซ่อนของกลุ่มก่อการร้าย¹³⁹ อีกทั้งความอ่อนแอของรัฐบาลในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการสิ้นสุดของระบอบซูฮาร์โตและการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในค.ศ. 1997 ทำให้เกิดความไร้เสถียรภาพและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองภายใน จึงยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการขยายตัวและเผยแพร่แนวคิดและอุดมการณ์ของกลุ่มเจไอให้กับประชาชนชาวมุสลิมในประเทศ¹⁴⁰ ทำให้กลุ่มเจไอกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อเสถียรภาพและความมั่นคง ไม่เพียงแต่เฉพาะอินโดนีเซีย แต่ยังรวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย

3.2 เหตุการณ์การก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

การเคลื่อนไหวและปฏิบัติการของกลุ่มเจไอในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ใช้อินโดนีเซียเป็นฐานปฏิบัติการหลักนั้น ไม่เพียงแต่ทำให้อินโดนีเซียถูกเพ่งเล็งจากชาติตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาว่าเป็นแหล่งซ่อนสมุขของกลุ่มก่อการร้ายเท่านั้น แต่ยังเป็นภัยคุกคามที่บั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการที่อินโดนีเซียเป็นประเทศหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายที่เป็นฝีมือของกลุ่มเจไอมากที่สุดภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹³⁹ สุรชาติ บำรุงสุข, ญะมาอะฮ์ อิสลามียะห์: ตัวแบบก่อการร้ายร่วมสมัย, หน้า 77.

¹⁴⁰ Singh, 'The Challenge of Militant Islam and Terrorism in Indonesia', p. 58.

ตารางที่ 1: ตารางแสดงการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซีย โดยมีมือของกลุ่มเจไอ
ระหว่าง ค.ศ.2000-2005

วันที่	เป้าหมาย	สถานที่	จำนวน ผู้เสียชีวิต	จำนวน ผู้บาดเจ็บ
1 สิงหาคม 2000	ทำเนียบทูตฟิลิปปินส์	จาการ์ตา	3	17
14 กันยายน 2000	ตลาดหลักทรัพย์	จาการ์ตา	15	27
24 ธันวาคม 2000	โบสถ์คริสต์	เมืองต่าง ๆ ใน อินโดนีเซีย	19	94
21 กรกฎาคม 2001	โบสถ์คริสต์	จาการ์ตา	0	64
1 สิงหาคม 2001	ห้างสรรพสินค้า เอเทรียม	จาการ์ตา	0	5
12 ตุลาคม 2002	แพดดีส์ คลับ และ สำหรับ คลับ	เกาะบาหลี	202	350
26 เมษายน 2003	สนามบินซูการ์โน- ฮัตต้า	จาการ์ตา	0	11
5 สิงหาคม 2003	โรงแรมเจ ดับบลิว แมริออต	จาการ์ตา	12	150
9 กันยายน 2004	สถานทูตออสเตรเลีย	จาการ์ตา	12	182
1 ตุลาคม 2005	หาดคูตา	เกาะบาหลี	23	100

ที่มา : Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia¹⁴¹

อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะให้ความสำคัญกับการอธิบายการก่อการร้ายในอินโดนีเซียที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียเท่านั้น โดยหลังจากเกิดเหตุการณ์ 9/11 ออสเตรเลียต้องเผชิญกับการถูกโจมตีจากการก่อการร้ายในอินโดนีเซียที่มีกลุ่มเจไอเป็นผู้อยู่เบื้องหลังอย่างต่อเนื่องมากถึง 4 ครั้ง ดังนี้

¹⁴¹ Fealy and Borgu, *Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia*, pp. 51-52.

3.2.1 การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการก่อการร้ายที่ออสเตรเลียได้รับผลกระทบจากการตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีโดยตรง เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2002 โดยมีการระเบิดเกิดขึ้นทั้งหมด 3 จุด สองจุดแรกเกิดขึ้นที่สถานบันเทิง 2 แห่งซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้กับหาดคูตาบนเกาะบาหลี โดยผู้ก่อการร้ายได้กดชนวนระเบิดพลีชีพตัวเองในแพดดิส์คลับและลอบวางระเบิดรถยนต์บริเวณใกล้กับสำหรับ คลับ ส่วนอีกจุดหนึ่งเกิดเหตุระเบิดขึ้นที่บริเวณใกล้กับสถานกงสุลสหรัฐอเมริกาในเดนปาซาร์ จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 202 คนและบาดเจ็บอีกกว่า 209 คน ซึ่งผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นชาวออสเตรเลียโดยมีจำนวนมากถึง 88 คน¹⁴²

เหตุการณ์ในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเกาะบาหลีกลายเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มเจไอทีจากเดิมจะเน้นการโจมตีเป้าหมายแบบแข็ง (Hard Targets) เช่น ทำเนียบรัฐบาล สถานที่ราชการ เป้าหมายทางการทูตหรือการทหารที่ได้รับการรักษาความปลอดภัยและมีการเฝ้าระวังในระดับสูงไปสู่การโจมตีเป้าหมายแบบอ่อน (Soft Targets) ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มีความเปราะบาง มีการเฝ้าระวังและรักษาความปลอดภัยในระดับต่ำ เช่นร้านอาหาร บาร์ ไนท์คลับ โรงละคร หรือ สถานที่ท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยผู้คนพลุกพล่าน¹⁴³ ซึ่งเกาะบาหลีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก จึงทำให้การเลือกโจมตีบนเกาะบาหลีนั้นสามารถกระทำได้ง่ายและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มก่อการร้ายที่มีเป้าหมายโจมตีชาติตะวันตก¹⁴⁴

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการโจมตีในครั้งนี้ยังต้องการหวังผลทางจิตวิทยาเพื่อสร้างความหวาดกลัวต่อเป้าหมายในวงกว้างเนื่องจากเกาะบาหลีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก ทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแพร่ขยายจนกลายเป็นที่สนใจของสื่อและประชาคมโลกอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการโจมตีโดยใช้ระเบิดพลีชีพ การวางระเบิดรถยนต์ที่สามารถสร้างความเสียหายขนาดใหญ่และส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้คนเป็นจำนวนมาก ยังแสดงให้เห็นถึง

¹⁴² Global Security, *Bali Nightclub Bombing*. [Online] Available from: <http://www.globalsecurity.org/security/ops/bali.htm> [20 December 2014]

¹⁴³ สุรชาติ บำรุงสุข, ญะมาอะฮ์ อิสลามียะห์: ตัวแบบก่อการร้ายร่วมสมัย, หน้า 103.

¹⁴⁴ Dewi Anggraeni, *Who Did This to Our Bali?* (Victoria: Indra Publishing, 2003), p. 55.

ความรุนแรงของเหตุการณ์ ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการส่งออกภาพความน่าสะพรึงกลัวที่สามารถทำให้คนทั่วโลกเกิดความตื่นตกใจและหวาดกลัวต่อการโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย¹⁴⁵

3.2.2 การลอบวางระเบิดโรงแรมเจ ดับบลิว แมริออท

การลอบระเบิดโรงแรมเจ ดับบลิว แมริออท ในกรุงจาการ์ตา เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ. 2003 กลุ่มก่อการร้ายใช้การวางระเบิดรถยนต์บริเวณด้านหน้าโรงแรม ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 12 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 150 คน¹⁴⁶ โดยผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นชาวอินโดนีเซีย

สาเหตุที่โรงแรมเจ ดับบลิว แมริออทตกเป็นเป้าหมายการโจมตีในครั้งนี้เนื่องจากเป็นโรงแรมหรูที่ตั้งอยู่ใจกลางย่านธุรกิจในกรุงจาการ์ตา อีกทั้งยังเป็นโรงแรมในเครือธุรกิจโรงแรมเบเธสตาของสหรัฐอเมริกาซึ่งถือว่าเป็นเครือข่ายธุรกิจโรงแรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติ รวมทั้งยังเป็นโรงแรมที่ใช้ในการจัดประชุม สัมมนาและต้อนรับแขกหรือบุคคลสำคัญของรัฐบาลซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการโจมตีชาติตะวันตก¹⁴⁷

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะไม่มีชาวออสเตรเลียเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว แต่โรงแรมแห่งนี้มักถูกใช้ในการรับรองผู้นำและนักการเมืองของออสเตรเลียขณะเดินทางเยือนกรุงจาการ์ตาเป็นประจำ¹⁴⁸ จึงทำให้ออสเตรเลียยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการถูกโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของของกลุ่มเจไอเกี่ยวกับเหตุการณ์ครั้งนี้ ดังนี้

“การโจมตีในครั้งนี้เป็นการตบหน้าสหรัฐอเมริกาและประเทศพันธมิตรที่อยู่ในกรุงจาการ์ตาอย่างรุนแรงเพราะการเข้ามาของชาวอเมริกันและชาวออสเตรเลีย รวมถึงชาติตะวันตก ทำให้ความศรัทธาของชาวมุสลิมที่มีอยู่ในกรุงจาการ์ตาต้องมัวหมอง”¹⁴⁹

¹⁴⁵ Nyoman Darma Putra, 'Terrorism and Tourism in Bali and Southeast Asia', in *Tourism in Southeast Asia: Challenges and New Directions*, Michael Hitchcock, ed., (Malaysia: NIAS Press, 2009), p. 92.

¹⁴⁶ Singh, *The Talibanization of Southeast Asia : Losing the War on Terror to Islamist Extremists*, p. 115.

¹⁴⁷ Williams, "Australia," p. 239.

¹⁴⁸ Ibid., p. 240.

¹⁴⁹ Ibid., p. 241.

3.2.3 การลอบวางระเบิดสถานทูตออสเตรเลีย

การลอบวางระเบิดสถานทูตออสเตรเลียเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 2004 กลุ่มก่อการร้ายใช้การวางระเบิดรถยนต์บริเวณด้านนอกสถานทูตออสเตรเลียซึ่งตั้งอยู่ในย่านกุนิงงัน ซึ่งเป็นย่านธุรกิจสำคัญใจกลางกรุงจาการ์ตาและเป็นที่ตั้งสถานทูตของชาติต่าง ๆ ในอินโดนีเซีย เหตุการณ์ครั้งนี้ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 12 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 182 คน¹⁵⁰

เหตุการณ์ในครั้งนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียมีเป้าหมายโจมตีออสเตรเลียโดยตรง เพราะออสเตรเลียมีส่วนร่วมกับสหรัฐอเมริกาทำสงครามโจมตีอิรัก ซึ่งกลุ่มก่อการร้ายมองว่าเป็นการทำสงครามเพื่อสังหารชาวมุสลิมในอิรัก¹⁵¹ ดังนั้น การลอบวางระเบิดสถานทูตออสเตรเลียจึงเป็นการลงโทษออสเตรเลียที่มีส่วนในการทำสงครามดังกล่าว แม้ว่ากลุ่มเจไอพยายามเรียกร้องให้ออสเตรเลียถอนทหารออกจากอิรักแต่นายจอห์น โฮเวิร์ดปฏิเสธ จึงทำให้กลุ่มก่อการร้ายต้องก่อเหตุเพื่อตอบโต้¹⁵² ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกลุ่มเจไอต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ดังนี้

“เราเตือนให้รัฐบาลออสเตรเลียถอนทหารออกจากอิรัก เมื่อความต้องการของเราไม่เป็นที่พอใจ การโจมตีครั้งนี้เป็นเพียงการโจมตีชุดแรกเพื่อตอบโต้ต่อออสเตรเลียซึ่งเป็นชาติตะวันตกที่เป็นศัตรูชั่วร้ายต่อพระเจ้าและศาสนาอิสลาม”¹⁵³

3.2.4 การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ค.ศ. 2005

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีครั้งนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2005 กลุ่มก่อการร้ายใช้ระเบิดพลีชีพเพื่อโจมตีเป้าหมาย 2 จุดบนเกาะบาหลี คือร้านอาหารในจิมบาลัน บีช รีสอร์ท และภัตตาคารราชา บริเวณหาดคูตา เหตุการณ์ครั้งนี้ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 23 คน โดยเป็นชาวออสเตรเลีย 4 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 100 คน¹⁵⁴

¹⁵⁰ The Sydney Morning Herald, 'Target Australia: Jakarta Bomb Killed' [Online] Available from: <http://www.smh.com.au/articles/2004/09/09/1094530741977.html> [29 December 2014]

¹⁵¹ Singh, *The Talibanization of Southeast Asia : Losing the War on Terror to Islamist Extremists*, p. 116.

¹⁵² Michelle Teo, *Jakarta Bombing 2004: Why Target Australia?* [Online] Available from: <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/icpvtr/641-jakarta-bombing-2004-why-targ/#.Vv6kF5yLTIU> [12 February 2015]

¹⁵³ *Australian Embassy Bombing* [Online] Available, from: <https://www.scribd.com/doc/291630653/Australian-Embassy-Bombing-2004> [23 April 2015]

¹⁵⁴ Nyoman Darma Putra, "Terrorism and Tourism in Bali and Southeast Asia," pp. 93-94.

เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นการก่อเหตุครั้งที่สองบนเกาะบาหลี่ ซึ่งเกร็ก ฟีลีย์ (Greg Fealy)¹⁵⁵ อาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย ให้เหตุผลว่าเหตุการณ์ครั้งนี้เกิดจากความล้มเหลวในการโจมตีโรงแรมเจ ดับบลิว แมริออทและสถานทูตออสเตรเลีย ซึ่งผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมในอินโดนีเซียมากกว่าที่จะเป็นชาวตะวันตก จึงทำให้กลุ่มก่อการร้ายเลือกที่จะโจมตีเกาะบาหลี่ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของชาวตะวันตกซ้ำอีกครั้งหนึ่ง¹⁵⁶

จากเหตุผลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าชาติตะวันตกยังคงตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียอย่างต่อเนื่องและเหตุการณ์ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นกลุ่มเจไอล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเจไอยังคงมีความสามารถและมีความพร้อมในการปฏิบัติการในอินโดนีเซีย แม้ว่าผู้นำของกลุ่มบางส่วนจะถูกจับกุมตัวไปแล้ว แต่ก็ไม่ได้ทำให้ขีดความสามารถในการปฏิบัติการของกลุ่มเจไอลดน้อยลงดังนั้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าการมีเครือข่ายที่เข้มแข็งของกลุ่มเจไอและการได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอัลกออิดะฮ์ทั้งทางด้านการเงิน การฝึกฝนสมาชิก และการจัดหาอาวุธอย่างต่อเนื่องนั้นทำให้กลุ่มเจไอยังคงสามารถปฏิบัติการได้แม้ว่าจะขาดผู้นำ ดังจะเห็นได้จากการก่อการร้ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นพิสูจน์ให้เห็นว่ากลุ่มเจไอยังคงเป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพและเป็นภัยคุกคามสำคัญของชาติตะวันตกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเผชิญกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียสร้างความกังวลให้กับออสเตรเลียเป็นอย่างมาก เพราะ ออสเตรเลียเป็นหนึ่งในชาติตะวันตกที่ได้รับผลกระทบจากการโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างจากการก่อการร้ายที่ออสเตรเลียเคยเผชิญมาในอดีต กล่าวคือ ในอดีตออสเตรเลียไม่เคยตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายโดยตรง ถึงแม้จะมีการก่อการร้ายเกิดขึ้นในออสเตรเลียหลายครั้งแต่เหตุการณ์เหล่านั้นล้วนมีเป้าหมายโจมตีชาวต่างชาติในออสเตรเลียเท่านั้น แต่การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียเป็นการโจมตีที่มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาค ซึ่งสาเหตุที่ออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียนับตั้งแต่การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี่เป็นต้นมาเกิดขึ้นจากสาเหตุ 2 ประการ¹⁵⁷ คือ

¹⁵⁵ เกร็ก ฟีลีย์ (Greg Fealy) อาจารย์ภาควิชาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม วิทยาลัยเอเชีย-แปซิฟิก มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย มีความเชี่ยวชาญด้านการเมืองอินโดนีเซีย การเมืองในเอเชีย – แปซิฟิก อิสลามศึกษาและการก่อการร้าย

¹⁵⁶ Greg Fealy, *Ji's Fading Control Spells More Disaster* [Online] Available from: <http://apo.org.au/resource/jis-fading-control-spells-more-disaster> [03 March 2016]

¹⁵⁷ Anggraeni, *Who Did This to Our Bali?*, p. 57-58.

ประการแรก ออสเตรเลียเป็นชาติตะวันตกซึ่งถูกมองว่าเป็นศัตรูของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่มีความเกลียดชังต่อประเทศตะวันตก โดยกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงเชื่อว่าการโจมตีเหล่านี้จะสามารถขับไล่ชาติตะวันตกออกจากอินโดนีเซียได้¹⁵⁸ ซึ่งกระแสความเกลียดชังชาติตะวันตกท่ามกลางกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงมีเพิ่มมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 9/11 เมื่อออสเตรเลียเป็นชาติพันธมิตรหลักที่สนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และส่งทหารเข้าไปร่วมทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถานและอิรัก ซึ่งการกระทำเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นความตั้งใจที่จะทำสงครามโจมตีอิสลาม จึงยิ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดกระแสความไม่พอใจและกลายเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในระดับสูง¹⁵⁹ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของนายอิหม่าม ซามูตรา สมาชิกของกลุ่มเจไอและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุระเบิดบนเกาะบาหลีที่กล่าวถึงการเป็นพันธมิตรของออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกา ดังนี้

“ออสเตรเลียเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดของสหรัฐอเมริกาที่ทำให้เกิดความสูญเสียต่อชาวมุสลิมผู้บริสุทธิ์จำนวนมากว่าสองแสนคนจากการทำสงครามโจมตีในอัฟกานิสถาน การลอบวางระเบิดที่บาหลีจึงเป็นส่วนหนึ่งของการทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อปกป้องศาสนาอิสลาม ปกป้องชาวมุสลิมในอัฟกานิสถานจากสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรที่ชั่วร้าย¹⁶⁰

ประการที่สอง ออสเตรเลียเคยเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออกซึ่งการกระทำดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้กับชาวมุสลิมเป็นอย่างมาก เพราะชาวมุสลิมมองว่าติมอร์ตะวันออกเป็นส่วนหนึ่งของอินโดนีเซีย การที่ออสเตรเลียเข้ามามีบทบาทในการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออกนั้นเปรียบเสมือนกับการแบ่งแยกติมอร์ตะวันออกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาอิสลามออกจากอินโดนีเซียจึงยิ่งทำให้เป็นการเติมเชื้อเพลิงให้เกิดกระแสต่อต้านออสเตรเลียท่ามกลางกลุ่มมุสลิมมากยิ่งขึ้น¹⁶¹

¹⁵⁸ Nyoman Darma Putra, "Terrorism and Tourism in Bali and Southeast Asia," p. 89.

¹⁵⁹ Michaelsen, 'Australia and the Threat of Terrorism in the Decade after 9/11', p. 254.

¹⁶⁰ British Broadcasting Corporation, *The 12 October 2002 Bali Bombing Plot* [Online] Available from: <http://www.bbc.com/news/world-asia-19881138> [19 February 2016]

¹⁶¹ Teo, *Jakarta Bombing 2004: Why Target Australia?* [Online] Available from: <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/icpvtr/641-jakarta-bombing-2004-why-targ/#.Vv6kF5yLTIU> [12 February 2015]

สาเหตุทั้งหมดข้างต้นสอดคล้องกับคำพูดของนายอุซามะห์ บินลาดีนเกี่ยวกับการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีผ่านวิดีโอคลิปที่แพร่ภาพไปยังทั่วโลก ดังนี้

“เหตุการณ์นี้เป็นการตอบโต้โดยตรงต่อประเทศที่สนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายและการเข้าร่วมสงครามในอัฟกานิสถาน รวมถึงบทบาทของออสเตรเลียในการสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโลกอิสลาม”¹⁶²

คำพูดดังกล่าวสามารถยืนยันได้ว่าสาเหตุทั้งสองประการข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ออสเตรเลียกลายเป็นชาติตะวันตกที่อยู่ในบัญชีลำดับต้นๆ ของการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3.3 การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี

การเผชิญความเสี่ยงจากการก่อการร้ายในอินโดนีเซียทำให้ออสเตรเลียเกิดความกังวลว่าการก่อการร้ายจะกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญที่บั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของออสเตรเลียในอินโดนีเซียและยอมรับว่าการก่อการร้ายได้เปลี่ยนแปลงจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตะวันออกกลางกลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของออสเตรเลียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงอย่างอินโดนีเซีย¹⁶³

เมื่อการก่อการร้ายคืบคลานเข้ามาใกล้มากยิ่งขึ้น ทำให้ออสเตรเลียเริ่มให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย โดยนายจอห์น โฮเวิร์ดเห็นถึงความจำเป็นในการจัดการกับภัยคุกคามและพยายามแสวงหาแนวทางเพื่อสกัดกั้นและยับยั้งการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย โดยเล็งเห็นว่าควรใช้โอกาสนี้ขยายความร่วมมือกับอินโดนีเซียมากกว่าที่จะมองว่าอินโดนีเซียเป็นภัยคุกคาม¹⁶⁴ ซึ่งการขยายความร่วมมือนั้นวางอยู่บนพื้นฐานของการมีภัยคุกคามร่วมกัน ดังจะเห็นได้จากข้อความในสมุดปกขาวด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่ว่า

¹⁶² The Age, 'Bin Laden' Voices New Threat to Australia' [Online] Available from: <http://www.theage.com.au/articles/2002/11/13/1037080786315.html> [20 December 2014]

¹⁶³ Ungerer, 'Australia's Policy Responses to Terrorism in Southeast Asia', p. 196.

¹⁶⁴ Aldo Borgu, 'Combating Terrorism in East Asia- a Framework for Regional Cooperation', *Asia-Pacific Review*, Vol. 11, No. 2 (2004), p. 53.

“ออสเตรเลียมีพันธะกรณีต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในการต่อต้านการก่อการร้าย ภัยคุกคามดังกล่าวไม่เพียงแต่มีเป้าหมายโจมตีชาติตะวันตกเพียงอย่างเดียว แต่ยังบั่นทอน เสถียรภาพและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของภูมิภาคในระยะยาว ซึ่งความไร้เสถียรภาพ เหล่านี้จะทำลายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของออสเตรเลียในภูมิภาค ดังนั้น การที่ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงไม่ใช่เรื่องแปลกเพราะ ปัญหาความมั่นคงของภูมิภาคคือปัญหาความมั่นคงของออสเตรเลีย และออสเตรเลียในฐานะ ประเทศที่มีศักยภาพในการจัดการและเป็นพันธมิตรหลักของสหรัฐอเมริกาในการต่อต้านการ ก่อการร้ายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยเหลือเพื่อนบ้านในภูมิภาคในการจัดการกับการก่อการ ร้าย”¹⁶⁵

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลายเป็น ภัยคุกคามเร่งด่วนที่ออสเตรเลียจะต้องจัดการ จึงนำไปสู่การผลักดันให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทใน การต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ซึ่งสาเหตุที่ออสเตรเลียมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย ในอินโดนีเซียนั้นเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก อินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลประโยชน์ทาง ยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจของออสเตรเลีย โดยในแง่ของยุทธศาสตร์ อินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อน บ้านที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใกล้ชิดกับออสเตรเลีย มีบทบาทและอิทธิพลต่อการเมืองและความมั่นคง ของภูมิภาค เป็นประเทศขนาดใหญ่ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเป็น ประเทศที่เป็นประตูเชื่อมต่อออสเตรเลียกับภูมิภาคเอเชีย โดยเป็นเส้นทางคมนาคมและเส้นทางการ ขนส่งสินค้าที่สำคัญของออสเตรเลียไปยังประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย

ส่วนความสำคัญทางเศรษฐกิจ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เป็นประเทศ คู่ค้าที่สำคัญของออสเตรเลียมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 มีสัดส่วนการค้าระหว่างสองประเทศเพิ่มมาก ขึ้นในทุก ๆ ปีซึ่งออสเตรเลียเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับ 8 ของอินโดนีเซียในขณะที่อินโดนีเซีย เป็นประเทศคู่ค้าอันดับที่ 10 ของออสเตรเลีย โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของออสเตรเลียไปยัง อินโดนีเซียนั้น ได้แก่ ข้าวสาลี น้ำตาล น้ำผึ้ง เนื้อสัตว์ และถ่านหิน เป็นต้น¹⁶⁶ นอกจากนี้ ในแง่ของ การลงทุน มีบริษัทของออสเตรเลียกว่า 400 บริษัทเข้าไปลงทุนทำธุรกิจในอินโดนีเซีย ซึ่งการลงทุน

¹⁶⁵ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 52.

¹⁶⁶ Department of Foreign Affairs and Trade, *Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership* [Online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [12 March 2015]

ดังกล่าวครอบคลุมธุรกิจด้านพลังงาน การเกษตร โครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การเงิน การศึกษา การดูแลสุขภาพ และการท่องเที่ยว¹⁶⁷

ประการที่สอง การเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ผลักดันให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย จากเหตุการณ์การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีสะท้อนให้เห็นว่ามีเครือข่ายการก่อการร้ายสากลที่มีเป้าหมายโจมตีชาติตะวันตกเคลื่อนไหวยู่ในภูมิภาคจริง ทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลายเป็นภูมิภาคหนึ่งที่สหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการก่อการร้าย โดยกำหนดให้เป็นแนวรบที่สองของการดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศมุสลิมขนาดใหญ่ที่เอื้อต่อการเป็นฐานปฏิบัติการ เป็นแหล่งซ่อนสมุและเคลื่อนไหวยของขบวนการก่อการร้ายที่เชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากล¹⁶⁸

หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ประเด็นปัญหาการก่อการร้ายในภูมิภาคกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความกังวลด้านความมั่นคงของชาติตะวันตก สหรัฐอเมริกาเริ่มให้ความสนใจต่อสถานการณ์การก่อการร้ายในภูมิภาคอย่างจริงจังและพยายามขยายการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายให้ครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาค แต่การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลของประเทศในภูมิภาคเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลอินโดนีเซีย¹⁶⁹ จึงทำให้สหรัฐอเมริกาพยายามผลักดันให้ออสเตรเลียซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ครั้งนี้โดยตรงและเป็นประเทศพันธมิตรหลักของสหรัฐอเมริกามีบทบาทในการขยายยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย โดยต้องการให้ออสเตรเลียช่วยสกัดกั้นการขยายตัวของการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในอัฟกานิสถานและอิรักเพื่อสกัดกั้นกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการช่วยลดความเสี่ยงของชาติตะวันตกในการเผชิญกับการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁷⁰ โดยสอดคล้องกับคำกล่าวของของนายโคลิน พาวเวลล์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้

¹⁶⁷ Commonwealth of Australia, *Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership Agreement* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [08 May 2016]

¹⁶⁸ ชัยโชค จุลศิริวงศ์, *การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* หน้า 48-49.

¹⁶⁹ Commonwealth of Australia, *The Bali Bombing: What It Means for Indonesia* (Canberra: Department of the Parliamentary Library, 2002), p. 6.

¹⁷⁰ June R. Verrier, 'Australia's Self-Image as a Regional and International Security Actor: Some Implications of the Iraq War', *Australian Journal of International Affairs*, Vol. 57, No. 3 (2003), p. 466.

“ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เรายินดีอย่างยิ่งที่จะให้ออสเตรเลียซึ่งเป็นพันธมิตรหลักของเราแสดงบทบาทในการจัดการกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซีย โดยเราจะประสานทางนโยบายและจะให้ออสเตรเลียแสดงบทบาทนำในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศเหล่านั้น”¹⁷¹

ด้วยเหตุนี้ ออสเตรเลียในฐานะพันธมิตรที่ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายจึงมีหน้าที่สำคัญในการสกัดกั้นและยับยั้งการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย รวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ให้ขยายออกไปนอกภูมิภาค¹⁷² เพื่อลดความเสี่ยงของชาติตะวันตกจากการถูกโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย โดยออสเตรเลียมองว่าตนเองต้องแสดงบทบาทในการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกที่ได้รับมอบหมายจากสหรัฐอเมริกาให้ทำหน้าที่ดูแลและรักษาความสงบเรียบร้อยในภูมิภาค รวมทั้งมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค เพื่อรักษาและปกป้องภูมิภาคให้รอดพ้นจากภัยการก่อการร้าย¹⁷³

ปัจจัยทั้งสองประการข้างต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย แต่การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียจะดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากรัฐบาลอินโดนีเซียในการจัดการกับภัยคุกคามร่วมกัน แต่ออสเตรเลียยังคงเผชิญกับความท้าทายในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียที่สำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก เกิดกระแสความไม่พอใจของชาวมุสลิมในอินโดนีเซียที่มีต่อออสเตรเลีย เนื่องจากออสเตรเลียเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย โดยชาวมุสลิมมองว่าเป็นการทำสงครามเพื่อโจมตีชาวมุสลิมซึ่งมีความไม่ยุติธรรมและไม่สมเหตุสมผล¹⁷⁴ แม้ว่ารัฐบาลออสเตรเลียพยายามแสดงออกว่าการทำสงครามดังกล่าวไม่ได้มีเป้าหมายในการโจมตีอิสลาม แต่ภาพลักษณ์ติดลบและความหวาดระแวงที่มีต่อออสเตรเลียที่เกิดขึ้นท่ามกลางชาวมุสลิมในอินโดนีเซียนั้นยังคงมีอยู่อย่างแพร่หลาย

ประการที่สอง ความอ่อนแอของรัฐบาลนางเมกาวาตี ซูการ์โนบุตรีที่ไม่มีความพร้อมในการจัดการกับการก่อการร้าย เนื่องจากการก่อการร้ายเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมิติทางศาสนาที่มีความอ่อนไหว จึงทำให้รัฐบาลอินโดนีเซียเกิดความกังวลว่าถ้าหากเข้าร่วมกับชาติตะวันตกในการต่อต้าน

¹⁷¹ Allan Gyngell, *Making Australian Foreign Policy* (Melbourne: Cambridge University Press, 2007), p. 240.

¹⁷² McDougall, *Australian Foreign Relations: Entering the 21st Century*, pp. 81-82

¹⁷³ Holland and McDonald, "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror," p. 14.

¹⁷⁴ David W. Lovell, 'Australia and Asia-Pacific Security after September 11: An Introduction', in *Asia-Pacific Security: Policy Challenges*, (Canberra: Australian National University Press, 2013), p. 7.

การก่อการร้ายอาจทำให้เกิดกระแสดันทางการเมืองภายในและการต่อต้านจากชาวมุสลิมภายในประเทศ ซึ่งอาจนำไปสู่การบั่นทอนความน่าเชื่อถือและฐานอำนาจทางการเมืองของรัฐบาล จึงทำให้รัฐบาลไม่เต็มใจที่จะเข้าร่วมกับประเทศตะวันตกในการต่อต้านการก่อการร้ายเท่าที่ควร¹⁷⁵

อย่างไรก็ตาม หลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี่ การก่อการร้ายไม่ได้เป็นเพียงแค่อภัยคุกคามต่อชาติตะวันตกเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงภายในของอินโดนีเซียด้วย รัฐบาลอินโดนีเซียจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการจัดการกับการก่อการร้าย ประกอบกับกระแสดันจากนานาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา ทำให้รัฐบาลอินโดนีเซียเริ่มให้ความร่วมมือกับออสเตรเลียในการต่อต้านการก่อการร้ายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลออสเตรเลียตระหนักดีว่า ปัญหาการก่อการร้ายเป็นประเด็นทางศาสนาที่มีความเปราะบางในอินโดนีเซีย ถ้าหากดำเนินนโยบายแข็งกร้าวในการต่อต้านการก่อการร้าย หรือใช้วิธีทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายเช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาทำในอัฟกานิสถานและอิรักนั้น อาจยิ่งทำให้ภาพลักษณ์ของออสเตรเลียในสายตาของชาวมุสลิมในอินโดนีเซียแย่ลง ซึ่งอาจไม่ส่งผลดีต่อออสเตรเลียเท่าที่ควร เพราะจะทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายดำเนินไปได้อย่างไม่เต็มที่และส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลียในอินโดนีเซียได้¹⁷⁶

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียของออสเตรเลียจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างระมัดระวังเพื่อให้การจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลียในอินโดนีเซียน้อยที่สุด รัฐบาลออสเตรเลียจึงเล็งเห็นว่ามาตรการที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายในอินโดนีเซียนั้น ไม่ใช่การใช้กำลังทหารอีกต่อไป แต่ควรให้ความสำคัญกับการใช้หน่วยงานตำรวจควบคู่กับการผสมผสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานความมั่นคง หน่วยข่าวกรอง ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกันภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า พร้อมกับการดำเนินนโยบายเชิงรุกในการป้องกัน เผ่าระวังและเตรียมพร้อมรับมือกับความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้น¹⁷⁷ ซึ่งการกำหนดมาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียข้างต้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายตามที่ปีเตอร์ เซเดอร์เบิร์ก นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ได้เสนอไว้ว่ารัฐอาจมองการก่อการร้ายเป็นเรื่องของสงครามอาชญากรรมและโรคภัย¹⁷⁸ ซึ่งทำให้มีมาตรการในการจัดการกับการก่อการร้ายที่แตกต่างกัน

¹⁷⁵ Commonwealth of Australia, *The Bali Bombing: What It Means for Indonesia*, p. 4.

¹⁷⁶ Michael, 'Australia's Handling of Tensions between Islam and the West under the Howard Government', p. 54.

¹⁷⁷ Ungerer, *Australian Foreign Policy in the Age of Terror*, p. 15.

¹⁷⁸ Lutz and Lutz, "Terrorism," p. 274.

ออสเตรเลียจึงสนับสนุนอินโดนีเซียในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายผ่านการเสริมสร้างความร่วมมือที่หลากหลายบนพื้นฐานของการมีผลประโยชน์ร่วมกัน¹⁷⁹ โดยออสเตรเลียเล็งเห็นว่าตนเองเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกที่มีขีดความสามารถและความพร้อมในการจัดการกับปัญหาและมีหน้าที่รับผิดชอบในการปกป้องและดูแลประเทศในภูมิภาคให้รอดพ้นจากภัยคุกคามดังกล่าว¹⁸⁰ ออสเตรเลียจึงจำเป็นต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อก่อให้เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงในอินโดนีเซีย ตลอดจนรักษาความสงบเรียบร้อยและระเบียบภายในภูมิภาคเพื่อตอบสนองซึ่งผลประโยชน์ของออสเตรเลีย ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียที่มีต่อภูมิภาคที่มองว่า “ออสเตรเลียเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ปัญหาความมั่นคงใด ๆ ที่บั่นทอนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคย่อมเป็นปัญหาความมั่นคงของออสเตรเลียด้วยเช่นกัน”¹⁸¹ โดยหน้าที่หลักของออสเตรเลียคือจะต้องมีความสามารถที่จะปกป้องภูมิภาคและมีความรับผิดชอบต่อการจัดการความไม่มั่นคงและความไม่มีเสถียรภาพ โดยร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ในการจัดการกับภัยคุกคามเพื่อรักษาความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาค¹⁸²

ดังนั้น ออสเตรเลียจึงมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในลักษณะเชิงรุกเพื่อจัดการและป้องกันภารกิจโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย โดยเน้นความร่วมมือในระดับปฏิบัติการและการให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของขีดความสามารถในการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม¹⁸³ โดยใช้มาตรการตำรวจในการจับกุมและติดตามตัวผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ควบคู่กับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซียและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมผ่านโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในการลดปัญหาความยากจนพร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวอินโดนีเซียให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของเครือข่ายก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ซึ่งการใช้แนวทางแบบเชิงรุกข้างต้นนั้นจะเป็นการช่วยปรับปรุงศักยภาพในการตอบสนองต่อภัยคุกคาม รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการเฝ้าระวังและรับมือกับ

¹⁷⁹ Commonwealth of Australia, *Australia's National Security : A Defence Update 2003* p. 19.

¹⁸⁰ Charles E. Morrison, *Asia Pacific Security Outlook 2003* (Tokyo: Japan Center for International Exchange, 2003), pp. 59-60.

¹⁸¹ Hugh White, 'Security, Defence and Terrorism', in *Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005*, James Cotton and John Ravenhill, ed., (Melbourne: Oxford University Press, 2007), p. 183.

¹⁸² Department of Defence, *Defence 2000 : Our Future Defence Force* (Canberra: Defence Publishing Service, 2000), p. 29.

¹⁸³ Teo, *Jakarta Bombing 2004: Why Target Australia?* [Online] Available from: <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/icpvtr/641-jakarta-bombing-2004-why-targ/#.Vv6kF5yLTIU> [12 February 2015]

ภัยคุกคาม เพื่อให้สามารถจัดการกับภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและเตรียมความพร้อมควบคู่กับการตอบสนองและฟื้นฟูผลกระทบจากเหตุการณ์ เพราะออสเตรเลียเล็งเห็นว่าการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายของรัฐบาลอินโดนีเซียนั้นยังคงมีความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร¹⁸⁴

จะเห็นได้ว่าหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี มุมมองของออสเตรเลียที่มีต่อการก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ออสเตรเลียเคยมองการก่อการร้ายเป็นเรื่องของสงครามเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกาที่จำเป็นต้องใช้มาตรการทางทหารในการตอบโต้ แต่หลังจากที่ออสเตรเลียได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โดยตรง ออสเตรเลียจึงมองการก่อการร้ายเป็นเรื่องของอาชญากรรมที่ต้องใช้มาตรการตำรวจในการจับกุมและดำเนินคดีต่อผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ อีกทั้งออสเตรเลียยังมองว่าการก่อการร้ายเป็นโรคร้ายที่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือในการปฏิรูปเพื่อสร้างความเท่าเทียมและแก้ไขปัญหาในระยะยาวเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขยายตัวของเครือข่ายการก่อการร้าย ซึ่งมุมมองต่อการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ

ประการแรก การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีสะท้อนให้เห็นว่าการก่อการร้ายคือคลื่นเข้าใกล้ออสเตรเลียมากยิ่งขึ้น ออสเตรเลียต้องเผชิญกับการตกเป็นเป้าหมายการโจมตีสองครั้งจากกลุ่มก่อการร้ายเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี ทำให้ชาวออสเตรเลียและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคยังคงเผชิญกับความเสี่ยงจากการก่อการร้ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประการที่สอง การที่ออสเตรเลียสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางนั้นเนื่องจากเป็นภูมิภาคที่ห่างไกลจากออสเตรเลีย ในทางตรงกันข้ามออสเตรเลียไม่สามารถทำสงครามในอินโดนีเซียได้เพราะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีความใกล้ชิดและเต็มไปด้วยผลประโยชน์ของออสเตรเลียมากกว่าในภูมิภาคตะวันออกกลาง ทำให้การเลือกใช้มาตรการตอบโต้จึงต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง ออสเตรเลียจึงต้องเลือกใช้มาตรการตำรวจแทนการทำสงคราม

ดังนั้น การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียจึงให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบาย 2 แนวทาง คือ 1. ความร่วมมือระหว่างตำรวจและการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซีย และ 2. การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของเครือข่ายการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

¹⁸⁴ Fealy and Borgu, *Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia*, p. 79.

1. ความร่วมมือระหว่างตำรวจและการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซีย

จุดเริ่มต้นของความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียในการต่อต้านการก่อการร้ายเกิดขึ้นเมื่อ อินโดนีเซียร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2002¹⁸⁵ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างกรอบความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายผ่านความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานความมั่นคง หน่วยข่าวกรองและตำรวจ จนนำไปสู่การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกัน¹⁸⁶ ซึ่งการลงนามดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียในการต่อต้านการก่อการร้ายและเปรียบเทียบเป็นการปูทางให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียหลังการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีได้มากขึ้น ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวนั้นเป็นการช่วยยืนยันว่าทั้งสองประเทศจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและขยายความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อป้องกัน ปราบปราม และจัดการการก่อการร้ายในทุกรูปแบบ โดยออสเตรเลียเป็นชาติแรกที่มีบทบาทในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการขยายเครือข่ายการทำงานและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงของอินโดนีเซีย โดยสนับสนุนการทำงานและเสริมสร้างศักยภาพหน่วยงานของอินโดนีเซียให้สามารถจัดการกับการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุม 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 การขยายความร่วมมือระหว่างตำรวจ ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายของทั้งสองประเทศ โดยตำรวจเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย โดยสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลียและสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซีย ได้ร่วมลงนามใน The Joint Australian-Indonesian Police Investigative Team เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 2002¹⁸⁷ ซึ่งพัฒนามาจากบันทึกความเข้าใจระหว่างอินโดนีเซียและออสเตรเลียในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตำรวจ (MOU between Indonesia and Australia on Combating

¹⁸⁵ Department of Foreign Affairs and Trade, International Counter-Terrorism [Online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/issues/terrorism.html> [22 December 2014]

¹⁸⁶ Math Noortmann, 'Australian-Asean Counterterrorism Cooperation: A Paradigm Shift or Business as Usual', in The Australia-Asean Dialogue : Tracing 40 Years of Partnership, Sally Percival Wood and Baogang He, ed., (New York: Palgrave Macmillan, 2014), p. 95.

¹⁸⁷ Australian Federal Police, Bali Agreement Establishes Joint Team to Pursue Justice [Online] Available from: <http://www.afp.gov.au/media-centre/news/afp/2002/October/bali-agreement-establishes-joint-team-to-pursue-justice> [26 December 2014]

Transnational Crime and Developing Police Cooperation) เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2002¹⁸⁸ การลงนามครั้งนี้นำไปสู่ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายที่เข้มแข็งและเป็นจุดเริ่มต้นของการประสานความร่วมมือระหว่างตำรวจของทั้งสองประเทศในการต่อต้านการก่อการร้ายภายใต้ระบบพันธมิตรปฏิบัติการ (Operation Alliance)¹⁸⁹

การต่อต้านการก่อการร้ายภายใต้ระบบพันธมิตรปฏิบัติการเป็นการเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการตำรวจกับการต่อต้านการก่อการร้าย โดยสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลียสนับสนุนการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซียในการเก็บรวบรวมหลักฐาน การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง การส่งทีมสืบสวนสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเข้าไปช่วยตำรวจอินโดนีเซียในการจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาดามดาเนนคตี¹⁹⁰ ส่งทีมเจ้าหน้าที่นิติเวช ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายมาทำงานร่วมกับตำรวจในบาหลี เพื่อให้การสืบสวนและการพิสูจน์หลักฐานมีความถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น¹⁹¹ นอกจากนี้ ยังให้ความช่วยเหลือตำรวจอินโดนีเซียในการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีการฝึกฝนทักษะเจ้าหน้าที่ในการจัดการรับมือกับภาวะวิกฤติ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ด้านการข่าว การฝึกอบรมและพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลทางอาญา (Criminal Information Management System - CIMS) รวมทั้งอนุมัติเงินจำนวน 4.7 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมข้ามชาติอินโดนีเซีย โดยมุ่งหวังให้เป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งครอบคลุมประเด็นเรื่องการก่อการร้าย¹⁹² ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของทักษะการต่อต้านการก่อการร้ายและอำนวยความสะดวกในการประเมินผลและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างตำรวจ

ความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนเป็นหัวใจสำคัญของความร่วมมือระหว่างตำรวจของทั้งสองประเทศ โดยมีการจัดตั้งเครือข่ายเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานและส่งตำรวจออสเตรเลียไปทำงานร่วมกับตำรวจอินโดนีเซียกว่า 100 คน ซึ่งการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็น

¹⁸⁸ Australian Federal Police, *Afp Annual Report 2002-2003* (Canberra: Commonwealth of Australia, 2003), p. 30.

¹⁸⁹ Strategic Policing and Law Enforcement Program, *Partners against Crime: A Short History of the Afp-Polri Relationship* (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2014), p. 4

¹⁹⁰ Australian Federal Police, 'Closing the Circle: The Afp's Capacity to Fight Terrorism', *Platypus Magazine*, Vol. 1, No. 78 (March, 2003), p. 11.

¹⁹¹ *Ibid.*, p. 14.

¹⁹² The Indonesia Transnational Crime Centre, *Transnational Crime Centre* [Online] Available from: <http://tncc.co.id/en/home/about> [29 December 2014.]

ปฏิบัติการครั้งใหญ่ที่สุดของสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย¹⁹³ โดยการมีส่วนร่วมในการสืบสวนผู้ต้องสงสัยเป็นการผลักดันโอกาสในการแสดงบทบาทผู้นำระดับระหว่างประเทศของตำรวจออสเตรเลียในการเป็นแบบอย่างให้กับการทำงานของตำรวจในประเทศอื่น ๆ ในการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติรวมถึงการก่อการร้าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการกับการก่อการร้ายโดยใช้มาตรการตำรวจของออสเตรเลียนั้น ไม่เพียงแต่ประสบความสำเร็จในอินโดนีเซียเท่านั้น แต่ยังประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติอีกด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากคำกล่าวของรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย ดังนี้

“ความร่วมมือระหว่างตำรวจของทั้งสองประเทศไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการติดตามตัวผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียมาดำเนินคดี แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความพยายามของทั้งสองประเทศในการต่อสู้กับการก่อการร้ายในภูมิภาคนี้”¹⁹⁴

1.2 การพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ออสเตรเลียเล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียในการปรับปรุงศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้าย โดยอนุมัติโครงการให้ความช่วยเหลือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายนาน 4 ปี มูลค่า 10 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ครอบคลุมการปรับปรุงด้านกฎหมายและพัฒนาศักยภาพในการแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ข่าวกรอง การจัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรในการจัดการภาวะวิกฤตเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น¹⁹⁵

นอกจากนี้ ตำรวจแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลียยังพยายามสร้างเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งกับตำรวจในประเทศอื่น ๆ ทั่วทั้งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ผ่านโครงการความร่วมมือการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Cooperation Program-LECP) เป็นโครงการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานของประเทศต่าง ๆ ในการพัฒนาศักยภาพด้านกฎหมายเพื่อจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับทักษะในการสืบสวนสอบสวนกลุ่มก่อการร้ายและการให้ความช่วยเหลือในการจัดการรวบรวมข้อมูลข่าวกรองที่จำเป็นต่อการสืบสวน¹⁹⁶

¹⁹³ Strategic Policing and Law Enforcement Program, *A Return to Investment: The Future of Police Cooperation between Australia and Indonesia* (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2014), p. 4.

¹⁹⁴ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia’s Relationship with Indonesia* (Canberra: Commonwealth of Australia, 2004), p. 48.

¹⁹⁵ Commonwealth of Australia, *Australia-Indonesia Development Cooperation*, p. 21.

¹⁹⁶ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 89.

1.3 การจัดการความมั่นคงด้านชายแดน ออสเตรเลียให้เงินช่วยเหลือจำนวน 3 ล้านดอลลาร์ ออสเตรเลียในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านชายแดน เช่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมศุลกากร กรมการขนส่ง พร้อมทั้งช่วยพัฒนาระบบการควบคุม การจัดการชายแดนรูปแบบใหม่ให้กับสนามบินเดนปาซาร์ สนามบินจาการ์ตา ท่าเรือ และคลังสินค้า ของอินโดนีเซียเพื่อสกัดกั้นการแทรกซึมและการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายข้ามพรมแดน¹⁹⁷

1.4 การต่อต้านการจัดหาแหล่งเงินทุนของกลุ่มก่อการร้าย ออสเตรเลียอนุมัติเงินช่วยเหลือ จำนวน 6.36 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียให้กับหน่วยข่าวกรองทางการเงินของอินโดนีเซีย (Indonesia's Financial Intelligence Unit) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันการฟอกเงินของกลุ่มก่อการร้าย พร้อมทั้งช่วยเหลือในการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและให้ความสำคัญกับการพัฒนา หน่วยข่าวกรองโดยผ่านการฝึกอบรมการตรวจจับการทำธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัย การสร้าง ฐานข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข่าวกรองทางการเงิน¹⁹⁸ เพื่อสกัดกั้นการจัดหาเงินทุนของ กลุ่มก่อการร้าย ซึ่งจากการสอบสวนการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของกลุ่มก่อการร้ายกับกลุ่มอาชญากรรมอื่น ๆ ในประเทศ เช่น การปล้นร้านทองในชวากลางเพื่อ จัดหาเงินทุนในการปฏิบัติการก่อการร้าย เป็นต้น¹⁹⁹

ความร่วมมือระหว่างตำรวจของทั้งสองประเทศนำไปสู่ความสำเร็จในการจับกุมผู้ต้องสงสัยที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียได้มากถึง 160 คน²⁰⁰ โดยสามารถจับกุมแกนนำคน สำคัญของกลุ่มเจไอ เช่น นายฮัมโรซี นายอิหม่าม ซามุดรา นายมุสคลาส และนายอาลี อิมรอน เป็นต้น รวมถึงสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่มเจไอที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียที่ผ่านมา ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังสามารถจับกุมนายออบู บาการ์ บาซีร์ ผู้นำของกลุ่มเจไอในเดือนเมษายน ค.ศ. 2003 แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานเพียงพอว่าเขามีส่วนเกี่ยวข้องกับการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี แต่ก็มีผลพวงในข้อหาเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนโจมตีสถานที่ต่าง ๆ ในภูมิภาค รวมถึงมี ส่วนเกี่ยวข้องกับการลอบสังหารนางเมกาวาตี ซูการ์โน บุตรี ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย²⁰¹

นอกจากนี้ ความสำเร็จของความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายของทั้งสองประเทศยัง แสดงให้เห็นจากความคิดริเริ่มในการจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายในค.ศ. 2004

¹⁹⁷ Commonwealth of Australia, *Counter-Terrorism and Australian Aid* p. 7.

¹⁹⁸ Commonwealth of Australia, *Australia's Overseas Aid Program 2005-06* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2005), p. 16.

¹⁹⁹ Australian Federal Police, 'Closing the Circle: The Afp's Capacity to Fight Terrorism', pp. 5-6.

²⁰⁰ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 80.

²⁰¹ Shuja, 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response', p. 453.

ซึ่งตั้งอยู่ในวิทยาลัยตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซีย ที่เซมารัง ในชวากลาง ซึ่งเป็นผลจากการจัดประชุม รัฐมนตรีระดับภูมิภาคว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายในค.ศ. 2004 ที่ต้องการขยายความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายให้เข้มแข็งผ่านการสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือจากออสเตรเลียในการดำเนินโครงการระยะยาว 5 ปีจำนวน 36.8 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย²⁰² ซึ่งครอบคลุมการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อตอบสนองเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาความเข้มแข็งในการต่อต้านการก่อการร้าย รวมถึงอาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ ทั้งของอินโดนีเซียและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยศูนย์ความร่วมมือดังกล่าวเน้นการแสวงหาความร่วมมือในการจัดการกับการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สนับสนุนการฝึกฝนทักษะ ความเชี่ยวชาญของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย การติดตามตัว และการสกัดกั้นกลุ่มก่อการร้าย การประเมินภัยคุกคาม ตลอดจนการจัดการประชุม สัมมนา การฝึกอบรมระยะสั้นและให้ความรู้แก่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการแสวงหาแนวทางและมาตรการในการรักษาความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้รอดพ้นจากภัยการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบอื่น ๆ อีกด้วย²⁰³

ในการทำงานของศูนย์ข้างต้น ออสเตรเลียจะส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญมาช่วยในการฝึกอบรม โดยครอบคลุม 4 ประเด็นหลัก คือ 1) การสืบสวนสอบสวน 2) การจัดการภัยคุกคาม 3) การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง และ 4) การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติเวชวิทยา²⁰⁴ การฝึกอบรมนี้ได้รับการตอบรับอย่างดีจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการส่งเจ้าหน้าที่จากหลายประเทศเข้าร่วมฝึกอบรม ซึ่งมีความสำคัญในการเพิ่มพูนศักยภาพของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสในการพัฒนาเครือข่ายความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Regional Centre for Counter Terrorism - SEARCCT) ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ และ สถาบันเพื่อการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ (The International Law Enforcement Academy) ที่กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ศูนย์ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายแห่งนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในอนาคตและทำให้เกิดการขยายความร่วมมือไปสู่ระดับภูมิภาคผ่านการสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานร่วมกัน โดยวางอยู่บน

²⁰² Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 90.

²⁰³ Strategic Policing and Law Enforcement Program, *Partners against Crime: A Short History of the Afp-Polri Relationship*, p. 6.

²⁰⁴ Program, *A Return to Investment: The Future of Police Cooperation between Australia and Indonesia*, p. 4.

พื้นฐานของความไว้วางใจและการเคารพซึ่งกันและกัน²⁰⁵ ความร่วมมือในการทำงานและการเข้าร่วมการฝึกอบรมของประเทศต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในศูนย์แห่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของออสเตรเลียที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในการต่อต้านการก่อการร้าย ผ่านการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและลดความยากจนในอินโดนีเซียเพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้าย โดยออสเตรเลียเล็งเห็นว่าความไม่มั่นคงและความไม่ปลอดภัยเป็นสาเหตุสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความยากจนและการด้อยพัฒนาซึ่งเอื้อต่อการบ่มเพาะและแทรกซึมของการก่อการร้าย²⁰⁶ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการกับปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดการก่อการร้าย โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาในระยะยาว เช่น การวางรากฐานทางสังคมของอินโดนีเซียให้มีความเข้มแข็ง เน้นการปฏิรูปเพื่อสร้างความเท่าเทียม การปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม การปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา การพัฒนาระบบสาธารณสุขและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นให้เกิดโอกาสในการจ้างงานเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนอินโดนีเซียให้ดีขึ้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสกัดกั้นการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย²⁰⁷

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความยากจนและการด้อยพัฒนาจะไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย แต่ความยากจนและการกระจายรายได้และทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมนั้นอาจก่อให้เกิดความรู้สึกคับข้องใจ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรงและนำไปสู่การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย โดยสอดคล้องกับคำกล่าวของบิล แพตเตอร์สัน อดีตนายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย ดังนี้

²⁰⁵ Australian Federal Police, *Annual Report 2005-06* (Canberra: Commonwealth of Australia, 2006), pp. 24-28.

²⁰⁶ Commonwealth of Australia, *Counter-Terrorism and Australian Aid* p. 5.

²⁰⁷ Commonwealth of Australia, *Twelfth Annual Statement to Parliament on Australia's Development Cooperation Program*, p. 10.

“ปัญหาความยากจน การว่างงาน การขาดการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม และระบบการศึกษาที่ทันสมัยทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกและรู้สึกถึงการเป็นชายขอบ แม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่ได้เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการก่อการร้าย แต่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความคับแค้นใจที่เอื้อต่อการแทรกซึมและการแสวงหาสมาชิกของกลุ่มก่อการร้าย”²⁰⁸

ด้วยเหตุนี้ ออสเตรเลียจึงริเริ่มการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมในอินโดนีเซียให้มีความเข้มแข็งผ่านโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของออสเตรเลีย มีเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยออสเตรเลียมองว่าความยากจนเปรียบเสมือนโรคร้ายที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงและขัดขวางการเจริญเติบโตที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของออสเตรเลีย ในภูมิภาค ออสเตรเลียจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแก่อินโดนีเซีย ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากคำกล่าวของอเล็กซานเดอร์ ดาวเนอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของออสเตรเลียที่อธิบายถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย ดังนี้

“การก่อการร้ายคุกคามการพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของออสเตรเลีย โครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาจะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย โดยอาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการสร้างศักยภาพและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตและลดความยากจนในภูมิภาค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของออสเตรเลียที่มุ่งหวังจะสร้างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้มีความปลอดภัยและเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น การให้ความช่วยเหลือของออสเตรเลียจะเป็นส่วนเล็ก ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเสริมสร้างเสถียรภาพความมั่นคง และช่วยลดความยากจนในภูมิภาค”²⁰⁹

คำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนากลายเป็นวิธีหนึ่งที่ออสเตรเลียนำมาใช้ในการตอบสนองผลประโยชน์ด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายในระยะยาว โดยหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ออสเตรเลียได้เพิ่มงบประมาณการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในอินโดนีเซียมากขึ้นกว่าในช่วง

²⁰⁸ Bill Paterson, *Transnational Terrorism: Evolving Challenges - an Australian Perspective* [Online] Available from: <https://cchs.gwu.edu/bill-paterson-australias-ambassador-counter-terrorism> [1 April 2016]

²⁰⁹ Commonwealth of Australia, *Twelfth Annual Statement to Parliament on Australia's Development Cooperation Program*, p. 1.

ค.ศ.2000 – 2001 ถึง 25 เปอร์เซ็นต์²¹⁰ ทำให้อินโดนีเซียกลายเป็นประเทศที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากออสเตรเลียมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเป็นอันดับสามของการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของออสเตรเลีย รองจากปาปัวนิวกินีและหมู่เกาะโซโลมอน²¹¹ โดยออสเตรเลียมุ่งหวังที่จะบรรลุเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ คือ 1. การเสริมสร้างทักษะความรู้และปรับปรุงชีวิตของคนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 2. การป้องกันการเผยแพร่ความคิดของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงและลดโอกาสของกลุ่มก่อการร้ายในการระดมสมาชิกใหม่และป้องกันการสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย 3. การลดกระแสต่อต้านชาติตะวันตกและปรับปรุงภาพลักษณ์ของออสเตรเลียในสายตาชาวมุสลิมให้ดียิ่งขึ้น²¹² โดยโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาดังกล่าวนั้น ครอบคลุม 4 ประเด็นหลัก คือ

2.1 การให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ เป็นการให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี โดยรัฐบาลออสเตรเลียจัดส่งทีมแพทย์และอุปกรณ์ทางการแพทย์เข้าไปช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บในบาหลี ผ่านการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติการช่วยเหลือบาหลี (Operation Bali Assist)²¹³ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการพิเศษทางการแพทย์เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉินและผู้ได้รับบาดเจ็บขั้นวิกฤตทางอากาศยานเพื่อกลับไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลในออสเตรเลีย การปฏิบัติการในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นปฏิบัติการพิเศษทางการแพทย์ครั้งใหญ่ที่สุดของออสเตรเลียรองจากสงครามเวียดนาม²¹⁴

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ออสเตรเลียเล็งเห็นถึงข้อจำกัดในการบริการทางการแพทย์ของอินโดนีเซียที่ไม่สามารถตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที รัฐบาลออสเตรเลียจึงให้ความสนใจกับการปรับปรุงระบบสาธารณสุขบนเกาะบาหลีเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอนุมัติเงินช่วยเหลือจำนวน 12.89 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ในการดำเนินโครงการ The Bali Memorial Package (BMP) ในค.ศ. 2003²¹⁵ เพื่อพัฒนาศักยภาพการให้บริการทางการแพทย์ในภาวะเร่งด่วนได้

²¹⁰ Commonwealth of Australia, *Counter-Terrorism and Australian Aid* p. 11.

²¹¹ Anthony L. Smith, *Australia-Indonesia Relations: Getting Beyond East Timor* (Canberra: Asia-Pacific Center for Security Studies, 2004), p. 6.

²¹² Schiller, "Can Foreign Aid Be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia," pp. 207-08.

²¹³ John Menzies, *Bali Memorial Package* (Canberra: Australian Agency for International Development, 2009), p. 1.

²¹⁴ Commonwealth of Australia, *Advancing the National Interest : Australia's Foreign and Trade Policy White Paper*, p. 122.

²¹⁵ Australian Government, *Bali Memorial Package-Independent Completion Report* [Online] Available from: <http://aid.dfat.gov.au/Publications/Documents/bali-memorial-package-icr.pdf> [28 December 2014]

อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานให้กับผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวอีกด้วย²¹⁶ โดยโครงการนี้ครอบคลุมการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ

2.1.1 การปรับปรุงการให้บริการและจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลชังลา โดยเน้นการปรับปรุงการทำงานของแผนกผู้ป่วยหนัก หน่วยเลือด หน่วยฉุกเฉิน ตลอดจนการสร้างศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยอย่างเร่งด่วนเพื่อให้สามารถให้บริการการรักษาผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 การจัดตั้งคลินิกรักษาตา เพื่อปรับปรุงศักยภาพในการรักษาโรคตาผ่านการฝึกอบรมจักษุแพทย์และจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์เฉพาะทางเพื่อใช้สำหรับรักษาโรคตา พร้อมทั้งจัดตั้งคลินิกรักษาตาเคลื่อนที่เพื่อให้ประชาชนได้รับการรักษาอย่างทั่วถึง

2.1.3 การสนับสนุนทุนการศึกษาและการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการแพทย์ระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซีย โดยทุนการศึกษามุ่งเน้นแบบระยะยาวให้กับบุคลากรทางการแพทย์ที่ต้องการศึกษาต่อในออสเตรเลีย และแบบระยะสั้นที่เป็นการฝึกอบรมทักษะทางการแพทย์เพื่อพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ของทั้งสองประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีการประสานความร่วมมือกับสภาภาษาอินโดนีเซียในการให้ความช่วยเหลือเหยื่อและผู้เคราะห์ร้าย โดยสนับสนุนการให้คำปรึกษาและเยียวยาทางจิตวิทยาสำหรับผู้เคราะห์ร้ายและครอบครัวและให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงระบบสาธารณสุขหมู่บ้านในพื้นที่ต่าง ๆ โดยจัดตั้งศูนย์สุขภาพท้องถิ่นและจัดหาวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรคไวรัสตับอักเสบบี โรคโปลิโอ รวมถึงวิตามินเอ²¹⁷

2.2 การฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสังคมเพื่อลดความยากจน การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนบนเกาะบาหลี เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงกว่า 40 เปอร์เซ็นต์²¹⁸ ทำให้ธุรกิจภาคการท่องเที่ยวและการบริการบนเกาะบาหลีต้องหยุดชะงักลง ส่งผลกระทบต่อรายได้หลักของประชาชนในพื้นที่ที่ผูกติดอยู่กับธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ ประชาชนกว่า 100,000 คนบนเกาะบาหลีเกิดภาวะว่างงาน ขาดรายได้ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของอินโดนีเซียในวงกว้าง โดยนักลงทุนจากต่างประเทศขาดความ

²¹⁶ Ibid.

²¹⁷ Commonwealth of Australia, *Ausaid Annual Report 2002–2003* p. 52.

²¹⁸ Yetta Gurtner, 'After the Bali Bombing-the Long Road to Recovery', *The Australian Journal of Emergency Management* Vol. 19, No. 4 (November 2004), p. 60.

เชื่อมั่นและเกิดความกังวลด้านความปลอดภัย ทำให้การลงทุนจากต่างประเทศในอินโดนีเซียลดน้อยลง ส่งผลต่อเสถียรภาพและความถดถอยทางเศรษฐกิจในอินโดนีเซีย²¹⁹

ออสเตรเลียจึงมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเกาะบาหลี โดยอนุมัติเงินช่วยเหลือจำนวน 12 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูบาหลี (Bali Rehabilitation Fund-BRF) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2003 โดยมุ่งหวังที่จะให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและขยายโอกาสทางเศรษฐกิจของชาวบาหลีและชาวอินโดนีเซียในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ โดยมีการริเริ่มโครงการพัฒนาเศรษฐกิจโดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานครอบคลุม 2 ด้าน คือ 1. การจ้างงานและการฝึกฝนทักษะ โดยเน้นการให้คำแนะนำและฝึกฝนทักษะทางอาชีพให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความถดถอยของธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงงานใหม่ 2. การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อเพิ่มโอกาสในการลงทุนและกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ²²⁰ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบาหลีและชาวอินโดนีเซียที่ได้รับผลกระทบให้มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งยังพัฒนาหัตถกรรมและงานฝีมือของชาวบาหลี โดยเน้นการปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าทั่วโลก²²¹

นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ต่าง ๆ ของอินโดนีเซีย เพราะประชาชนอินโดนีเซียกว่า 100 ล้านคนยังประสบกับปัญหาความยากจน การว่างงานและการขาดแคลนการเข้าถึงทรัพยากรซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนานี้มุ่งหวังที่จะจำกัดโอกาสของกลุ่มก่อการร้ายที่จะใช้เงื่อนไขความยากจนในการขยายเครือข่ายสมาชิก โดยให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณพื้นที่ยากจนของอินโดนีเซีย เช่น มากาซาร์ บาดัม ซวาตตะวันตก และ นูซา เต็งการา ติมูร์ โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพให้กับแรงงานอินโดนีเซียที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ²²² โดยมุ่งหวังให้เกิดการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน เน้นการเพิ่มรายได้ท้องถิ่น รายได้ครัวเรือน เพื่อลดความยากจน ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพและการเข้าถึงการบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานให้ได้มากขึ้น²²³

²¹⁹ Commonwealth of Australia, *The Bali Bombing: What It Means for Indonesia*, p. 5.

²²⁰ Bali Rehabilitation Fund, 'Change & Recovery : Bali Rehabilitation Fund : Project Completion Report', ed. Donna Leigh Holden & Jason Brown(2006), p. 3.

²²¹ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia's Relationship with Indonesia*, p. 6.

²²² Commonwealth of Australia, *Ausaid Annual Report 2002–2003*, p. 52.

²²³ Commonwealth of Australia, *Australia-Indonesia Development Cooperation*, p. 6.

2.3 การพัฒนาระบบการศึกษา ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาระบบการศึกษาในอินโดนีเซีย โดยเพิ่มงบประมาณการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาจาก 57 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในค.ศ.2002-2003 เป็น 62.5 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในค.ศ.2004-2005 ซึ่งคิดเป็น 38 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในอินโดนีเซียทั้งหมด²²⁴ ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษา 4 ด้าน คือ

2.3.1 การพัฒนาระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ต่าง ๆ ในอินโดนีเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณภาคตะวันออกของอินโดนีเซีย เช่น นูซา เต็งการา ติมูร์ และชาวตะวันออก เน้นการให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมครู ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐานเก่าปี²²⁵ เพื่อให้นักเรียนในพื้นที่เหล่านี้ได้รับโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสและทางเลือกให้กับเยาวชนในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตและเพิ่มโอกาสการจ้างงานในอนาคต

2.3.2 การให้ความช่วยเหลือโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในการปฏิรูปและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ออสเตรเลียเล็งเห็นว่าโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามถือเป็นแหล่งสุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้าย เพราะกลุ่มก่อการร้ายอาจใช้โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเป็นแหล่งบ่มเพาะและปลูกฝังแนวคิดหัวรุนแรงให้กับเยาวชนชาวอินโดนีเซีย ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการระดมอาสาสมัครและขยายเครือข่าย โดยมีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามกว่า 36 แห่งในอินโดนีเซียที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มเจไอ ซึ่งโรงเรียนบางส่วนมีส่วนในการเผยแพร่แนวคิดและความเชื่อของกลุ่มเจไอ²²⁶ ทำให้ออสเตรเลียสนับสนุนงบประมาณจำนวน 30 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในการปรับปรุงด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในอินโดนีเซีย²²⁷ และย้งเสนอเงินช่วยเหลือจำนวน 7.5 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลียเพื่อช่วยเหลือในจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยส่งครูอาสาสมัครชาวออสเตรเลียทำงานร่วมกับครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเพื่อปรับปรุงทักษะความสามารถด้าน

²²⁴ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia’s Relationship with Indonesia*, p. 7.

²²⁵ Commonwealth of Australia, *Ausaid Annual Report 2002–2003*, p. 52.

²²⁶ Schiller, "Can Foreign Aid Be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia," p. 215.

²²⁷ Peter Chalk and Carl Ungerer, *Neighbourhood Watch: The Evolving Terrorist Threat in Southeast Asia* (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2008), pp. 40-42.

ภาษาอังกฤษ ผ่านการจัดเวิร์คชอปและสัมมนาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ครอบคลุมการจัดแผนการสอน การพัฒนาบทเรียน และเทคนิคการสอนภาษาที่ดี²²⁸

2.3.3 การสนับสนุนทุนการศึกษาผ่านโครงการแลกเปลี่ยน Australia Award Scholarship Program เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ที่ได้รับทุนการศึกษากลับมาพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า รวมถึงการให้ทุนการศึกษาในการสนับสนุนการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจผ่านโครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

2.3.4 การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีในระดับประชาชน ผ่านการใช้การทูตสาธารณะในการโน้มน้าวทัศนคติของสาธารณชนหรือกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อกลางในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนซึ่งจะเป็นก้าวสำคัญที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแบ่งปันคุณค่าทางวัฒนธรรมร่วมกัน โดยร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาในอินโดนีเซียเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียนของทั้งสองประเทศผ่านการสร้างความเชื่อมโยงทางการศึกษา ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อออนไลน์ในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างห้องเรียนในออสเตรเลียและอินโดนีเซีย เพื่อปลูกฝังความคิดและความเข้าใจอันดีให้กับประชาชนและเยาวชนยุคใหม่ของทั้งสองประเทศ ทำให้เกิดการเปิดใจยอมรับและสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยลดกระแสความคิดต่อต้านออสเตรเลียที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียให้ลดน้อยลง²²⁹

2.4 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้นำศาสนา ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้นำทางศาสนา เพราะการก่อการร้ายเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมิติทางศาสนา ดังนั้น การแลกเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มผู้นำทางศาสนาจะช่วยป้องกันความไม่ไว้วางใจที่อาจเกิดขึ้นจากการโฆษณาชวนเชื่อ ที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างโลกมุสลิมกับโลกตะวันตก โดยออสเตรเลียได้ร่วมเป็นเจ้าภาพกับอินโดนีเซียในการจัดเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับกลุ่มผู้นำศาสนา (Inter-Faith Dialogue) ในค.ศ. 2004 ที่ยกยอการ์ตา อินโดนีเซีย โดยมีกลุ่มผู้นำทางศาสนาทั่วทั้งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเข้าร่วมพบปะพูดคุยและประชุมเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาในการจัดการกับความแตกต่างหลากหลายในสังคม รวมถึงการสร้างสันติภาพและป้องกันความขัดแย้ง ตลอดจนการสร้างเข้าใจอันดีระหว่างกันบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน โดยการจัดประชุมครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชนในภูมิภาค โดยผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็น

²²⁸ Commonwealth of Australia, *Ausaid Annual Report 2004–2005*, p. 68.

²²⁹ Schiller, "Can Foreign Aid Be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia," p. 220.

สะพานเชื่อมความแตกต่างและสร้างความสามัคคีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติภาพของภูมิภาคและพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้าย²³⁰

นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรมุสลิมสายกลาง โดยออสเตรเลียเล็งเห็นว่าการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายที่มีอุดมการณ์และแนวคิดสุดโต่งนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ทางความคิด ดังนั้น กลุ่มมุสลิมสายกลางเป็นกลุ่มที่มีความเข้าใจถึงแก่นแท้ของศาสนาอิสลามที่ถูกต้องและสมบูรณ์นั้นจะมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยกลุ่มมุสลิมสายกลางจะสามารถเผยแพร่คุณค่าและแก่นแท้ของศาสนาอิสลามที่แท้จริงให้กับประชาชนเพื่อป้องกันไม่ให้สาธารณชนถูกรอบงำจากแนวคิดสุดโต่งและการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อสร้างความเกลียดชังของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง²³¹ ดังนั้น การป้องกันกลุ่มก่อการร้ายมีอิทธิพลครอบงำความคิดไปยังสาธารณชน รัฐบาลจะต้องร่วมมือกับผู้นำทางศาสนาอิสลาม เพื่อป้องกันการแพร่ขยายทางความคิดและขัดขวางการดึงดูดประชาชนเข้าสู่กลุ่มก่อการร้ายโดยสอดคล้องกับคำกล่าวของอเล็กซานเดอร์ ดาวน์เนอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้าออสเตรเลีย ดังนี้

“ความคิดที่ขับเคื้อนกลุ่มก่อการร้ายอย่างกลุ่มเจไอ หรือกลุ่มอัลกออิดะฮ์มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยวางอยู่บนพื้นฐานของการบิดเบือนและการเลือกตีความศาสนาอิสลาม โดยผสมผสานความคิดความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับลัทธินิยมความรุนแรง สุดโต่ง วางคุณค่าของความคิดที่ผูกติดกับอุดมการณ์ แล้วส่งออกครอบงำประชาชนชาวมุสลิม ซึ่งความคิดรุนแรงเหล่านี้จะสามารถสลายลงได้ถ้าหากผู้คนที่มีความศรัทธาที่ดีลุกขึ้นต่อต้านมัน²³²

ดังนั้น ออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรมุสลิมสายกลางในอินโดนีเซีย โดยนายอเล็กซานเดอร์ ดาวน์เนอร์ ได้เดินทางเยือนอินโดนีเซียเพื่อพบปะกับผู้นำของกลุ่มมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในอินโดนีเซีย 2 กลุ่ม คือ นายฮาซิม มูซาดีน (Hasyim Muzadi) จากกลุ่ม

²³⁰ Department of Foreign Affairs and Trade, *Australia-Indonesia Joint Media Statement: International Dialogue on Interfaith Cooperation: Yogyakarta* [Online] Available from:

http://www.foreignminister.gov.au/releases/2004/joint_yogyakarta_061204.html [5 January 2015]

²³¹ Rohan Gunaratna, 'Terrorism in Southeast Asia: Threat and Response', *Center for Eurasian Policy Occasional Research Paper Series II*, Vol. 2, No. 1 (2007), p. 7.

²³² Alexander Downer, *Ideas as Weapons: Meeting the Ideological Challenge of Extremism*, *Speech to the International Institute of Strategic Studies* [Online] Available from:

<http://www.foreignminister.gov.au/speeches.html> [13 February 2017]

นะห์ดาตุล อุลามะ²³³ และนายอะหมัด ซาฟิมาารีฟ (Ahmad Syafii Maarif) จากกลุ่มมุฮัมมัดดียะฮ์²³⁴ และสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรมุสลิมสายกลางผ่านโครงการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา และโครงการแลกเปลี่ยนนักวิชาการชาวมุสลิมไปออสเตรเลีย²³⁵ ความพยายามในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้นำตลอดจนองค์กรอิสลามในอินโดนีเซียนั้นก็เพื่อลดกระแสต่อต้านและปรับปรุงภาพลักษณ์ของออสเตรเลียในสายตาชาวมุสลิมให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์ในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย เพราะความเกลียดชังจะเป็นเชื้อเพลิงอย่างดีที่กลุ่มก่อการร้ายนำมาใช้ในการปลุกกระดม ทั้งนี้เพราะภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของออสเตรเลียทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจและทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียดำเนินไปได้อย่างไม่ราบรื่นและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่า ออสเตรเลียให้ความสำคัญการดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายเชิงรุกในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลีย โดยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาวเพื่อป้องกันการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายในอนาคต ซึ่งอแมนดา ซิลเลอร์ได้วิเคราะห์ว่าโครงการให้ความช่วยเหลือเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย โดยลดโอกาสของกลุ่มก่อการร้ายในการใช้เงื่อนไขเรื่องความยากจนและความไม่เท่าเทียมมาเป็นประเด็นในการสร้างกระแสสนับสนุนการปฏิบัติการและการระดมอาสาสมัคร อีกทั้งโครงการให้ความช่วยเหลือยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมภาพลักษณ์ของออสเตรเลียให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยแสดงให้เห็นว่าออสเตรเลียเป็นประเทศผู้ให้ที่มีความเอื้อเฟื้อและสนใจต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศผู้รับจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดของชาวมุสลิมในอินโดนีเซียที่มีต่อออสเตรเลียให้ดียิ่งขึ้น²³⁶

²³³ กลุ่มนะห์ดาตุล อุลามะ (Nahdlatul Ulama) ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1926 เป็นขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมอนุรักษ์นิยม นิกายสุหนี่และเป็นองค์กรมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในอินโดนีเซีย

²³⁴ กลุ่มมุฮัมมัดดียะฮ์ (Muhammadiyah) ก่อตั้งขึ้นในค.ศ. 1912 เป็นองค์กรมุสลิมที่ใหญ่เป็นอันดับสองของอินโดนีเซีย

²³⁵ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, pp. 104-05.

²³⁶ Schiller, "Can Foreign Aid Be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia," pp. 211-13.

3.4 การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในระดับพหุภาคี

ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียนำไปสู่การขยายความร่วมมือด้านต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค กล่าวคือหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ออสเตรเลียและอินโดนีเซียร่วมเป็นเจ้าภาพในการประชุมระดับภูมิภาคว่าด้วยการปราบปรามการฟอกเงินและการจัดหาเงินทุนแก่กลุ่มก่อการร้าย (Regional Conference on Combating Money Laundering and Terrorist Financing) ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2002 การประชุมครั้งนี้ถือเป็นก้าวสำคัญของความร่วมมือในการสกัดกั้นและยับยั้งการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้ายและเป็นก้าวแรกของการริเริ่มการขยายความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายของทั้งสองประเทศไปสู่ระดับภูมิภาคอย่างเป็นทางการ

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2004 รัฐบาลทั้งสองประเทศร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมรัฐมนตรีระดับภูมิภาคว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ณ เกาะบาหลี อินโดนีเซีย เพื่อพัฒนาความร่วมมือและเสริมสร้างความเข้มแข็งของการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการหารือเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและจัดการกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกรอบการทำงานด้านกฎหมาย²³⁷

การประชุมในครั้งนี้เป็นการยืนยันว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามสำคัญสำหรับความมั่นคงของภูมิภาค ทุกประเทศจะต้องร่วมมือจัดการกับภัยคุกคามเหล่านี้เพื่อให้เกิดสันติภาพ เสถียรภาพ และความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาค นำไปสู่การลงนามในปฏิญญาร่วมอาเซียน-ออสเตรเลียว่าด้วยความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ (ASEAN-Australia Joint Declaration for Cooperation to Combat International Terrorism) เพื่อเป็นกรอบในการทำงานร่วมกัน และจัดตั้งคณะทำงาน 2 คณะ²³⁸ ดังนี้

1. คณะทำงานด้านประเด็นกฎหมาย (The Legal Issues Working Group-LIWG) มีออสเตรเลียเป็นประธาน มีหน้าที่ในการปรับปรุงและให้ความช่วยเหลือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับภูมิภาค

²³⁷ ASEAN Secretariat, *Bali Regional Ministerial Meeting on Counter-Terrorism Bali, Indonesia, 5 February 2004 Co Chairs' Statement Asean Secretariat* [Online] Available from: <http://www.asean.org/communities/asean-political-security-community/item/bali-regional-ministerial-meeting-on-counter-terrorism-bali-indonesia-5-february-2004-co-chairs-statement> [3 January 2015]

²³⁸ Ministry of Foreign Affairs of Japan, *Bali Counter Terrorism Process Report of the Australian and Indonesian Co-Chairs* [Online] Available from: <http://www.mofa.go.jp/policy/terrorism/report0608.html> [11 November 2015]

2. คณะทำงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Working Group-LEWG) มีอินโดนีเซียเป็นประธาน เป็นการนำเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่ทำงานด้านกฎหมายมาประชุมร่วมกันเพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติรวมถึงการก่อการร้าย และสร้างความเชื่อมโยงในการทำงานร่วมกับศูนย์ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย ผ่านการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรม

นอกจากนี้ การประชุมครั้งนี้ยังเน้นถึงความมุ่งมั่นของทั้งสองประเทศในการจัดการกับการสนับสนุนทางการเงินของกลุ่มก่อการร้าย โดยมีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือระหว่างศูนย์รายงานและวิเคราะห์การทำธุรกรรมออสเตรเลียกับศูนย์รายงานและวิเคราะห์การทำธุรกรรมทางการเงินอินโดนีเซีย เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวกรอง รวมถึงมาตรการด้านการเงินของกลุ่มก่อการร้าย เพื่อต่อต้านการฟอกเงินและสกัดกั้นการให้เงินอุดหนุนแก่กลุ่มก่อการร้าย²³⁹

ความสำเร็จของออสเตรเลียในการผลักดันประเด็นเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายไปสู่ระดับภูมิภาคนั้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นและการยอมรับบทบาทนำของออสเตรเลียในการต่อต้านการก่อการร้ายจากประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียตระหนักดีว่าการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่ขยายความร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียเท่านั้น แต่ยังต้องผลักดันให้ทุกประเทศเห็นถึงความสำคัญของการก่อการร้ายเพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือระดับภูมิภาคในการจัดการกับภัยคุกคามเหล่านี้ด้วย²⁴⁰ อันจะเป็นสิ่งสำคัญต่อการส่งเสริมบทบาทออสเตรเลียในการเป็นผู้นำด้านต่อต้านการก่อการร้าย อีกทั้งยังช่วยตอบสนองความต้องการของออสเตรเลียในการได้รับการยอมรับและเข้าไปมีบทบาทในภูมิภาคได้มากยิ่งขึ้น²⁴¹

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียเป็นอย่างมาก การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียแสดงให้เห็นว่านอกจากความเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาที่จะต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกเพื่อสกัดกั้นการก่อการร้ายให้อยู่ในภูมิภาคแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลีย ซึ่งความกังวลด้านความมั่นคงของออสเตรเลียนั้น ตั้งอยู่บนแนวคิด

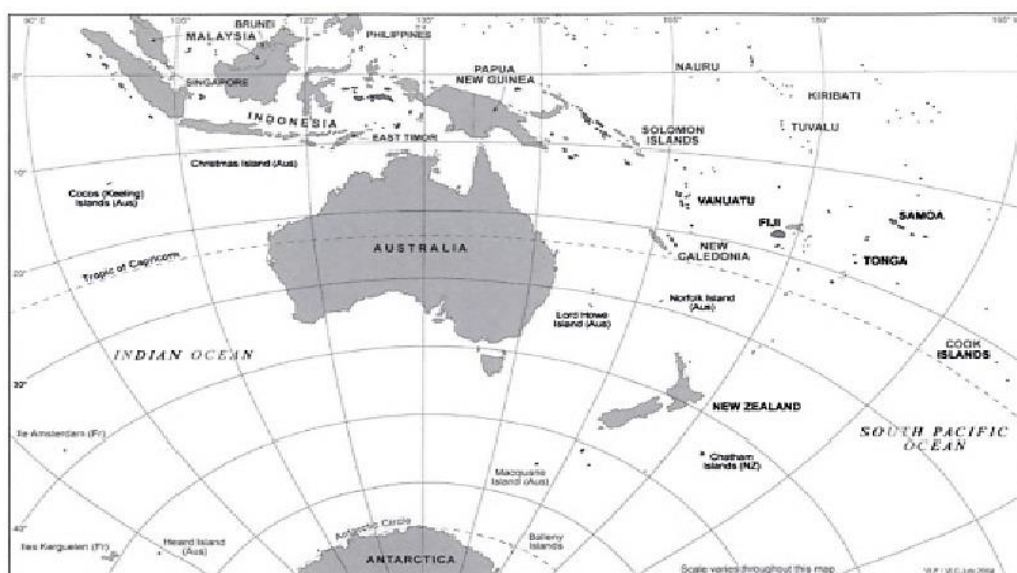
²³⁹ Australian Transaction Reports and Analysis Centre, *Australia and Indonesia Strengthen Ability to Fight Money Laundering and Terrorist Financing* [Online] Available from: <http://www.austrac.gov.au/media/media-releases/australia-and-indonesia-strengthen-ability-fight-money-laundering-and-terrorist> [5 January 2015]

²⁴⁰ Michael Wesley, *The Howard Paradox: Australia Diplomacy in Asia 1996-2000* (Sydney: ABC Books 2007), p. 188.

²⁴¹ Chalk and Ungerer, *Neighbourhood Watch: The Evolving Terrorist Threat in Southeast Asia*, pp. 40-42.

เรื่องพื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพ(Arc of Instability)²⁴² ที่ครอบคลุมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ รวมถึงมหาสมุทรอินเดีย พื้นที่เหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียในภูมิภาค เพราะเป็นพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ภัยคุกคามใด ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียด้วยเช่นกัน²⁴³

ภาพที่ 2 พื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพของออสเตรเลีย

ที่มา: Australia's Arc of Instability: The Political and Cultural Dynamics of Regional Security²⁴⁴

ดังนั้น การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีจึงเป็นการตอกย้ำให้ออสเตรเลียเห็นถึงความสำคัญของอินโดนีเซียที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาค เพราะอินโดนีเซียเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพ หรือเป็นพื้นที่ที่นักยุทธศาสตร์

²⁴² พอล ดิบบ์ ได้ให้นิยามโค้งแห่งความไร้เสถียรภาพไว้ว่า เป็นพื้นที่ที่ออสเตรเลียมีผลประโยชน์ทางการทหาร หากพิจารณาตามแนวราบ พื้นที่นี้มีความยาว 4,000 ไมล์ทะเล จากหมู่เกาะโคโค (Cocos Islands) ในมหาสมุทรอินเดีย มาถึงนิวซีแลนด์ และหมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ แต่ถ้าพิจารณาตามแนวตั้ง มีพื้นที่ 3,000 ไมล์ทะเล จากทะเลใต้ มาถึงหมู่เกาะทางตอนเหนือ กินพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่โลกทั้งหมด

²⁴³ Dennis Rumley, 'The Emergence of Australia's Arc of Instability', in *Australia's Arc of Instability: The Political and Cultural Dynamics of Regional Security*, Vivian Louis Forbes and Christopher Griffin Dennis Rumley, ed., (The Netherlands: Springer, 2006), p. 12.

²⁴⁴ Ibid., p. 2.

ความมั่นคงของออสเตรเลียเรียกว่า “พื้นที่เปราะบางทางเหนือ”²⁴⁵ จึงทำให้ความมั่นคงของทั้งสองประเทศมีความเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีการก่อการร้ายเกิดขึ้นในอินโดนีเซีย ออสเตรเลียจึงเกิดความเกรงกลัวต่อภัยคุกคามการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย โดยเกิดความกังวลว่า อินโดนีเซียจะกลายเป็นพื้นที่ที่กลุ่มก่อการร้ายใช้ในการโจมตีออสเตรเลีย ดังนั้น ออสเตรเลียจึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย เพราะถ้าหากอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน กำลังเผชิญกับการก่อการร้ายที่มีแนวโน้มจะขยายตัวออกไปในวงกว้างและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของออสเตรเลียได้โดยตรง ออสเตรเลียจะต้องสร้างเสถียรภาพให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ไค้แห่งความไร้เสถียรภาพนี้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงและความปลอดภัยของออสเตรเลีย โดยสอดคล้องกับคำกล่าวของเบรนแดน เนลสัน (Brendan Nelson) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของออสเตรเลีย²⁴⁶ ดังนี้

“ออสเตรเลียจะไม่ยอมให้ประเทศใด ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ไค้แห่งความไร้เสถียรภาพนี้ กลายเป็นแหล่งพักพิงแก่กลุ่มอาชญากรข้ามชาติหรือกลุ่มก่อการร้าย ออสเตรเลียมีความรับผิดชอบในการสนับสนุนการป้องกันประเทศเพื่อปกป้องผลประโยชน์และคุณค่าของความ เป็นออสเตรเลีย รวมถึงผลประโยชน์และคุณค่าของประเทศเหล่านี้ที่อยู่ในพื้นที่ของเรา ออสเตรเลียจะมั่นคงไม่ได้ถ้าหากพื้นที่โดยรอบของออสเตรเลียไม่ปลอดภัย”²⁴⁷

ความเกี่ยวพันทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ทำให้ออสเตรเลียเกรงกลัวภัยคุกคามจากทางเหนือนั้น สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของนโยบายความมั่นคงของออสเตรเลียที่ต้องการสร้างเสถียรภาพให้กับพื้นที่ไค้แห่งความไร้เสถียรภาพนี้ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลียที่จะต้องแสดงบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในการมีส่วนร่วมที่รับผิดชอบต่อความมั่นคงและสร้างเสถียรภาพให้กับพื้นที่ที่ตนมีความสามารถมากพอที่จะทำได้ ดังนั้น ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียย่อมเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของออสเตรเลียเช่นกัน ออสเตรเลียจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อการรักษาสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค โดยจะต้องมีความตื่นตัวและแสดง

²⁴⁵ Bilveer Singh, 'Indonesia and the Arc of Instability', in *Australia's Arc of Instability : The Political and Cultural Dynamics of Regional Security*, Vivian Louis Forbes and Christopher Griffin Dennis Rumley, ed., (The Netherlands: Springer, 2006), p. 83

²⁴⁶ นายเบรนแดน เนลสัน (Brendan Nelson) ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมคนที่ 50 ของออสเตรเลีย ระหว่างเดือนมกราคม ค.ศ. 2006-ธันวาคม ค.ศ. 2007

²⁴⁷ Graeme Dobell, 'The 'Arc of Instability': The History of an Idea in History as a Policy', in *History as Policy: Framing the Debate on the Future of Australia's Defence Policy*, Ron Huisken and Meredith Thatcher, ed., (Canberra: Australian National University Press, 2007), p. 85.

บทบาทเชิงรุกในการจัดการกับการก่อการร้ายก่อนที่ภัยคุกคามเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียมากไปกว่านี้

การแสดงบทบาทเชิงรุกในการต่อต้านการก่อการร้ายแสดงให้เห็นหลังจากที่ออสเตรเลียเผชิญกับการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี ผ่านการเลือกใช้มาตรการตรวจสอบคู่กับการพัฒนาศักยภาพด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซีย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยงานความมั่นคงของอินโดนีเซียในการเฝ้าระวัง ติดตามและพัฒนาขีดความสามารถของอินโดนีเซียให้มีความพร้อมในการรับมือกับการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น อีกทั้งการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของออสเตรเลียในอินโดนีเซียยังเป็นการสกัดกั้นและลดทอนโอกาสของกลุ่มก่อการร้ายในการใช้เงื่อนไขของความยากจนและความไม่เท่าเทียมมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างกระแสสนับสนุนและเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งให้กับประชาชนชาวอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม การเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย ไม่เพียงแต่จะช่วยทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีความเจริญรุ่งเรืองและมีเสถียรภาพเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์และบทบาทความเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลียด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียจะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ออสเตรเลียมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคมากขึ้น แต่คาร์ล อังเกอร์²⁴⁸ ได้วิเคราะห์การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียว่ายังคงเป็นไปอย่างเชื่องช้าและมีความระมัดระวัง เมื่อเปรียบเทียบกับการดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา²⁴⁹ ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นเพราะเหตุผลที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกามีมุมมองต่อการก่อการร้ายที่แตกต่างกัน 2. ออสเตรเลียมีผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจำนวนมาก และ 3. ประเด็นการก่อการร้ายยังคงเป็นประเด็นที่มีเปราะบางในอินโดนีเซีย จึงทำให้ออสเตรเลียต้องมีความระมัดระวังและไม่สามารถใช้หลักการโจมตีก่อนในการตอบโต้กลุ่มก่อการร้ายเช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาทำได้

ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีประสิทธิภาพเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าอินโดนีเซียให้ความร่วมมือกับออสเตรเลียในการจัดการกับการก่อการร้ายภายในประเทศมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากภายหลังค.ศ. 2005 การโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียลดน้อยลง ส่งผลให้อินโดนีเซียมีเสถียรภาพและความมั่นคงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้าย

²⁴⁸ คาร์ล อังเกอร์ (Carl Ungerer) หัวหน้าโครงการจัดการความขัดแย้งและภาวะวิกฤตของศูนย์นโยบายความมั่นคงเจนิวา เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาอาวุโสของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของออสเตรเลีย ในช่วง ค.ศ. 2012 - 2013

²⁴⁹ Ungerer, 'Australia's Policy Responses to Terrorism in Southeast Asia', p. 195.

ยังเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น จนนำไปสู่การขยายความร่วมมือทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงดังจะพิจารณาในบทต่อไป

3.5 สรุป

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ออสเตรเลียเริ่มตระหนักถึงภัยคุกคามของการก่อการร้ายในภูมิภาคเพิ่มขึ้นและทำให้ออสเตรเลียมีมุมมองเกี่ยวกับการก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไป ความท้าทายหลักของออสเตรเลียคือ ออสเตรเลียจะจัดการกับการก่อการร้ายในอินโดนีเซียอย่างไร เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียและส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลียน้อยที่สุด เพราะออสเตรเลียตระหนักดีว่าออสเตรเลียจะปลอดภัยไม่ได้ ถ้าหากอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดยังคงต้องเผชิญกับการก่อการร้าย

เนื้อหาในบทนี้ชี้ให้เห็นว่า ออสเตรเลียเป็นประเทศมหาอำนาจระดับภูมิภาคที่มีศักยภาพและความรับผิดชอบในการจัดการกับการก่อการร้ายเพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยความเกรงกลัวต่อการก่อการร้ายจากอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพ ประกอบกับการได้รับมอบหมายจากสหรัฐอเมริกาให้เป็นผู้ช่วยตำรวจโลกที่ต้องสกัดกั้นและยับยั้งการก่อการร้ายให้อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนผลักดันให้ออสเตรเลียมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายเชิงรุกในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยออสเตรเลียตระหนักดีว่าอินโดนีเซียที่มีเสถียรภาพและความมั่นคงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาค ด้วยเหตุนี้ความพยายามแสดงบทบาทการเป็นผู้นำในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในอินโดนีเซียผ่านนโยบายเชิงรุกในการต่อต้านการก่อการร้ายจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ออสเตรเลียดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียนั้น ถูกขับเคลื่อนด้วยความเกรงกลัวจากภัยการก่อการร้ายในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ประกอบกับการเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกที่ได้รับมอบหมายจากสหรัฐอเมริกาในการสกัดกั้นการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งออสเตรเลียได้อาศัยความเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายผ่านการดำเนินนโยบายในลักษณะเชิงรุกเพื่อจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายซึ่งเป็นภัยคุกคามสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความ

มั่นคงของอินโดนีเซียและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยออสเตรเลียเชื่อว่าการแสดงบทบาทผู้นำในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซียผ่านการดำเนินนโยบายเชิงรุกในการต่อต้านการก่อการร้ายนั้น จะช่วยทำให้ออสเตรเลียมีความปลอดภัยและรอดพ้นจากการก่อการร้ายในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงอย่างเช่นอินโดนีเซียได้ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างสถานะความเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลียได้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิด บนเกาะบาหลี

กล่าวนำ

ออสเตรเลียและอินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในหลายมิติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทำให้ออสเตรเลียและอินโดนีเซียกลายเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศจึงกลายเป็นเป้าหมายที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของออสเตรเลีย

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศดำเนินไปในลักษณะที่เป็นทั้งมิตรและศัตรู ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศแปรเปลี่ยนไปตามบริบทของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่นการที่ออสเตรเลียมีบทบาทในการสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออก ในค.ศ. 1999 จนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศกลายเป็นความตึงเครียดและนำไปสู่การตัดความสัมพันธ์ทางการทูต

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่ความพยายามของออสเตรเลียในการรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับอินโดนีเซียเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่เมื่อทั้งสองประเทศต้องเผชิญกับการก่อการร้ายร่วมกัน ทำให้เกิดการแสวงหาความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศในด้านอื่น ๆ ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้น เนื้อหาในบทนี้จึงต้องการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี โดยอธิบายและวิเคราะห์ให้เห็นถึงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศหลังจากที่ออสเตรเลียเข้ามามีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคงและสังคมวัฒนธรรม โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 7 ส่วน คือ

1. ภูมิหลังความสัมพันธ์
2. การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการเมือง
3. การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ
4. การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง
5. การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม
6. การพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับพหุภาคี
7. บทสรุป

4.1 ภูมิหลังความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียดำเนินไปบนพื้นฐานของความแตกต่าง เพราะออสเตรเลียเป็นชาติตะวันตกที่มีที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในขณะที่อินโดนีเซียเป็นประเทศมุสลิมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้ทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนสังคม วัฒนธรรมและศาสนา ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเต็มไปด้วยความซับซ้อน อ่อนไหวและเปราะบางที่อาจทำให้เกิดความหวาดระแวงสงสัยจนนำไปสู่การเกิดความตึงเครียดและมีความเสี่ยงที่จะเกิดการกระทบกระทั่งกันได้ง่าย สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นความท้าทายสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศดำเนินไปในลักษณะที่เป็นทั้งมิตรและศัตรูในเวลาเดียวกัน

ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ช่วงค.ศ. 1945-1950 โดยออสเตรเลียสนับสนุนอินโดนีเซียในการเรียกร้องเอกราชจากอาณานิคมเนเธอร์แลนด์ ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1950 – 1960 เมื่อโลกเข้าสู่ภาวะสงครามเย็น ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเริ่มแย่งลง เนื่องจากประธานาธิบดีชูการ์โนมีแนวคิดโน้มเอียงที่จะสนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ซึ่งออสเตรเลียเป็นชาติตะวันตกที่ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีความเกรงกลัวต่อภัยคอมมิวนิสต์ จึงทำให้ทั้งสองประเทศดำเนินนโยบายขัดแย้งกัน

ต่อมาเมื่อประธานาธิบดีซูฮาร์โตขึ้นสู่อำนาจในค.ศ. 1968 ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในครั้งใหญ่ของอินโดนีเซียและทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเริ่มดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้นอีกครั้ง โดยออสเตรเลียพยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความไว้วางใจกับอินโดนีเซียมาโดยตลอด ผ่านการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและการพัฒนาพื้นที่ชนบท โดยเน้นพื้นที่ยากจนในบริเวณภาค

ตะวันออกของอินโดนีเซีย²⁵⁰ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือของออสเตรเลียต่ออินโดนีเซียนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการให้เงินอุดหนุนมากกว่าการให้เงินกู้ยืม จึงทำให้ออสเตรเลียกลายเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือที่ใหญ่ที่สุดของอินโดนีเซีย²⁵¹ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงเพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ โดยวางอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน จนนำไปสู่การลงนามในข้อตกลงด้านการรักษาความมั่นคงร่วมกัน (Agreement on Maintaining Security - AMS) ในค.ศ. 1995 เพื่อพัฒนาความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้²⁵² ซึ่งการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจและการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงของออสเตรเลียในอินโดนีเซียนั้น ก็เพื่อตอบสนองความต้องการขยายบทบาทของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเริ่มเข้าสู่ภาวะตึงเครียดอีกครั้ง หลังจากที่ออสเตรเลียสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออกในค.ศ. 1999²⁵³ ทำให้เกิดความหวาดระแวงและกระแสดินิยมต่อต้านออสเตรเลียในอินโดนีเซีย โดยประชาชนชาวอินโดนีเซียมองว่าการที่ออสเตรเลียแทรกแซงในติมอร์ตะวันออกนั้นก็เพื่อต้องการแบ่งแยกอินโดนีเซีย²⁵⁴ จึงทำให้อินโดนีเซียมองออสเตรเลียว่าเป็นภัยคุกคามอย่างแท้จริง²⁵⁵ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศหยุดชะงักลง โดยอินโดนีเซียได้มีการเรียกตัวทูตประจำออสเตรเลียกลับประเทศและประกาศยกเลิกข้อตกลงด้านการรักษาความมั่นคงร่วมกัน ในขณะที่ออสเตรเลียประกาศระงับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระดับทวิภาคีกับอินโดนีเซียทั้งหมด

แม้ว่าหลังเกิดเหตุการณ์ในติมอร์ตะวันออก ออสเตรเลียพยายามที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับอินโดนีเซียแต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ประกอบกับออสเตรเลียเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาและสนับสนุนการใช้หลักการโจมตีก่อนในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ยิ่งทำให้อินโดนีเซียเกิดความหวาดระแวงและมองว่าออสเตรเลียเป็นศัตรูกับศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตาม หลังจากเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีที่ทั้งสองประเทศต้องเผชิญกับการก่อการ

²⁵⁰ McDougall, *Australian Foreign Relations: Entering the 21st Century*, p. 178.

²⁵¹ Malcolm Cook, 'Relations with Indonesia', in *Australian Foreign Policy: Controversies and Debates*, Andrew Carr and Anthony J. Langlois Daniel Baldino, ed., (South Melbourne: Victoria Oxford University Press, 2014), p. 160.

²⁵² Michael Wesley, 'Rebuilding Engagement: Australia and Southeast Asia', in *Trading on Alliance Security: Australia in World Affairs, 2001-2005*, James Cotton and John Ravenhill, ed., (Melbourne: Oxford University Press, 2007), p. 62.

²⁵³ Cook, "Relations with Indonesia," p. 155.

²⁵⁴ Ravenhill, "Trading on Alliance Security: Foreign Policy in the Post-11 September Era," p. 62.

²⁵⁵ Smith, *Australia-Indonesia Relations: Getting Beyond East Timor*, p. 4.

ร้ายร่วมกัน ออสเตรเลียจึงเล็งเห็นโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากเหตุการณ์ดังกล่าวในการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอินโดนีเซีย ซึ่งนอกจากการเข้าไปมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายแล้ว ออสเตรเลียยังส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการกับภัยคุกคามที่มีอิทธิพลต่อการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของทั้งสองประเทศ จนนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ที่ดีขึ้นตามลำดับ

4.2 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการเมือง

ความสัมพันธ์ด้านการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การมีความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดีย่อมส่งผลให้ความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ดำเนินไปในทิศทางที่ดีด้วย การเผชิญกับการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีทำให้ผู้นำของทั้งสองประเทศเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการก่อการร้ายที่มีอิทธิพลในการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคง จนนำไปสู่การพบปะพูดคุยและแสวงหาแนวทางความร่วมมือในการจัดการกับภัยคุกคามดังกล่าวเพื่อตอบสนองซึ่งผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของทั้งสองประเทศ

ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ระดับรัฐบาลผ่านการแลกเปลี่ยนและการเยี่ยมเยียนระหว่างผู้นำ รัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐบาลของทั้งสองประเทศ โดยออสเตรเลียพยายามสนับสนุนให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีประจำปีเพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อเน้นให้เห็นถึงความสำคัญระหว่างกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างรัฐบาลโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนายจอห์น โฮเวิร์ด นายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย ที่ว่า

“เรามุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเยือนของเจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อพบปะพูดคุย และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกัน โดยในการเยือนแต่ละครั้งเราจะเน้นถึงความสำคัญของกันและกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อส่งสัญญาณความปรารถนาของเราที่ต้องการพัฒนาความร่วมมือให้มีความเข้มแข็งและครอบคลุมในทุกๆระดับ²⁵⁶

จุดเริ่มต้นของการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างทั้งสองประเทศเกิดขึ้นหลังเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี เมื่อผู้นำของทั้งสองประเทศเริ่มตระหนักถึงความกังวลด้านความมั่นคงร่วมกันจนนำไปสู่การพยายามแสวงหาแนวทางความร่วมมือในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้าย

²⁵⁶ Department of Foreign Affairs and Trade, Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [15 November 2016]

ร่วมกัน โดยในช่วงค.ศ. 2002 – 2004 นายจอห์น โฮเวิร์ดเดินทางเยือนกรุงจาการ์ตามากถึง 3 ครั้งเพื่อพบปะพูดคุยกับนางเมกาวาตี ซูการ์โนบุตรี โดยพยายามแสดงให้เห็นว่าอินโดนีเซียมีความสำคัญต่อออสเตรเลียในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดซึ่งออสเตรเลียยินดีที่จะสนับสนุนอินโดนีเซียในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายที่บั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย พร้อมทั้งยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของอินโดนีเซียที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว²⁵⁷ จึงทำให้ท่าทีของนางเมกาวาตี ซูการ์โนบุตรีที่มีต่อออสเตรเลียเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากการให้ความร่วมมือกับออสเตรเลียในการต่อต้านการก่อการร้าย²⁵⁸ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญญาณสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าผู้นำของทั้งสองประเทศเริ่มมีการพบปะพูดคุยและแสวงหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของทั้งสองประเทศมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลการเลือกตั้งในอินโดนีเซียเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 2004 ที่ทำให้นายซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโนก้าวเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของอินโดนีเซียทำให้ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างทั้งสองประเทศมีการพัฒนาและมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้นอย่างชัดเจน โดยการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำของอินโดนีเซียไม่เพียงแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในที่สำคัญเท่านั้นแต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการพัฒนาประชาธิปไตยในอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาติตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งออสเตรเลียพยายามผลักดันมาโดยตลอด เพราะออสเตรเลียเชื่อว่าการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นประชาธิปไตยในอินโดนีเซียจะเป็นรูปแบบความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก²⁵⁹ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำของอินโดนีเซียถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การขยายความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายและความพยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเป็นไปได้อย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น

หลังจากที่นายซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโน ก้าวเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของอินโดนีเซียได้เดินทางเยือนออสเตรเลียอย่างเป็นทางการ เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 2005 เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนที่มีความเข้มแข็งและครอบคลุมความร่วมมือหลากหลายมิติ โดยได้มีการลงนามในแถลงการณ์ร่วมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (The Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia) เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือให้ครอบคลุมในทุกมิติ เน้นการสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อ

²⁵⁷ Howard, *Lazarus Rising : A Personal and Political Autobiography*, pp. 518-19.

²⁵⁸ Cook, "Relations with Indonesia," p. 145.

²⁵⁹ Hugh White, 'The New Australia-Indonesia Strategic Relationship: A Note of Caution', in *Different Societies, Shared Futures: Australia, Indonesia and the Region*, John Monfries, ed., (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006), p. 41.

ผลักดันให้ความสัมพันธ์ระดับระหว่างสองประเทศก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ โดยสาระสำคัญของแถลงการณ์ฉบับนี้มุ่งหวังที่จะสร้างความร่วมมือในระดับทวิภาคีที่ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง และความเชื่อมโยงในระดับประชาชน²⁶⁰ ซึ่งส่งผลให้ทั้งสองประเทศมีการพัฒนาความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และการแบ่งปันผลประโยชน์และความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาในภูมิภาคร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย รวมถึงการก่อการร้าย²⁶¹ โดยการลงนามในข้อตกลงดังกล่าวนำไปสู่การยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำของทั้งสองประเทศมีความใกล้ชิดมากขึ้น ตามคำกล่าวของนายจอห์น โฮเวิร์ดที่กล่าวถึงนายซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโนดังนี้

“สำหรับออสเตรเลีย เขาเป็นผู้นำของอินโดนีเซียที่ดีที่สุด เพราะเขาเป็นคนที่เชื่อมั่นในประชาธิปไตย ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนจากต่างประเทศ รวมถึงเป็นผู้นำที่รับรู้ถึงความท้าทายทางเศรษฐกิจและความมั่นคงที่เราทั้งสองประเทศต้องเผชิญร่วมกัน²⁶²

นอกจากความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายแล้ว ออสเตรเลียยังให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียในการบรรเทาภัยพิบัติหลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิในค.ศ. 2004²⁶³ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยผลักดันให้การพัฒนาความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างทั้งสองประเทศ ดำเนินไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น โดยมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติผ่านการดำเนินโครงการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือสุมาตรา (Operation Sumatra Assist) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของออสเตรเลีย โดยมีการจัดส่งทีมแพทย์และวิศวกรเข้าไปช่วยเหลือผู้ป่วยและฟื้นฟูพื้นที่ในอินโดนีเซียที่ได้รับความเสียหาย อีกทั้งในเดือนมกราคม ค.ศ. 2005 รัฐบาลออสเตรเลียยังอนุมัติเงินช่วยเหลือและให้เงินกู้กับอินโดนีเซียมูลค่ามากถึง 1 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ภายใต้โครงการหุ้นส่วนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซีย (Australia - Indonesia Partnership for Reconstruction and Development – AIPRD)²⁶⁴

²⁶⁰ McDougall, *Australian Foreign Relations: Entering the 21st Century*, p. 194.

²⁶¹ Department of Foreign Affairs and Trade, *Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-on-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [15 November 2016]

²⁶² Howard, *Lazarus Rising : A Personal and Political Autobiography*, pp. 518-20.

²⁶³ เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม ค.ศ. 2004 มีจุดศูนย์กลางอยู่บริเวณชายฝั่งด้านตะวันตกของเกาะสุมาตรา ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวอินโดนีเซียเป็นจำนวนมาก

²⁶⁴ Allan Gynge, 'Australia-Indonesia', in *Australia as an Asia-Pacific Regional Power : Friendships in Flux?*, Brendan Taylor, ed., (London: Routledge, 2007), p. 109.

ซึ่งเป็นกรให้ความช่วยเหลือระยะยาว 5 ปี เพื่อฟื้นฟูพื้นที่บริเวณจังหวัดอาเจะห์ เกาะสุมาตราเหนือ รวมทั้งพื้นที่อื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือครั้งใหญ่ที่สุดของออสเตรเลียที่มีต่ออินโดนีเซีย²⁶⁵ ทำให้ในระหว่างการเยือนออสเตรเลียอย่างเป็นทางการ นายซูซิโล บัมบัง ยูโดโยโนยังได้กล่าวขอบคุณรัฐบาลออสเตรเลียที่ให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสึนามิและเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความมั่นคงผ่านการต่อต้านการก่อการร้าย ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และการพัฒนาต่าง ๆ²⁶⁶ ที่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียพัฒนาไปจนถึงขีดสุด ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของนายยูโดโยโน ดังนี้

“การลงนามในแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้เป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญของความร่วมมือระดับทวิภาคี เรามุ่งหวังว่าการเยือนออสเตรเลียครั้งนี้จะเป็นการยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของออสเตรเลียและอินโดนีเซีย และเป็นสัญญาณสำคัญของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่จะดำเนินไปอย่างเข้มแข็ง มีความใกล้ชิด และนำไปสู่ทิศทางที่ดีมากยิ่งขึ้น เพราะเราอยู่ในสภาพแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจที่แตกต่างจากในอดีต ซึ่งตอนนี้ไม่เพียงพอสำหรับพวกเราแล้วที่จะเป็นเพียงแค่เพื่อนบ้านกัน แต่เราควรจะเป็นหุ้นส่วนที่มีความเข้มแข็งและมีความร่วมมือที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านมากกว่า”²⁶⁷

คำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการเสริมสร้างความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองรัฐบาลที่มีความใกล้ชิดและมีความเข้มแข็ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างสองประเทศเริ่มดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้น จนนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่มีความเข้มแข็งและครอบคลุมในทุกมิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง และสังคมวัฒนธรรม

²⁶⁵ Department of Foreign Affairs and Trade, *Australian Government Response to the Joint Standing Committee on Foreign Affairs, Defence and Trade Report* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/about-us/publications/corporate/Pages/government-response-to-jscfadtr-report-on-trade-with-japan-and-rok.aspx> [13 July 2016]

²⁶⁶ K Kesavapany, 'A Regional View: The Garuda and the Kangaroo', in *Different Societies, Shared Futures: Australia, Indonesia and the Region*, John Monfries, ed., (Singapore Institute of Southeast Asian Studies, 2006), p. 32.

²⁶⁷ Australian Broadcasting Corporation, *Speech by His Excellency Dr. Susilo Bambang Yudhoyono, President of the Republic of Indonesia at the Great Hall Parliament House Canberra 4 April 2005* [Online] Available from: <http://www.abc.net.au/worldtoday/content/2005/s1337649.htm> [4 October 2016]

4.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจเป็นอีกมิติหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ อินโดนีเซียไม่เพียงแต่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียเท่านั้น แต่เสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่และมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญในการเป็นประตูเชื่อมต่อระหว่างออสเตรเลียกับภูมิภาคเอเชีย ซึ่งจะเป็นเส้นทางคมนาคมและเส้นทางการขนส่งสินค้าที่สำคัญของออสเตรเลียไปยังประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย จึงทำให้อินโดนีเซียมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของออสเตรเลียทั้งในเรื่องของการค้าและการลงทุน

การค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับทวิภาคี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ออสเตรเลียให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจของอินโดนีเซียมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือในการสร้างสถาบันที่เข้มแข็ง สนับสนุนการปรับปรุงการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งรัฐบาลอินโดนีเซียพยายามสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและดึงดูดนักลงทุนเพื่อรองรับการจ้างงานและส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย

อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจอินโดนีเซียเริ่มเข้าสู่ภาวะชะงักงันอย่างหนัก เนื่องจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียในค.ศ. 1997 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วทั้งภูมิภาค ออสเตรเลียจึงเร่งให้ความช่วยเหลือผ่านโครงการความร่วมมือที่มีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูและปฏิรูปเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการลดความยากจนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการปฏิรูปทางการเงินและเศรษฐกิจของอินโดนีเซียผ่าน 4 โครงการหลัก คือ 1) การบริหารจัดการหนี้โดยให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียในการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการพันธบัตรรัฐบาล เพื่อพัฒนาศักยภาพในการตรวจสอบและวิเคราะห์หนี้ภาครัฐ การจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากหนี้สาธารณะและพัฒนาขีดความสามารถในการออกตราสารหนี้ 2) การเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี โดยให้ความช่วยเหลือในการวางแผนและปรับปรุงระบบการจ่ายภาษี 3) การปรับปรุงโครงสร้างทางการเงิน โดยปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานของสถาบันทางการเงินและธุรกิจธนาคาร โครงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ปรับปรุงมาตรฐานของสถาบันการเงินและปรับปรุงศักยภาพของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และ 4) การจัดการเศรษฐกิจภูมิภาค เน้นการบริหารจัดการเศรษฐกิจระดับภูมิภาคและการบรรเทาหนี้²⁶⁸ แม้ว่าเศรษฐกิจของอินโดนีเซียจะเริ่มฟื้นฟูและเติบโตมากขึ้น แต่ก็ยังเผชิญกับความท้าทายจากปัญหาการ

²⁶⁸ Commonwealth of Australia, *Indonesia Country Program Strategy from 2003* (Canberra: AusAID, 2003), p. 53.

ว่างานของประชาชน ตลอดจนสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ²⁶⁹

เศรษฐกิจของอินโดนีเซียได้รับผลกระทบอีกครั้งหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีที่มีส่วนสำคัญต่อการบั่นทอนการพัฒนาเศรษฐกิจของอินโดนีเซียในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจภาคการท่องเที่ยวและการบริการบนเกาะบาหลีที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก การลงทุนจากต่างประเทศในอินโดนีเซียลดน้อยลง การค้าระหว่างสองประเทศเกิดการชะลอตัว ส่งผลให้เศรษฐกิจของอินโดนีเซียขาดเสถียรภาพและเผชิญกับความถดถอย ออสเตรเลียจึงพยายามให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจบนเกาะบาหลีและพยายามพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับอินโดนีเซียผ่านการเจรจาทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ โดยเน้นการเปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้าและการลงทุนของทั้งสองประเทศ โดยความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

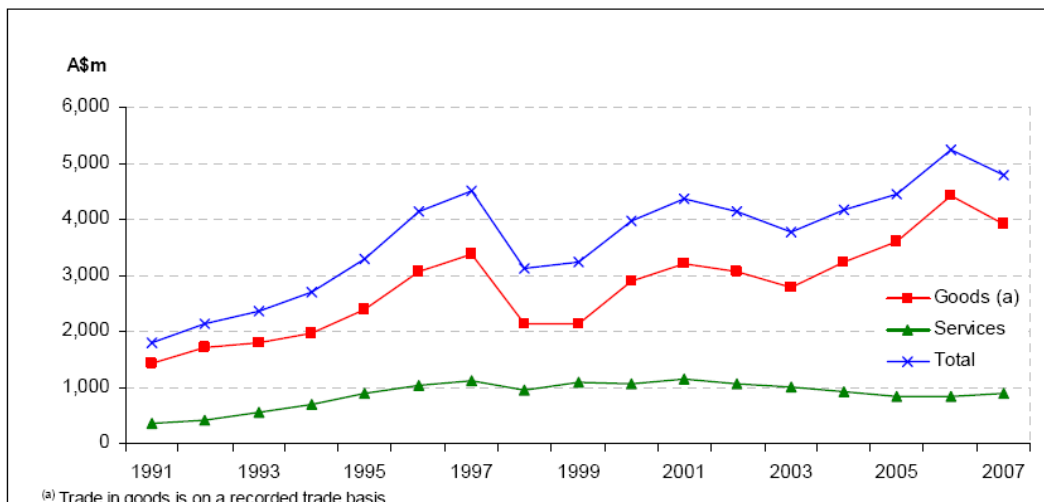
4.3.1 การค้า

อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของออสเตรเลียมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 โดยมีสัดส่วนการค้าระหว่างสองประเทศเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี แม้ว่าอินโดนีเซียจะต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในค.ศ. 1997 และการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี ในค.ศ. 2002 ที่ทำให้มูลค่าการค้าระหว่างสองประเทศเกิดการชะลอตัว แต่สัดส่วนการค้าระหว่างสองประเทศยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงให้เห็นในกราฟที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁶⁹ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia's Relationship with Indonesia*, pp. 59-60.

กราฟที่ 1 แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการของออสเตรเลียไปยังอินโดนีเซีย
(หน่วย: ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย)

ทีมา Estimating the impact of an Australia–Indonesia trade and investment agreement²⁷⁰

กราฟข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความผันผวนของมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการของออสเตรเลียไปยังอินโดนีเซีย โดยในช่วงค.ศ. 1991-1997 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียในค.ศ. 1997 ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลงอย่างรวดเร็วจาก 4.5 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย เหลือเพียง 3 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในค.ศ. 1998 ซึ่งลดลงเกือบ 30 เปอร์เซ็นต์ ออสเตรเลียจึงพยายามกระตุ้นการส่งออกจนทำให้ในค.ศ. 2001 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 4.2 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีทำให้มูลค่าการส่งออกระหว่างสองประเทศเริ่มชะลอตัวลงอีกครั้ง จนในค.ศ. 2003 ลดลงเหลือเพียง 3.9 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย และค่อยๆ ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนในค.ศ. 2006 การส่งออกมีมูลค่าสูงสุดถึง 5.1 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าแม้ว่ามูลค่าการค้าระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียจะผันผวนไปตามสถานการณ์ความมั่นคงภายในอินโดนีเซีย แต่ออสเตรเลียยังคงเป็น

²⁷⁰ Department of Foreign Affairs and Trade, *Estimating the Impact of an Australia–Indonesia Trade and Investment Agreement* (Canberra: Centre for International Economics 2009), p. 2.

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับ 8 ของอินโดนีเซีย²⁷¹ โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของออสเตรเลีย ได้แก่ พืชผลทางการเกษตร ข้าวสาลี ฝ้าย น้ำตาล น้ำผึ้ง เนื้อสัตว์ แร่ธาตุ ถ่านหิน โลหะและเครื่องจักรกล²⁷² ซึ่งมูลค่าการส่งออกสินค้าในช่วงระหว่างค.ศ. 2001 ถึง ค.ศ. 2007 ขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณ 5.8 เปอร์เซ็นต์ จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นมูลค่าสินค้าส่งออกสามอันดับแรก ได้แก่ ข้าวสาลีเพิ่มขึ้น 13.3 เปอร์เซ็นต์ น้ำมันดิบเพิ่มขึ้น 11.7 เปอร์เซ็นต์ และเนื้อสัตว์ เพิ่มขึ้น 8.7 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ดังแสดงให้เห็นใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงมูลค่าสินค้าส่งออกของออสเตรเลียไปยังอินโดนีเซีย
(หน่วย: ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย)

AHECC Code	Description	2001	2002	2006	2007	
		A\$m	A\$m	A\$m	A\$m	Share %
1001	Wheat and meslin ^(a)	605	624	866	518	13.3
2709	Crude oil from petroleum and bituminous minerals	51	27	729	458	11.7
0102	Live bovine animals	174	257	247	341	8.7
7601	Unwrought aluminium	137	131	291	255	6.5
9999	Confidential items and items not classified	171	109	75	249	6.4
1701	Cane sugar ^(b)	23	31	280	207	5.3
5201	Cotton, not carded or combed	541	395	243	158	4.0
7403	Refined copper and copper alloys, unwrought	24	35	168	113	2.9
0402	Milk and cream, concentrated or sweetened	69	110	104	113	2.9
7204	Ferrous waste & scrap, remelting scrap ingots of iron or steel	12	20	65	91	2.3
7326	Articles of iron or steel nes	48	60	68	79	2.0
0202	Meat of bovine animals, frozen	37	49	41	72	1.8
1101	Wheat or meslin flour	28	31	64	68	1.7
2301	Flours, meals and pellets, unfit for human consumption; greaves	32	23	32	64	1.6
7901	Unwrought zinc	54	56	63	62	1.6
8431	Parts suitable for use in lifting, loading, grading, etc machinery	67	62	47	61	1.6
7606	Aluminium plates, sheets and strip, thicker than 0.2 mm	37	35	46	39	1.0
3102	Mineral or chemical fertilisers, nitrogenous	20	16	32	37	0.9
4707	Waste and scrap of paper or paperboard	16	25	25	36	0.9
8413	Pumps for liquids	12	18	33	34	0.9
8708	Parts and accessories of motor vehicles	33	35	33	30	0.8
8474	Machinery for sorting, screening, grinding, shaping etc	35	30	29	30	0.8
0406	Cheese and curd	16	25	26	29	0.7
2710	Refined oil from petroleum & bituminous minerals	45	26	35	29	0.7
0404	Whey; products consisting of natural milk constituents, nes	14	13	26	22	0.6
	Total merchandise exports	3,220	3,059	4,409	3,906	100.0

ที่มา Australia-Indonesia Free Trade Agreement Joint Feasibility Study²⁷³

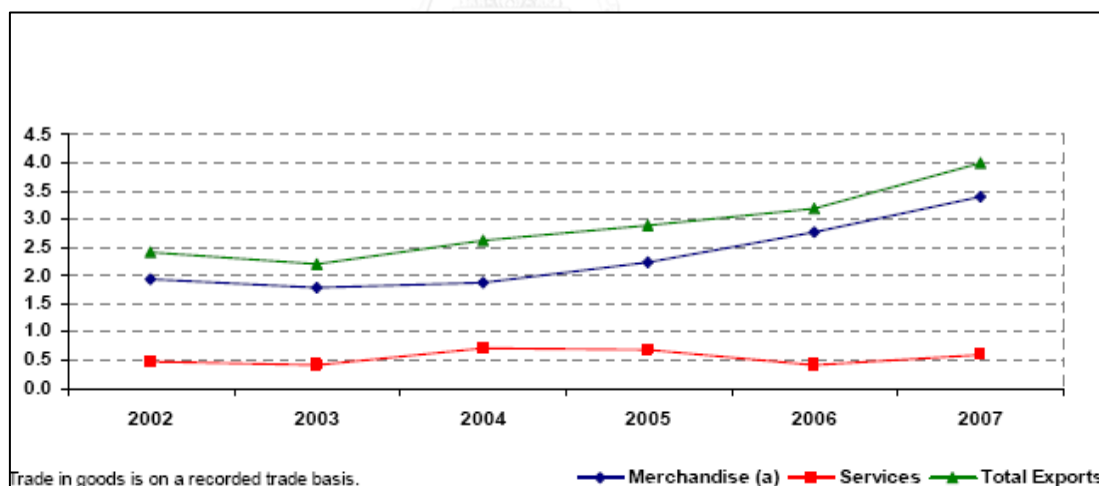
²⁷¹ Department of Foreign Affairs and Trade, *The Apec Region Trade and Investment* (Canberra: Commonwealth of Australia, 2003), p. 6.

²⁷² Department of Foreign Affairs and Trade, *Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership* [Online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [12 March 2015]

²⁷³ Department of Foreign Affairs and Trade, *Australia-Indonesia Free Trade Agreement Joint Feasibility Study* [Online] Available from: https://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Documents/aus-indon_fta_jfs.pdf [10 February 2017]

อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียไม่เพียงแต่เป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าไปยังอินโดนีเซียเท่านั้น แต่อินโดนีเซียยังเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับ 10 ของออสเตรเลีย แม้ว่าสถานการณ์ด้านความมั่นคงภายในอินโดนีเซียจะยังคงมีความผันผวน แต่มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียไปยังออสเตรเลียนั้นยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงค.ศ. 2002 – 2006 มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียไปยังออสเตรเลียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 2.5 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในค.ศ. 2002 ไปสู่ 3.2 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลียในค.ศ. 2006 แม้ว่ามูลค่าการส่งออกจะลดลงตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงในค.ศ. 2003 ซึ่งลดลงเหลือเพียง 2.2 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย แต่มูลค่าการส่งออกยังคงค่อย ๆ เพิ่มขึ้นอีกครั้ง จนกระทั่งในค.ศ. 2007 มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นถึง 4 พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย อย่างไรก็ตามมูลค่าการส่งออกสินค้าของอินโดนีเซียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกของภาคบริการ โดยคิดเป็น 85 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ดังแสดงให้เห็นในกราฟที่ 2

กราฟที่ 2 แสดงมูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียไปยังออสเตรเลีย
(หน่วย: พันล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย)

ที่มา Estimating the Impact of an Australia–Indonesia Trade and Investment Agreement²⁷⁴

²⁷⁴ Department of Foreign Affairs and Trade, *Estimating the Impact of an Australia–Indonesia Trade and Investment Agreement*, p. 8.

กราฟข้างต้นแสดงให้เห็นถึงมูลค่าการส่งออกสินค้าจากอินโดนีเซียไปยังออสเตรเลียที่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของอินโดนีเซีย ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม ทองคำ โลหะ อัญมณี ไม้แปรรูป เพอร์นิเจอร์ ยาง พลาสติก เครื่องจักรกล อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทองคำ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษ และเพอร์นิเจอร์²⁷⁵

จะเห็นได้ว่า การค้าระหว่างสองประเทศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจแม้ว่าอินโดนีเซียจะเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ ประกอบกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงที่มีส่วนในการบั่นทอนการเติบโตของมูลค่าการค้า ดังนั้น อินโดนีเซียจึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาตลาด การลดมาตรการกีดกันทางการค้า และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศุลกากรของทั้งสองประเทศ ผ่านการลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการบริการจัดการศุลกากรร่วมกันระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซีย (MOU on Cooperation Mutual Administrative Assistance between Australia and Indonesia Custom Services) เพื่อสร้างความร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการค้า โดยมีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีเพื่อตรวจสอบสินค้าผิดกฎหมาย การละเมิดขั้นตอนศุลกากร และการหลบเลี่ยงภาษี ซึ่งความร่วมมือด้านศุลกากรในครั้งนี้ช่วยให้ศุลกากรของอินโดนีเซียสามารถตรวจสอบสินค้าที่ส่งออกจากท่าเรือดาร์วินของออสเตรเลียและทำให้เรือบรรทุกสินค้าที่ออกจากท่าเรือดาร์วินสามารถเข้าสู่ท่าเรืออินโดนีเซียโดยผ่านช่องทางพิเศษ ซึ่งช่วยทำให้เกิดความสะดวกและประหยัดเวลาในการตรวจสอบสินค้าที่ส่งออกมายังอินโดนีเซีย²⁷⁶

4.3.2 การลงทุน

การลงทุนเป็นอีกมิติหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศ โดยอินโดนีเซียเป็นจุดหมายสำคัญที่สามารถดึงดูดนักลงทุนชาวออสเตรเลียเป็นจำนวนมากที่ผ่านมามีบริษัทของออสเตรเลียกว่า 400 บริษัทเข้าไปลงทุนในอินโดนีเซีย โดยส่วนใหญ่เน้นการลงทุนในธุรกิจเหมืองแร่ ธุรกิจด้านพลังงาน การเกษตร โครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การเงิน การศึกษา การดูแลสุขภาพและการท่องเที่ยว²⁷⁷

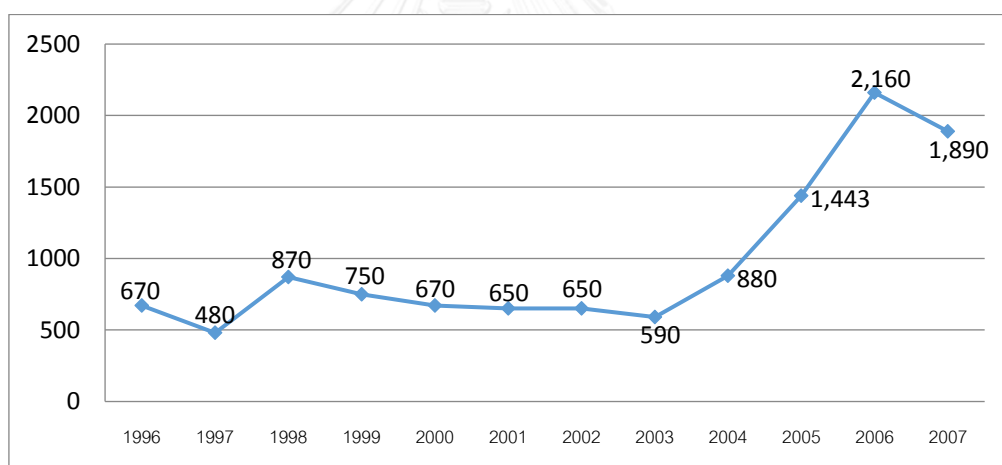
²⁷⁵ Ibid., p. 5.

²⁷⁶ The Australian Custom Service, Australian Customs Service Inquiry into Australia's Relations with Indonesia [Online] Available from: http://treaty.kemlu.go.id/uploads-pub/1607_AUS-2007-0166.pdf [01 February 2017]

²⁷⁷ Commonwealth of Australia, Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership Agreement [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [08 May 2016]

การลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียเริ่มเข้าสู่ภาวะชะงักงันหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียในค.ศ. 1997 โดยมูลค่าการลงทุนลดลงเหลือ 480 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ต่อมาในค.ศ. 1998 เริ่มมีการฟื้นตัวขึ้น โดยในช่วงระหว่างค.ศ. 1998 – 2002 มูลค่าการลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียเริ่มคงที่ โดยการลงทุนในอินโดนีเซียช่วงดังกล่าวมีมูลค่าโดยเฉลี่ยประมาณ 715 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย กระทั่งเกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี มูลค่าการลงทุนเริ่มชะลอตัวลงอีกครั้งเนื่องจากนักลงทุนชาวออสเตรเลียเกิดความกังวลด้านความมั่นคงและขาดความเชื่อมั่นต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย อีกทั้งรัฐบาลออสเตรเลียได้มีการออกประกาศเตือนให้ประชาชนระมัดระวังการก่อการร้ายและหลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังอินโดนีเซีย ยิ่งเป็นการตอกย้ำให้นักลงทุนชาวต่างชาติเกิดความกังวลต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงและการเผชิญกับความเสี่ยงจากการถูกโจมตีของกลุ่มการร้ายในอินโดนีเซีย จนทำให้ในค.ศ. 2003 มูลค่าการลงทุนของออสเตรเลียลดลงเหลือ 590 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ดังแสดงให้เห็นในกราฟที่ 3

กราฟที่ 3 แสดงการลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซีย (หน่วย: ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย)

ที่มา 2008 PwC Melbourne Institute Asialink Index Report²⁷⁸

กราฟข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียประกอบกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงมีอิทธิพลในการบั่นทอนความเชื่อมั่นและทำลายสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้มูลค่าการลงทุนเริ่มชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องในช่วงระหว่างค.ศ. 1997 – 2003 ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียจึงเร่งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการดึงดูดนักลงทุนชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในอินโดนีเซีย โดยมีการออกนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศ ครอบคลุมการ

²⁷⁸ The University of Melbourne, 2008 PwC Melbourne Institute Asialink Index Report [Online] Available from: http://asialink.unimelb.edu.au/_data/assets/pdf_file/0004/1951753/PwC-Asialink-Index-Report-2008.pdf [02 February 2017]

ปฏิรูปและปรับปรุงด้านต่าง ๆ ทั้งอัตราภาษีศุลกากร แรงงาน ตลาด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน รวมทั้งเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับธนาคารกลางของอินโดนีเซียเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจการธนาคาร สถาบันทางการเงินและปรับปรุงกฎหมายการลงทุน โดยเน้นให้เกิดการสร้าง ความเท่าเทียม การกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนที่ชัดเจน ตลอดจนปรับปรุงนโยบายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน²⁷⁹ ส่งผลให้แนวโน้มการลงทุนเริ่มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ใน ค.ศ. 2004 การลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียมีมูลค่า 880 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนใน ค.ศ. 2006 การลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียมีมูลค่ามากถึง 2,160 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย

แม้ว่ามูลค่าการลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียจะเติบโตน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกสินค้า แต่ออสเตรเลียก็ยังคงเป็นประเทศที่มีการลงทุนขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 20 ของอินโดนีเซีย โดยมูลค่าการลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียคิดเป็น 11 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการลงทุนของออสเตรเลียทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้²⁸⁰ ซึ่งมูลค่าการค้าและการลงทุนของออสเตรเลียในอินโดนีเซียนั้นจะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย และสนับสนุนการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

4.3.3 การท่องเที่ยว

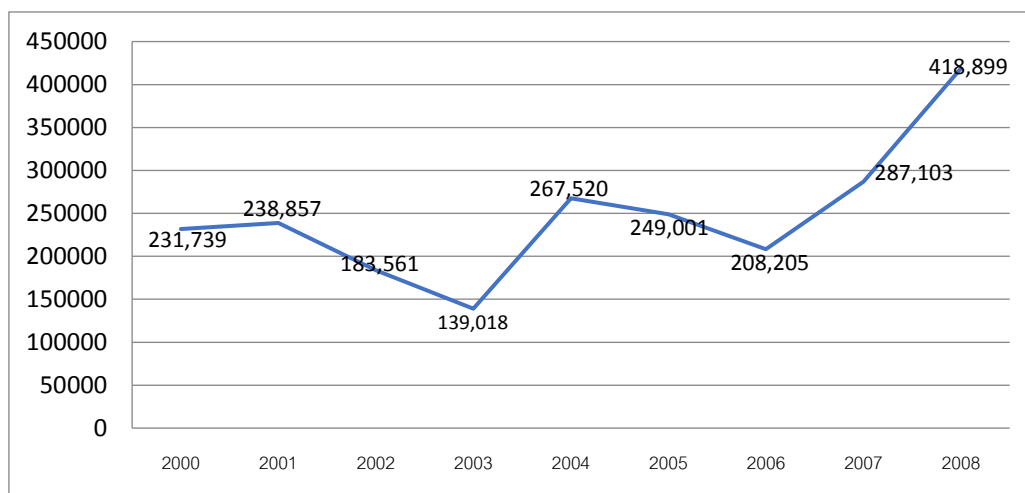
การท่องเที่ยวถือเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย เพราะเป็นรายได้หลักอีกด้านหนึ่งของอินโดนีเซีย โดยเกาะบาหลี่ถือได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกรวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลีย อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มมีความผันผวนตามสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในอินโดนีเซีย โดยหลังจากเหตุการณ์ 9/11 เมื่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กลายเป็นแนวรบที่สองของการดำเนินยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา ทำให้ชาติตะวันตกเริ่มเกิดความกังวลต่อการตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง โดยจากเดิมใน ค.ศ. 2001 นักท่องเที่ยวในอินโดนีเซียมีจำนวน 238,857 คน ลดลงเหลือเพียง 183,561 คนใน ค.ศ. 2002 และลดลงต่ำสุดใน ค.ศ. 2003 เหลือเพียง 139,018 คน เนื่องจากเกิดการ

²⁷⁹ Department of Foreign Affairs and Trade, *Australia-Indonesia Free Trade Agreement Joint Feasibility Study* [Online] Available from: https://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Documents/aus-indon_fta_jfs.pdf [10 February 2017]

²⁸⁰ Department of Foreign Affairs and Trade, *Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-on-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [30 August 2016]

ลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี่ ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียได้ออกประกาศเตือนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังอินโดนีเซียให้ระมัดระวังการก่อการร้าย ยิ่งเป็นการตอกย้ำให้ประชาชนเกิดความกังวลด้านความปลอดภัยส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ดังแสดงให้เห็นในกราฟที่ 4

กราฟที่ 4 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียในอินโดนีเซีย (หน่วย: คน)

ที่มา Bali Tourism Board ²⁸¹

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลี่ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียในอินโดนีเซียมีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ส่งผลให้ธุรกิจภาคการท่องเที่ยวและการบริการซึ่งถือเป็นรายได้หลักของประชาชนบนเกาะบาหลี่เกิดความเสียหาย ประชาชนในพื้นที่เกิดภาวะว่างงาน ออสเตรเลียจึงเร่งให้ความช่วยเหลืออินโดนีเซียในการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวภายใต้แผนงานโครงการปรับปรุงแห่งชาติ (National Road Improvement Project-INRIP) เพื่อพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน สนับสนุนการเข้าถึงตลาดของกลุ่มทุนขนาดเล็ก การพัฒนาธุรกิจภาคครัวเรือน การฝึกฝนทักษะและพัฒนางานฝีมือให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทั่วโลก นอกจากนี้รัฐบาลอินโดนีเซียยังเร่งฟื้นฟูพื้นที่บนเกาะบาหลี่ที่ได้รับความเสียหายจากการลอบวางระเบิดและเร่งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวพร้อมทั้งเพิ่มมาตรการในการรักษาความปลอดภัยเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยวใน

²⁸¹ Bali Tourism Board, *Bali Tourist Arrival (Statistics)* [Online] Available from: http://www.balitourismboard.org/stat_arrival.html [02 February 2017]

อินโดนีเซีย²⁸² ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวในค.ศ. 2004 เพิ่มขึ้นเป็น 267,520 คน โดยเพิ่มขึ้นจาก ค.ศ. 2003 กว่า 100,000 คน

แม้ว่านักท่องเที่ยวจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กราฟข้างต้นยังแสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลียในอินโดนีเซียเริ่มลดลงอีกครั้ง เนื่องจากเกิดการก่อการร้ายขึ้นในอินโดนีเซีย โดยมีการลอบวางระเบิดสถานทูตออสเตรเลีย ในค.ศ. 2004 และการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลิ ใน ค.ศ. 2005 ทำให้ในช่วงค.ศ. 2005 – 2006 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเหลือ 249,001 คนและ 208,205 คนตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวบางส่วนยังคงมีความกังวลต่อความปลอดภัยในอินโดนีเซีย แต่ต่อมาเมื่อสถานการณ์การก่อการร้ายเริ่มคลี่คลายลง จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มเพิ่มขึ้นอีกครั้งในค.ศ. 2007 และเพิ่มขึ้นสูงสุดมากถึง 418,899 คน ในค.ศ. 2008

4.3.4 การริเริ่มการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี

หลังจากการให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของอินโดนีเซียเพื่อกระตุ้นให้เกิดการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศมีมากขึ้น จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ค.ศ. 2004 มูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศมีการขยายตัวสูงขึ้น ออสเตรเลียจึงเล็งเห็นความสำคัญของการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับทวิภาคี โดยพยายามผลักดันให้เกิดการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีกับอินโดนีเซียผ่านการประชุมระดับรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจและการค้าเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 2005 ณ เกาะบาหลิ อินโดนีเซีย ซึ่งที่ประชุมเห็นพ้องที่จะริเริ่มให้มีการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีเพื่อพัฒนากรอบความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน ขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ และกระชับความร่วมมือระหว่างสองประเทศให้มีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น²⁸³

ข้อตกลงการค้าเสรีถือเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจที่นำไปสู่การเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ โดยมีการริเริ่มโครงการศึกษาความเป็นไปได้ของข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างออสเตรเลีย-อินโดนีเซีย (Australia-Indonesia Free Trade Agreement Joint Feasibility Study) ในค.ศ. 2007 โดยมีการศึกษาถึงผลกระทบของการเปิดการค้าเสรี รวมถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ตลอดจนความเชื่อมโยงและการแข่งขันทางธุรกิจ ซึ่งการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสองประเทศจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ช่วยลดอุปสรรคทางการค้า และส่งผลให้เกิดการเติบโตทั้ง

²⁸² AusAID, Eastern Indonesia National Roads Improvement Project (Einrip) [Online] Available from: <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/einrip-fact-sheet.pdf> [03 February 2017]

²⁸³ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia's Relationship with Indonesia*, p. 78.

ด้านการค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศมากยิ่งขึ้น²⁸⁴ อีกทั้ง การริเริ่มการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างทั้งสองประเทศสะท้อนให้เห็นถึงนัยสำคัญของการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ตอบสนองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ โดยทั้งสองประเทศตระหนักดีว่าการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจจะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการบูรณาการทางเศรษฐกิจในระดับทวิภาคี ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็ง²⁸⁵

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งอินโดนีเซียไม่ได้เป็นเพียงแค่ตลาดใหญ่ที่สามารถดึงดูดการค้าและการลงทุนจากออสเตรเลียเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงการเมืองภายในของอินโดนีเซีย หลังจากที่นายยูโตโยโนเป็นประธานาธิบดี ทำให้เกิดการปรับปรุงนโยบายเศรษฐกิจของอินโดนีเซียและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและดึงดูดนักลงทุนชาวต่างชาติ ทำให้ความพยายามในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศดำเนินไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น หลังจากการศึกษาความเป็นไปได้ของการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีแล้วเสร็จ ทั้งสองประเทศเริ่มมีการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีอย่างเป็นทางการครั้งแรกในค.ศ. 2012 และปัจจุบันยังคงอยู่ระหว่างการเจรจา เนื่องจากยังมีความเห็นที่ไม่ตรงกันในข้อตกลงบางส่วน เช่น ความโปร่งใสในการเจรจาต่อรองทางการค้า ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้ประกอบการและแรงงาน สิทธิในการควบคุมการลงทุนจากต่างประเทศ และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น²⁸⁶ โดยจะจัดขึ้นเป็นครั้งที่ 7 ในช่วงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2017 และคาดว่าจะสามารถลงนามในข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างทั้งสองประเทศได้ภายในค.ศ. 2017²⁸⁷

²⁸⁴ Department of Foreign Affairs and Trade, *Estimating the Impact of an Australia-Indonesia Trade and Investment Agreement*, pp. 5-6.

²⁸⁵ Department of Foreign Affairs and Trade, *Australia-Indonesia Free Trade Agreement Joint Feasibility Study* [Online] Available from: https://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Documents/aus-indon_fta_jfs.pdf [10 February 2017]

²⁸⁶ Australia Fair Trade and Investment Network Ltd, *Australia Fair Trade and Investment Network Submission to Dfat on Trade with Indonesia* [Online] Available from: <http://aftinet.org.au/cms/node/1257> [20 April 2017]

²⁸⁷ Department of Foreign Affairs and Trade, *Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership Agreement* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [20 April 2017]

4.4 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง

การก่อการร้ายที่บั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย ตลอดจนผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคกลายเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดความพยายามฟื้นฟูความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างทั้งสองประเทศอีกครั้ง หลังจากที่ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างทั้งสองประเทศต้องหยุดชะงักลง เพราะออสเตรเลียสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออก การลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีแสดงให้เห็นว่าความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ความมั่นคงของทั้งสองประเทศมีความเชื่อมโยงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ออสเตรเลียจึงพยายามเน้นการให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงซึ่งไม่ใช่เฉพาะการต่อต้านการก่อการร้ายเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของทั้งสองประเทศ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการทำประมงแบบผิดกฎหมาย เป็นต้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านความมั่นคงร่วมกัน

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอินโดนีเซียกลายเป็นความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับออสเตรเลีย เพราะความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ทำให้อินโดนีเซียกลายเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ของออสเตรเลีย อีกทั้งยังเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพ หรือพื้นที่เปราะบางทางเหนือ²⁸⁸ และเป็นประเทศที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการเมืองและความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาอิทธิพลและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น การขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอินโดนีเซียจึงเป็นสิ่งสำคัญของออสเตรเลียในการปกป้องความมั่นคงของภูมิภาค²⁸⁹ ซึ่งความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของอินโดนีเซียสะท้อนให้เห็นจากคำกล่าวของ ฮิวท์ ไวท์ ศาสตราจารย์ด้านยุทธศาสตร์ศึกษา ดังนี้

“อินโดนีเซียสามารถเป็นได้ทั้งภัยคุกคามและเป็นผู้ปกป้องสำหรับออสเตรเลีย กล่าวคือ ในแง่ของการเป็นภัยคุกคาม อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใกล้ชิดกับออสเตรเลีย ซึ่งสามารถส่งผลให้เกิดความท้าทายทางยุทธศาสตร์ต่อออสเตรเลียได้โดยตรง ส่วนในแง่ของการเป็นผู้ปกป้อง อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะสามารถช่วยปกป้องประเทศเพื่อนบ้าน

²⁸⁸ Singh, "Indonesia and the Arc of Instability," p. 83.

²⁸⁹ McDougall, *Australian Foreign Relations: Entering the 21st Century*, p. 177.

ในภูมิภาคให้รอดพ้นจากการถูกรุกรานจากศัตรูภายนอก แต่ถ้าหากอินโดนีเซียมีความอ่อนแอ ออสเตรเลียอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการถูกโจมตีจากศัตรูภายนอกผ่านอินโดนีเซียได้ ดังนั้น ไม่ว่าอินโดนีเซียจะเข้มแข็งหรืออ่อนแอก็ตาม อินโดนีเซียสามารถเป็นที่พึ่งผู้ปกป้องและภัยคุกคามที่ท้าทายต่อความมั่นคงของออสเตรเลียได้ทั้งสิ้น²⁹⁰

นอกจากนี้ ความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของอินโดนีเซียต่อออสเตรเลียยังสะท้อนให้เห็นได้ในคำกล่าวของพอล ดิบบ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ใน The Dibb report ว่า “ออสเตรเลียให้ความสนใจต่ออินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านเป็นสำคัญ ด้วยความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียอย่างรวดเร็วเท่านั้น แต่อินโดนีเซียยังสามารถเป็นเกราะป้องกันทางตอนเหนือให้กับออสเตรเลียได้เช่นกัน”²⁹¹

คำกล่าวทั้งหมดข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของอินโดนีเซียต่อความมั่นคงของออสเตรเลีย ด้วยลักษณะของภูมิภาคของออสเตรเลียที่มีทะเลล้อมรอบ ส่งผลให้ภัยคุกคามสามารถเข้าถึงออสเตรเลียได้รอบด้านและยากต่อการตรวจพบ จึงทำให้ออสเตรเลียต้องเร่งสร้างและขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดและเป็นประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถเป็นเกราะในการป้องกันภัยคุกคามให้กับ ออสเตรเลียได้ด้วยเหตุนี้ ความสำคัญด้านยุทธศาสตร์ข้างต้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซีย โดยออสเตรเลียพยายามเน้นการแสวงหาความร่วมมือที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งปันความกังวลด้านความมั่นคงและผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่ช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพและความเข้มแข็งของทั้งสองประเทศ ตลอดจนการปกป้องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของภูมิภาคผ่านการดำเนินกิจกรรมและการสร้างความร่วมมือกับอินโดนีเซียในการจัดการกับปัญหาความมั่นคง 2 ด้าน²⁹² คือ

4.4.1 การขยายความร่วมมือในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีแสดงให้เห็นว่าการก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีขีดความสามารถในการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของออสเตรเลีย อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียและอินโดนีเซียไม่เพียงแต่เผชิญกับปัญหาการก่อการร้ายเท่านั้น แต่ปัญหาความมั่นคงอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด โรคระบาด และ

²⁹⁰ White, "The New Australia-Indonesia Strategic Relationship: A Note of Caution," p. 45.

²⁹¹ Paul Dibb, *Review of Australia's Defence Capabilities* (Canberra: Department of Defence, 1986), p. 48.

²⁹² Commonwealth of Australia, *Australia's National Security : A Defence Update 2005* (Canberra: Department of Defence, 2005), p. 108.

การพอกเงิน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่วนสำคัญในการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของทั้งสองประเทศ ดังนั้น ออสเตรเลียจำเป็นต้องเสริมสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดเพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าว ผ่านการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานความมั่นคงของทั้งสองประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตำรวจ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมศุลกากร รวมถึงหน่วยข่าวกรอง และหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ โดยเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการแลกเปลี่ยนด้านการข่าว การปรับปรุงศักยภาพและพัฒนาขีดความสามารถให้มีความพร้อมกับการรับมือกับปัญหาความท้าทายที่เกิดขึ้น การแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกอบรมระหว่างเจ้าหน้าที่ การพัฒนาความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย การเสริมสร้างศักยภาพในการสืบสวนสอบสวนที่มีประสิทธิภาพ และการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถ ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติทุกรูปแบบ²⁹³

นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความมั่นคงด้านชายแดนเพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนไหวและการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนผู้หลบหนีเข้าเมืองและการอพยพย้ายถิ่นแบบผิดกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือในระดับพหุภาคี ภายใต้กระบวนการบาห์ว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง (Bali Process on People Smuggling, Trafficking in Persons and Related Transnational Crime)²⁹⁴ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2002 โดยเป็นเวทีสำหรับการเจรจา การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและความร่วมมือในเชิงปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกจัดการกับความท้าทายจากภัยคุกคามอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการปรับปรุงความร่วมมือของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนาการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบตรวจคนเข้าเมืองเพื่อขัดขวางการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย²⁹⁵ ซึ่งความร่วมมือภายใต้กระบวนการนี้ถือได้ว่าเป็นสัญญาณของการเริ่มต้นพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างออสเตรเลียกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่อย่างเป็นรูปธรรม²⁹⁶

²⁹³ Firth, *Australia in International Politics : An Introduction to Australian Foreign Policy*, p. 89.

²⁹⁴ กระบวนการบาห์ว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบความร่วมมือระดับพหุภาคี โดยมีออสเตรเลียและอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพร่วมกับอีกกว่า 48 ประเทศทั่วทั้งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก รวมถึงองค์การระหว่างประเทศ เช่น ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) รวมถึงประเทศผู้สังเกตการณ์และหน่วยงานอื่น ๆ มีเป้าหมายเพื่อรับมือกับปัญหาการลักลอบขนคน การค้ามนุษย์และปัญหาการย้ายถิ่นที่ผิดปกติในภูมิภาค

²⁹⁵ Commonwealth of Australia, *Transnational Terrorism: The Threat to Australia*, p. 91.

²⁹⁶ Christopher Chung, 'Threats without Enemies: Are Australia's Alliances and Alignments Still Relevant?', in *Australia as an Asia-Pacific Regional Power : Friendships in Flux?*, Brendan Taylor, ed., (London: Routledge, 2007), p. 163.

ความสำเร็จสูงสุดของการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างทั้งสองประเทศ เห็นได้จากการลงนามในสนธิสัญญาลอมบอก (The Agreement between Australia and the Republic of Indonesia on the Framework for Security Cooperation – Lombok Treaty) เป็นสนธิสัญญาความมั่นคงระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซีย ซึ่งนำมาใช้แทนที่ข้อตกลงด้านการรักษาความมั่นคงร่วมกัน (Agreement on Mutual Security – AMS) ที่ถูกยกเลิกโดยอินโดนีเซียใน ค.ศ. 1995 เนื่องจากไม่พอใจที่ออสเตรเลียเข้าไปสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของติมอร์ตะวันออก สนธิสัญญาลอมบอกนี้เป็นสนธิสัญญาด้านความมั่นคงที่ครอบคลุมความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง การต่อต้านการก่อการร้าย การบรรเทาภัยพิบัติ รวมถึงการป้องกันอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยเน้นการสร้างกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงที่เข้มแข็งในเชิงลึกบนพื้นฐานของการมีผลประโยชน์และความกังวลด้านความมั่นคงร่วมกัน²⁹⁷ สนธิสัญญานี้เป็นสนธิสัญญาความมั่นคงฉบับแรกระหว่างทั้งสองประเทศที่ครอบคลุมการจัดการกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงให้กับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพและความเจริญรุ่งเรืองของทั้งสองประเทศ รวมถึงภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก²⁹⁸ โดยสอดคล้องกับผลประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์ของออสเตรเลียที่ต้องการสร้างเสถียรภาพและปกป้องความมั่นคงของอินโดนีเซีย²⁹⁹ นอกจากนี้สนธิสัญญาลอมบอกยังเป็นกรอบที่กำหนดความร่วมมือด้านความมั่นคงของทั้งสองประเทศตั้งแต่ ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา

4.4.2 การขยายความร่วมมือด้านการทหาร

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ด้านการทหารระหว่างทั้งสองประเทศดำเนินไปอย่างไม่ราบรื่นเท่าที่ควร เพราะออสเตรเลียเชื่อว่ากองกำลังพิเศษ Kopassus ของอินโดนีเซียมีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอินโดนีเซียหลายเหตุการณ์ ซึ่งออสเตรเลียเป็นชาติตะวันตกที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน จึงวิพากษ์วิจารณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนของ Kopassus อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม หลังการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี ออสเตรเลียต้องการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอินโดนีเซียอย่างรอบด้าน ทำให้เกิดความพยายามฟื้นฟูความสัมพันธ์ด้านการทหารกับอินโดนีเซีย โดยออสเตรเลียมองว่าการขยายความ

²⁹⁷ Allan Gyngell, "Australia-Indonesia," p. 109.

²⁹⁸ Department of Foreign Affairs and Trade, Agreement between Australia and the Republic of Indonesia on the Framework for Security Cooperation [Online] Available from: http://www.aphref.aph.gov.au-house-committee-jsct-6december2006-treaties-indonesia_nia.pdf [14 January 2017]

²⁹⁹ Brendan Taylor, Australia's Defence: Towards a New Era? (Victoria: Melbourne University Press, 2014), p. 114.

ร่วมมือด้านการทหารกับอินโดนีเซียนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงของออสเตรเลียและถือได้ว่าเป็นการขยายความร่วมมือด้านการทหารระหว่างทั้งสองประเทศครั้งแรกในรอบหลายปี

จุดเริ่มต้นของการขยายความร่วมมือด้านการทหารระหว่างทั้งสองประเทศเกิดขึ้นเมื่อคณะผู้แทนจากกรมทหารปฏิบัติการพิเศษทางอากาศของออสเตรเลีย (Australian Army's Special Air Service Regiment-SASR) เดินทางเยือนกรุงจาการ์ตาอย่างเป็นทางการเพื่อเจรจากับกองกำลังพิเศษ Kopassus ซึ่งนำไปสู่การลงนามในข้อตกลงการฝึกร่วมด้านการทหาร โดยเน้นการฝึกด้านการทหารเพื่อเตรียมพร้อมการเฝ้าระวังทางทะเลและทางอากาศ³⁰⁰ และการฝึกซ้อมรบร่วมกันภายใต้ปฏิบัติการ Kakadu Exercise ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมรบระดับภูมิภาคระหว่างออสเตรเลีย อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์ และประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทางทะเล นอกจากนี้ ในค.ศ. 2004-2005 มีการส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพด้านการทหารผ่านโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับสูงในระยะสั้น โดยครอบคลุมด้านการป้องกัน การรักษาสันติภาพ และการปฏิบัติการทางอากาศและทางทะเล³⁰¹

จะเห็นได้ว่า การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีที่ทำให้การพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างทั้งสองประเทศดำเนินไปอย่างต่อเนื่องนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญทางยุทธศาสตร์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของอินโดนีเซีย ออสเตรเลียพยายามเน้นย้ำถึงการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างทั้งสองประเทศ ซึ่งนอกจากจะช่วยตอบสนองผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของออสเตรเลียแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างบทบาทการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลียที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค

4.5 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียที่ดำเนินไปบนพื้นฐานของความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ถือได้ว่าเป็นช่องว่างที่มีความอ่อนไหวเปราะบางที่อาจก่อให้เกิดความตึงเครียดและนำไปสู่การปะทะกันได้ตลอดเวลา ทำให้ความแตกต่างเหล่านี้กลายเป็นความท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ

³⁰⁰ Commonwealth of Australia, *Defence Annual Report 2004-2005* (Canberra: Department of Defence, 2005), p. 175.

³⁰¹ *Ibid.*, p. 219.

ดังนั้น การจัดการกับปัญหาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศในด้านอื่น ๆ ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการพยายามสร้างความเข้าใจในความแตกต่างเพื่อทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันผ่านความพยายามเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ การสร้างความเชื่อมโยงและการทำความเข้าใจทั้งในระดับรัฐบาลและระดับประชาชน เพื่อหลอมรวมความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องและทำให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกัน เพื่อไม่ให้ช่องว่างของความแตกต่างเหล่านี้มาบั่นทอนความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศให้ลดลง โดยเน้นการสร้างเชื่อมโยงในระดับประชาชนผ่านการใช้อำนาจแบบอ่อน (Soft power) เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ในระดับประชาชนที่เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง³⁰² ผ่านโครงการต่าง ๆ ดังนี้

4.5.1. การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญของการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของออสเตรเลียต่ออินโดนีเซีย โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่ออสเตรเลียให้ความช่วยเหลือด้านศึกษามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาของออสเตรเลียต่ออินโดนีเซียนั้น แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาระบบการศึกษาและสร้างความเชื่อมโยงด้านการศึกษาของอินโดนีเซียในทุกๆระดับ โดยสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาพื้นฐานความรู้ความสามารถของเยาวชนให้มีความพร้อมศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอินโดนีเซียในโรงเรียนของออสเตรเลีย เพื่อช่วยให้เยาวชนออสเตรเลียได้มีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของอินโดนีเซียมากขึ้น อันจะเป็นการช่วยปรับปรุงความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของอินโดนีเซียได้อย่างถูกต้อง³⁰³

2) การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา ออสเตรเลียมุ่งหวังที่จะปลูกฝังการสร้างความรู้และความเข้าใจ โดยสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเยาวชนของทั้งสองประเทศได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม (Cultural Scholarships Program)³⁰⁴ ซึ่งจะทำให้เยาวชนของทั้งสอง

³⁰² Kesavapany, " A Regional View: The Garuda and the Kangaroo," p. 32.

³⁰³ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia's Relationship with Indonesia*, p. 157.

³⁰⁴ Department of Foreign Affairs and Trade, *Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-on-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [15 November 2016]

ประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจด้านวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การปลูกฝังความเคารพ และตระหนักถึงคุณค่าของความหลากหลายทางความเชื่อและศาสนา ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างกัน นอกจากนี้ ออสเตรเลียยังให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยสนับสนุนทุนการศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน³⁰⁵ ซึ่งออสเตรเลียไม่เพียงแต่สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับชาวอินโดนีเซียให้มีโอกาสเดินทางมาศึกษาต่อในออสเตรเลียเท่านั้น แต่ยังพยายามสนับสนุนให้ชาวออสเตรเลียได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาต่อในอินโดนีเซียเช่นกัน

3) การส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพ ผ่านโครงการที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะอาชีพต่าง ๆ เช่น การให้ทุนสนับสนุนบุคลากรด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโครงการแลกเปลี่ยนสำหรับผู้สื่อข่าว โครงการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของอินโดนีเซีย ซึ่งจะก่อให้เกิดการเสริมสร้างทักษะและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะและขีดความสามารถในการประกอบอาชีพให้มีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

4.5.2. การเสริมสร้างความเข้าใจท่ามกลางความแตกต่างด้านศาสนาและวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายการทูตสาธารณะ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ออสเตรเลียนำมาใช้ในการจัดการกับความแตกต่าง เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงในระดับประชาชนให้มีความใกล้ชิดผ่านการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ หรือการใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีในระดับประชาชน เพื่อสร้างบรรยากาศอันดีที่เอื้อต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระยะยาว ออสเตรเลียต้องการให้ประชาชนของทั้งสองประเทศได้มีโอกาสพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อลดช่องว่างของความแตกต่าง ตลอดจนทำให้เกิดการเคารพซึ่งกันละกัน ซึ่งการใช้การทูตสาธารณะนั้นจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยลดอุปสรรคและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างและมุ่งหวังที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีด้านสังคมผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านการดำเนินกิจกรรมของสถาบันออสเตรเลีย – อินโดนีเซีย (Australia-Indonesia Institute - AII) ที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ค.ศ. 1989 โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นสื่อกลางในการสร้างความเชื่อมโยงและขยายความร่วมมือในระดับประชาชน ผ่าน

³⁰⁵ Department of Foreign Affairs and Trade, *Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia* [Online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-on-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [30 August 2016]

โครงการที่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในหลายภาคส่วนได้พบปะ และแลกเปลี่ยนแนวคิดเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับความแตกต่างและนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี สถาบันแห่งนี้มีบทบาทในการสร้างความเชื่อมโยงและสนับสนุนการจัดโครงการแลกเปลี่ยนเยี่ยมเยือนระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มทางศาสนา³⁰⁶

2) โครงการผู้นำเยาวชนออสเตรเลีย – อินโดนีเซีย (The Australia-Indonesia Young Leaders Dialogue) เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันเอเชีย – ออสเตรเลียแห่งมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ (Asia- Australia Institute of the University of New South Wales) กับ ศูนย์ฮาบีบี (The Habibie Centre) ภายใต้การสนับสนุนของสถาบันออสเตรเลีย – อินโดนีเซีย โดยเป็นโครงการฝึกฝนและพัฒนาความรู้ความสามารถของเยาวชนรุ่นใหม่ในการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ และการอยู่ร่วมกันของเยาวชนของทั้งสองประเทศที่มีความแตกต่างด้านศาสนาและวัฒนธรรม โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงทัศนคติและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้ถึงความแตกต่างที่ถูกต้อง ซึ่งจะสามารถช่วยลดอคติและการสร้างความเชื่อผิดๆ ที่อาจนำไปสู่การเกิดปัญหาความขัดแย้งในอนาคตได้

3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำศาสนา ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการใช้ Interfaith Dialogue ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้นำศาสนาทั้งในออสเตรเลียและอินโดนีเซียได้มาพบปะกัน ซึ่งกลุ่มผู้นำศาสนาเหล่านี้จะเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นสะพานเชื่อมความแตกต่างและถ่ายทอดการรับรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนภายในประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยลดความรู้สึกเกลียดชังและการแบ่งแยกที่เกิดจากพื้นฐานความแตกต่างด้านศาสนา นอกจากนี้ รัฐบาลออสเตรเลียยังสนับสนุนให้กลุ่มผู้นำศาสนาอิสลามของอินโดนีเซีย 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มนัศรุดดีน อุลามะและกลุ่มมุฮัมมัดตีเยฮ์ เดินทางเยือนออสเตรเลีย เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำออสเตรเลีย โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแบ่งปันความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรศาสนาอิสลามในอินโดนีเซีย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจระหว่างกันที่ถูกต้อง กล่าวคือ ออสเตรเลียต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาอิสลามในอินโดนีเซีย ในขณะที่อินโดนีเซียก็ต้องมีความเข้าใจว่าออสเตรเลียไม่ได้เป็นชาติตะวันตกที่ต่อต้านชาวมุสลิมและโลกอิสลาม³⁰⁷

³⁰⁶ The Parliament of Australia, *Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia’s Relationship with Indonesia*, p. 172.

³⁰⁷ *Ibid.*, p. 196.

จะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและระดับประชาชน การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้น นอกจากจะช่วยให้เกิดการรับรู้และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อลดช่องว่างของความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศแล้ว ยังสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ลดกระแสต่อต้านชาติตะวันตก และนำไปสู่การยอมรับออสเตรเลียท่ามกลางประชาชนชาวมุสลิมในอินโดนีเซียมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เอื้อประโยชน์ในการปรับปรุงภาพลักษณ์ของออสเตรเลียในสายตาของชาวอินโดนีเซียให้ดียิ่งขึ้น

4.6 การพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับพหุภาคี

ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายไม่เพียงแต่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซียที่ครอบคลุมทุกมิติเท่านั้น แต่ยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมบทบาทของออสเตรเลียในระดับภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากการที่อินโดนีเซียสนับสนุนและผลักดันให้ออสเตรเลียมีบทบาทในการเป็นประเทศคู่เจรจา (Dialogue Partner) ในเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit - EAS) เมื่อค.ศ. 2005 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์³⁰⁸ ซึ่งถือได้ว่าเป็นโอกาสสำคัญที่ช่วยให้ออสเตรเลียเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การที่อินโดนีเซียผลักดันให้ออสเตรเลียมีส่วนร่วมในเวทีการประชุมระดับพหุภาคีของภูมิภาคนั้น สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศมีการพัฒนากันอย่างใกล้ชิด และออสเตรเลียได้รับการยอมรับจากอินโดนีเซียและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากยิ่งขึ้น การที่อินโดนีเซียผลักดันให้ออสเตรเลียมีส่วนร่วมในเวทีการประชุมครั้งนั้น พอล เคลลี (Paul Kelly) ได้วิเคราะห์ว่าเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นหุ้นส่วนระดับภูมิภาคของทั้งสองประเทศที่มีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ทำให้ไม่สามารถแยกออกจากภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกได้³⁰⁹ การปรับความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและอินโดนีเซียหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีนั้น แสดงให้เห็นว่าออสเตรเลียประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างบทบาทและการยอมรับจากประเทศในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิกมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากมีส่วนร่วมในเวทีความร่วมมือระดับภูมิภาค สอดคล้องกับคำกล่าวของนายยูโตโยโน ดังนี้

³⁰⁸ S. Wiryono, 'An Indonesian View: Indonesia, Australia and the Region', in *Different Societies, Shared Futures : Australia, Indonesia and the Region*, John Monfries, ed., (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006), p. 11.

³⁰⁹ Paul Kelly, 'An Australian View: The Outlook for the Relationship', in *Different Societies, Shared Futures : Australia, Indonesia and the Region* John Monfries, ed., (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006), p. 37.

“อินโดนีเซียและออสเตรเลียไม่เพียงแต่เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์กันในระดับทวิภาคีที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติเท่านั้น แต่ทั้งสองประเทศยังมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาของภูมิภาคร่วมกัน โดยความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าทั้งสองประเทศสามารถร่วมมือกันในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงเพื่อทำให้ภูมิภาคมีเสถียรภาพและมีความสงบสุขได้ ซึ่งอินโดนีเซียยินดีที่จะสนับสนุนให้ออสเตรเลียเข้ามามีส่วนร่วมในภูมิภาคของมากยิ่งขึ้น”

คำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าอินโดนีเซียยอมรับออสเตรเลียในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับออสเตรเลียซึ่งเป็นประเทศที่มีความพร้อม และมีศักยภาพทั้งทางเศรษฐกิจและการทหารที่มีความเข้มแข็งจะสามารถช่วยปกป้องอินโดนีเซียให้รอดพ้นจากภัยคุกคามที่มีอิทธิพลในการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมบทบาทของอินโดนีเซียในภูมิภาคให้มากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้น การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการตอบสนองผลประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

แม้ว่าการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีจะนำไปสู่การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่ดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมในทุกมิติ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายสำคัญที่เกิดจากไม่ไว้วางใจของอินโดนีเซียที่มีต่อออสเตรเลีย ซึ่งเกิดจากการที่ออสเตรเลียเป็นประเทศตะวันตกที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและการทหาร ทำให้อินโดนีเซียยังคงมีความหวาดระแวงว่าออสเตรเลียอาจเป็นตัวแทนของชาติตะวันตกที่เข้ามาบั่นทอนบทบาทในการแทรกแซงกิจการภายในของอินโดนีเซีย เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก³¹⁰

4.7 สรุป

แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศยังคงเผชิญกับความท้าทายที่ทั้งสองประเทศยังคงมีความหวาดระแวงต่อกันอยู่ แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้นอีกครั้ง ดังจะเห็นได้จากการขยายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่มีความครอบคลุมทั้งในมิติการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม ความสำเร็จในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนั้นสะท้อนให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงที่อยู่บนพื้นฐานของความใกล้ชิดทางภูมิรัฐศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้รัฐเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการเสริมสร้างความร่วมมือและรักษา

³¹⁰ Gyngell, "Australia-Indonesia," p. 111.

ความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียกับอินโดนีเซีย ไม่เพียงแต่จะช่วยตอบสนองผลประโยชน์ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจของออสเตรเลียเท่านั้น แต่จะช่วยให้ออสเตรเลียสามารถใช้อินโดนีเซียเป็นสะพานเพื่อเข้าไปมีบทบาทในภูมิภาคได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยตอบสนองผลประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์ของออสเตรเลีย ตลอดจนการเสริมสร้างบทบาทการเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

เหตุการณ์ 9/11 ทำให้การก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญที่บั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้ชาติตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาเกิดความกังวลด้านความมั่นคงจนนำไปสู่การทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายมากขึ้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ประกอบกับการให้ความสำคัญกับการแสวงหามาตรการในการป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น จึงทำให้การดำเนินนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังจากเหตุการณ์ 9/11 ดำเนินควบคู่ไปในสามระดับคือ 1) ระดับประเทศ เน้นการปรับปรุงกฎหมายและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานความมั่นคงภายในของออสเตรเลียให้มีความพร้อมรับมือกับการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น 2) ระดับภูมิภาค เน้นการขยายความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการต่อต้านการก่อการร้าย และ 3) ระดับโลก ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย

การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียหลังเหตุการณ์ 9/11 ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายนั้น สะท้อนให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ความมั่นคงของออสเตรเลียภายใต้การนำของนายจอห์น โฮเวิร์ดมีความเชื่อมโยงกับสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าหลังจากเหตุการณ์ 9/11 ออสเตรเลียมีมุมมองต่อการก่อการร้ายที่คล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกาโดยมองว่าการก่อการร้ายเป็นเรื่องของสงครามที่ต้องใช้กำลังทหารในการปราบปราม ดังแสดงให้เห็นจากการส่งทหารเข้าร่วมทำสงครามโจมตีอัฟกานิสถานและอิรัก ซึ่งการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายครั้งนี้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นและออสเตรเลียได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงจากสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังตอบสนองความต้องการของออสเตรเลียที่มุ่งหวังให้สหรัฐอเมริกาเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงให้กับออสเตรเลียอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญที่คืบคลานเข้าใกล้และส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียอย่างแท้จริงจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนชาวออสเตรเลียเป็นจำนวนมาก โดยเหตุการณ์นี้เปรียบเสมือนเหตุการณ์ 9/11 ของออสเตรเลียที่สะท้อนให้เห็นว่าการก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญที่มีอิทธิพลในการบั่นทอนเสถียรภาพและ

ความมั่นคงของออสเตรเลีย ดังนั้น ออสเตรเลียจึงให้ความสำคัญกับการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มมากขึ้น

การลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีทำให้ออสเตรเลียเล็งเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดการกับการก่อการร้ายเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยออสเตรเลียในฐานะประเทศที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โดยตรงและเป็นประเทศมหาอำนาจระดับภูมิภาคที่มีขีดความสามารถและความพร้อมในการจัดการกับปัญหาจึงต้องมีความรับผิดชอบในการปกป้องอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดให้รอดพ้นจากการก่อการร้ายและทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นภูมิภาคที่เต็มไปด้วยผลประโยชน์ของออสเตรเลียมีเสถียรภาพและความเข้มแข็ง ด้วยเหตุนี้ ออสเตรเลียจึงพยายามแสวงหาบทบาทการเป็นผู้นำในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซีย ผ่านการดำเนินนโยบายในลักษณะเชิงรุกในการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซีย ตลอดจนผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของออสเตรเลียในการรอดพ้นจากการก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกสองประการที่มีส่วนผลักดันให้ออสเตรเลียมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ดังนี้

ประการแรก ความเกรงกลัวของออสเตรเลียที่มีต่อภัยคุกคามการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย กล่าวคือ ออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีในอินโดนีเซีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการก่อการร้ายเกิดขึ้นในอินโดนีเซียสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประชาชนชาวออสเตรเลียโดยตรง เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใกล้ชิดและเป็นหนึ่งในประเทศที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โค้งแห่งความไร้เสถียรภาพของออสเตรเลีย ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่เปราะบางที่ทำให้ความมั่นคงของทั้งสองประเทศมีความเกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภัยคุกคามใด ๆ ที่มีอิทธิพลในการบั่นทอนเสถียรภาพและความมั่นคงของอินโดนีเซียย่อมสามารถส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียได้ทั้งสิ้น ดังนั้น ออสเตรเลียจึงเกิดความกังวลว่าอินโดนีเซียจะกลายเป็นพื้นที่ที่กลุ่มก่อการร้ายใช้ในการโจมตีออสเตรเลีย

ดังนั้น เมื่อมีการก่อการร้ายเกิดขึ้นในอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศที่เอื้อต่อการเป็นฐานปฏิบัติการและมีการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายที่เชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากลทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ออสเตรเลียจึงพยายามมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเล็งเห็นว่าหากอินโดนีเซียกำลังเผชิญกับการก่อการร้ายที่มีแนวโน้มจะขยายตัวออกไปในวงกว้าง และมีความเสี่ยงที่จะเกิดการก่อการร้ายได้ตลอดเวลา ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของออสเตรเลียได้โดยตรง ออสเตรเลียจึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อปกป้องเสถียรภาพและความ

มั่นคงให้กับอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของออสเตรเลียในการรอดพ้นจากการถูกโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย เพราะอินโดนีเซียที่มีความเข้มแข็งจะสามารถเป็นเกราะป้องกันภัยคุกคามให้กับออสเตรเลียได้ ในขณะที่เดียวกันถ้าหากอินโดนีเซียมีความไม่มั่นคงหรืออ่อนแอ ออสเตรเลียอาจต้องเผชิญกับการถูกโจมตีจากภัยคุกคามในอินโดนีเซียได้เช่นกัน

ประการที่สอง การเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย กล่าวคือการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีทำให้สหรัฐอเมริกาเกิดความกังวลต่อการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างมาก สหรัฐอเมริกาจึงมอบหมายให้ออสเตรเลียเป็นผู้ช่วยตำรวจโลกที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในภูมิภาค โดยออสเตรเลียจะต้องเป็นตัวแทนสหรัฐอเมริกาในการจัดการกับการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสกัดกั้นและยับยั้งไม่ให้เกิดการก่อการร้ายขยายออกไปภายนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในอัฟกานิสถานและอิรัก เพื่อจำกัดให้การก่อการร้ายอยู่ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งการกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความกังวลด้านความมั่นคงของชาติตะวันตกที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ 9/11 ที่ไม่ต้องการให้การก่อการร้ายขยายตัวออกไปในวงกว้าง

ปัจจัยทั้งสองประการข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ออสเตรเลียมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายหลังจากการลอบวางระเบิดบนเกาะบาห์ลีในอินโดนีเซียในลักษณะเชิงรุก อย่างไรก็ตาม การต่อต้านการก่อการร้ายในอินโดนีเซียสะท้อนให้เห็นว่าออสเตรเลียมีมุมมองต่อการก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงไป โดยมองว่าการก่อการร้ายในอินโดนีเซียเป็นเรื่องของอาชญากรรมและโรคร้ายที่จะต้องจัดการและแก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งการที่ออสเตรเลียมีมุมมองต่อการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น เพราะการก่อการร้ายเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมิติทางศาสนาซึ่งเป็นประเด็นที่มีความเปราะบาง ออสเตรเลียจึงต้องเลือกใช้มาตรการอย่างระมัดระวังเพื่อจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลียน้อยที่สุด ดังนั้น การต่อต้านการก่อการร้ายของออสเตรเลียในอินโดนีเซียจึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างตำรวจในการสืบสวนสอบสวนเพื่อจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยมาดำเนินคดี การพัฒนาขีดความสามารถและทักษะด้านการต่อต้านการก่อการร้ายของอินโดนีเซีย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสกัดกั้นการขยายตัวของการก่อการร้ายในอินโดนีเซีย

ออสเตรเลียไม่เพียงแต่ประสบความสำเร็จในการขยายความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายกับอินโดนีเซียซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการสกัดกั้นการก่อการร้ายให้อยู่ภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้น แต่ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศที่ครอบคลุมในทุกมิติและนำไปสู่การขยายความร่วมมือทั้งด้านการเมือง

เศรษฐกิจ ความมั่นคง ตลอดจนสังคมวัฒนธรรม แม้ว่าความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรมยังคงท้าทายต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ แต่ออสเตรเลียยังคงเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอินโดนีเซียอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยเอื้อประโยชน์ให้กับออสเตรเลียในการขยายความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคีได้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการมีบทบาทในการประชุมระดับพหุภาคีในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ทั้งสองประเทศมีการขยายความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายตั้งแต่เกิดการลอบวางระเบิดบนเกาะบาหลีเป็นต้นมา จะเห็นได้ว่าออสเตรเลียตกเป็นเป้าหมายการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซียลดน้อยลง แต่ออสเตรเลียยังคงพยายามเสริมสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับอินโดนีเซียอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการเกิดเหตุระเบิดพลีชีพในกรุงจาการ์ตา เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 ออสเตรเลียยังคงพยายามมีบทบาทในการจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายในอินโดนีเซียผ่านการวางแผนเป็นเจ้าภาพร่วมในการประชุม Asia – Pacific summit ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2017 เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการกับภัยคุกคามของกลุ่มก่อการร้ายในอินโดนีเซีย ซึ่งการกระทำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าออสเตรเลียยังคงแสดงบทบาทผู้นำในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับอินโดนีเซียเพื่อตอบสนองซึ่งผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของออสเตรเลีย ตลอดจนการเสริมสร้างสถานะความเป็นมหาอำนาจระดับภูมิภาคของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกอีกด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชัยโชค จุลศิริวงศ์. การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ดลยา เทียนทอง. ปฐมบทการก่อการร้าย: รากเหง้า ความเป็นไป และพลวัต. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- สุภาค์พรรณ ตั้งตรงไพโรจน์. เจไอคืออะไร. กรุงเทพฯ: โอเพ่น บুকส์, 2549.
- สุรชาติ บำรุงสุข. ขบวนการก่อการร้ายเจไอ. กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป, 2550.
- . ญะมาอะฮ์ อิสลามียะห์: ตัวแบบก่อการร้ายร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Anggraeni, Dewi. Who Did This to Our Bali? Victoria: Indra Publishing, 2003.
- Australian Federal Police. Afp Annual Report 2002-2003. Canberra: Commonwealth of Australia, 2003.
- . Annual Report 2005-06. Canberra: Commonwealth of Australia, 2006.
- Chalk, Peter. Australian Foreign and Defense Policy in the Wake of the 1999/2000 East Timor Intervention. Santa Monica: RAND Corporation, 2001.
- Chalk, Peter, and Carl Ungerer. Neighbourhood Watch: The Evolving Terrorist Threat in Southeast Asia. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2008.
- Commonwealth of Australia. Advancing the National Interest : Australia's Foreign and Trade Policy White Paper. Canberra: Department of foreign affairs and trade, 2003.
- . Ausaid Annual Report 2002-2003. Canberra: Australian Agency for International Development, 2005.
- . Ausaid Annual Report 2004-2005. Canberra: Australian Agency for International Development, 2005.
- . Australia's National Security : A Defence Update 2005. Canberra: Department of Defence, 2005.
- . Australia-Indonesia Development Cooperation. Canberra: Australian Agency for International Development, 2006.

- . Australia's National Security : A Defence Update 2003 Canberra: Department of Defence, 2003.
- . Australia's Overseas Aid Program 2005-06. Canberra: Australian Agency for International Development, 2005.
- . The Bali Bombing: What It Means for Indonesia. Canberra: Department of the Parliamentary Library, 2002.
- . Counter-Terrorism and Australian Aid Canberra: Australian Agency for International Development, 2003.
- . Defence Annual Report 2004-2005 Canberra: Department of Defence, 2005.
- . Indonesia Country Program Strategy from 2003. Canberra: AusAID, 2003.
- . National Counter-Terrorism Plan. Canberra: National counter-terrorism committee, 2005
- . Protecting Australia against Terrorism Canberra: Department of the Prime Minister Cabinet, 2004.
- . Transnational Terrorism: The Threat to Australia. Canberra: Commonwealth of Australia, 2004.
- . Twelfth Annual Statement to Parliament on Australia's Development Cooperation Program. Canberra: Australian Agency for International Development, 2003.
- Department of Defence. Australia's Strategic Policy. Canberra: Commonwealth of Australia 1997
- . Defence 2000 : Our Future Defence Force Canberra: Defence Publishing Service, 2000.
- Department of Foreign Affairs and Trade. The Apec Region Trade and Investment. Canberra: Commonwealth of Australia, 2003.
- . Estimating the Impact of an Australia-Indonesia Trade and Investment Agreement Canberra: Centre for International Economics 2009.
- Department of the Prime Minister and Cabinet. Review of Australia's Counter-Terrorism Machinery. Canberra: Commonwealth of Australia, 2015.
- Dibb, Paul. Review of Australia's Defence Capabilities. Canberra: Department of Defence, 1986.
- Fealy, Greg, and Aldo Borgu. Local Jihad: Radical Islam and Terrorism in Indonesia. Canberra: The Australian Strategic Policy Institute, 2005.
- Firth, Stewart. Australia in International Politics : An Introduction to Australian Foreign Policy. St Leonards: Allen & Unwin, 2011.
- Forst, Brian. Terrorism, Crime, and Public Policy. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Gleeson, Kathleen. Australia's 'War on Terror' Discourse. Surrey: Ashgate Publishing, 2014.

- Gyngell, Allan. Making Australian Foreign Policy. Melbourne: Cambridge University Press, 2007.
- Healey, Justin. Terrorism and National Security. New South Wales: Spinney Press, 2011.
- Howard, John. Australia's Strategic Future. Canberra: Proceedings of the ASPI Conference, 2007.
- . Lazarus Rising : A Personal and Political Autobiography. Pymble: HarperCollins, 2011
- . Strategic Leadership for Australia : Policy Directions in a Complex World. Weston Creek: Australian Defence College, Centre for Defence Command, Leadership and Management Studies, 2003.
- McAllister, Ian. Public Opinion in Australia Towards Defence, Security and Terrorism. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2008.
- McDougall, Derek. Australian Foreign Relations: Entering the 21st Century. Frenchs Forest: Pearson Education Australia, 2009.
- Menzies, John. Bali Memorial Package. Canberra: Australian Agency for International Development, 2009.
- Morrison, Charles E. Asia Pacific Security Outlook 2003. Tokyo: Japan Center for International Exchange, 2003.
- Nolte, Detlef. How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics Hamburg: GIGA German Institute of Global and Area Studies, 2007.
- Program, Strategic Policing and Law Enforcement. A Return to Investment: The Future of Police Cooperation between Australia and Indonesia. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2014.
- Singh, Bilveer. The Talibanization of Southeast Asia : Losing the War on Terror to Islamist Extremists. Westport: Praeger Security International, 2007.
- Smith, Anthony L. Australia-Indonesia Relations: Getting Beyond East Timor. Canberra: Asia-Pacific Center for Security Studies, 2004.
- Stewart-Ingersoll, Robert, and Derrick Frazier. Regional Powers and Security Orders: A Theoretical Framework London: Routledge, 2012.
- Strategic Policing and Law Enforcement Program. Partners against Crime: A Short History of the Afp-Polri Relationship. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2014.
- Taylor, Brendan. Australia's Defence: Towards a New Era? Victoria: Melbourne University Press, 2014.
- The Parliament of Australia. International Terrorism Recent Developments and Implications for Australia. Canberra: Commonwealth of Australia, 1986.
- . Near Neighbours – Good Neighbours an Inquiry into Australia's Relationship with Indonesia. Canberra: Commonwealth of Australia, 2004.

Ungerer, Carl. Australian Foreign Policy in the Age of Terror. Sydney: UNSW Press, 2008.

Wesley, Michael. The Howard Paradox: Australia Diplomacy in Asia 1996-2000. Sydney: ABC Books 2007.

Book Section

Baldino, Daniel. "Terrorism." In Contemporary Challenges to Australian Security. Victoria: Palgrave Macmillan, 2011.

Bell, Roger. "Extreme Allies: Australia and the USA." In Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005, edited by James Cotton and John Ravenhill. Melbourne: Oxford University Press, 2007.

Chung, Christopher. "Threats without Enemies: Are Australia's Alliances and Alignments Still Relevant?." In Australia as an Asia-Pacific Regional Power : Friendships in Flux?, edited by Brendan Taylor. London: Routledge, 2007.

Cook, Malcolm. "Relations with Indonesia." In Australian Foreign Policy: Controversies and Debates, edited by Andrew Carr and Anthony J. Langlois Daniel Baldino. South Melbourne: Victoria Oxford University Press, 2014.

Curran, James. "The Us Alliance." In Australian Foreign Policy : Controversies and Debates edited by Andrew Carr Daniel Baldino, Anthony J. Langlois. South Melbourne: Victoria Oxford University Press, 2014.

Dibb, Paul. "Australia-United States." In Australia as an Asia-Pacific Regional Power : Friendships in Flux?, edited by Brendan Taylor. London: Routledge, 2007.

Dobell, Graeme. "The 'Arc of Instability': The History of an Idea in History as a Policy ". In History as Policy: Framing the Debate on the Future of Australia's Defence Policy, edited by Ron Huisken and Meredith Thatcher. Canberra: Australian National University Press, 2007.

Gyngell, Allan. "Australia-Indonesia." In Australia as an Asia-Pacific Regional Power : Friendships in Flux?, edited by Brendan Taylor. London: Routledge, 2007

Holland, Jack, and Matt McDonald. "Australian Identity, Interventionism and the War on Terror." In International Terrorism Post 9/11: Comparative Dynamics and Responses edited by A. Siniver, 1-24. London: Routledge, 2010.

Kesavapany, K. " A Regional View: The Garuda and the Kangaroo." In Different Societies, Shared Futures: Australia, Indonesia and the Region, edited by John Monfries. Singapore Institute of Southeast Asian Studies, 2006.

Lovell, David W. "Australia and Asia-Pacific Security after September 11: An Introduction." In Asia-Pacific Security: Policy Challenges. Canberra: Australian National University Press, 2013.

Lutz, Brenda, and Jame Lutz. "Terrorism." In Contemporary Security Studies edited by Alan Collins. Oxford: Oxford University Press, 2006.

- Noortmann, Math. "Australian-Asean Counterterrorism Cooperation: A Paraim Shift or Business as Usual." In The Australia-Asean Dialogue : Tracing 40 Years of Partnership, edited by Sally Percival Wood and Baogang He. New York: Palgrave Macmillan, 2014.
- Nyoman Darma Putra. "Terrorism and Tourism in Bali and Southeast Asia." In Tourism in Southeast Asia: Challenges and New Directions, edited by Michael Hitchcock. Malaysia: NIAS Press, 2009
- Paul Kelly. "An Australian View: The Outlook for the Relationship." In Different Societies, Shared Futures : Australia, Indonesia and the Region edited by John Monfries. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006.
- Ravenhill, James Cotton and John. "Trading on Alliance Security : Foreign Policy in the Post-11 September Era." In Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005, edited by James Cotton and John Ravenhill. Melbourne: Oxford University Press, 2007.
- Rumley, Dennis. "The Emergence of Australia's Arc of Instability." In Australia's Arc of Instability : The Political and Cultural Dynamics of Regional Security, edited by Vivian Louis Forbes and Christopher Griffin Dennis Rumley. The Netherlands: Springer, 2006
- Singh, Bilveer. "Indonesia and the Arc of Instability." In Australia's Arc of Instability : The Political and Cultural Dynamics of Regional Security, edited by Vivian Louis Forbes and Christopher Griffin Dennis Rumley. The Netherlands: Springer, 2006.
- Vaughn, Bruce. "Australia: America's Closest Ally." In Asian Security Handbook : Terrorism and the New Security Environment, edited by William M. Carpenter and David G. Wiencek. New York: M.E.Sharpe.
- Wesley, Michael. "Rebuilding Engagement: Australia and Southeast Asia." In Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005, edited by James Cotton and John Ravenhill. Melbourne: Oxford University Press, 2007.
- White, Hugh. "The New Australia-Indonesia Strategic Relationship: A Note of Caution." In Different Societies, Shared Futures: Australia, Indonesia and the Region, edited by John Monfries. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006.
- . "Old, New or Both? Australia's Security Agendas at the Start of the New Century." In Australian Security after 9/11 New and Old Agendas, edited by Derek Mcdougall and Peter Shearman. Surrey: Ashgate Publishing, 2006.
- . "Security, Defence and Terrorism." In Trading on Alliance Security : Australia in World Affairs, 2001-2005, edited by James Cotton and John Ravenhill. Melbourne: Oxford University Press, 2007.
- Williams, Clive. "Australia." In Terrorism in Southeast Asia : Implications for South Asia, edited by Wilson John. Singapore: Pearson Education, 2005.

Wiryo, S. "An Indonesian View: Indonesia, Australia and the Region." In Different Societies, Shared Futures : Australia, Indonesia and the Region, edited by John Monfries. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006.

Journal Articles

- Australian Federal Police. 'Closing the Circle: The Afp's Capacity to Fight Terrorism'. Platypus Magazine. Vol. 1, no. 78, March, 2003.
- Borgu, Aldo. 'Combating Terrorism in East Asia-a Framework for Regional Cooperation'. Asia-Pacific Review. Vol. 11, no. 2, 2004.
- Flemes, Daniel. 'Conceptualising Regional Power in International Relations: Lessons from the South African Case'. GIGA working papers. Vol. 6, no. 53, June 2007.
- Gunaratna, Rohan. 'Terrorism in Southeast Asia: Threat and Response'. Center for Eurasian Policy Occasional Research Paper Series II. Vol. 2, no. 1, 2007.
- Gurtner, Yetta. 'After the Bali Bombing-the Long Road to Recovery'. The Australian Journal of Emergency Management Vol. 19, no. 4, November 2004.
- Jackson, Jeffrey. 'Is Australia the United State's Deputy Sheriff ?'. Australian Prospect. Vol. 3, Winter 2005.
- McDonald, Matt. 'Foreign and Defence Policy on Australia's Political Agenda, 1962-2012'. Australian Journal of Public Administration. Vol. 72, no. 2, 2013.
- Michael, Michalis S. 'Australia's Handling of Tensions between Islam and the West under the Howard Government'. Asian Journal of Political Science. Vol. 17, no. 1, April 2009.
- Michaelsen, Christopher. 'Australia and the Threat of Terrorism in the Decade after 9/11'. Australian Journal of Political Science. Vol. 18, no. 3, December 2010.
- O'Neil, Andrew. 'Degrading and Managing Risk: Assessing Australia's Counter-Terrorist Strategy'. Australian Journal of Political Science. Vol. 42, no. 3, September 2007.
- Saikal, Amin. 'Afghanistan, Terrorism, American and Australian Responses'. Australian Journal of International Affairs. Vol. 56, no. 1, 2002. 23-30.
- Shuja, Sharif. 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response'. Contemporary Review. Vol. 16, no. 83, December 2006. 445-61.
- . 'Terrorism in Southeast Asia: Australia's Security Threat and Response'. Contemporary Review. Vol. 16, no. 83, December 2006.
- Singh, Bilveer. 'The Challenge of Militant Islam and Terrorism in Indonesia'. Australian Journal of International Affairs. Vol. 58, no. 1, March 2004.
- Siracusa, Joseph M. 'John Howard, Australia, and the Coalition of the Willing'. Yale Journal of International Affairs. Vol. 1, no. 2, Winter-Spring 2006.
- Tow, William T. 'Asia's Competitive "Strategic Geometries": The Australian Perspective'. Contemporary Southeast Asia A Journal of International and Strategic Affairs. Vol. 8, no. 30, 2008.

- . 'Deputy Sheriff or Independent Ally? Evolving Australia - American Ties in a Ambiguous World Order'. The Pacific Review. Vol. 17, 2004.
- Ungerer, Carl. 'Australia's Policy Responses to Terrorism in Southeast Asia'. Global Change, Peace and Security. Vol. 18, no. 3, October 2006.
- Vaughn, Bruce R. 'Australia's Strategic Identity Post-September 11 in Context: Implications for the War against Terror in Southeast Asia'. Contemporary Southeast Asia A Journal of International and Strategic Affairs. Vol. 26, no. 1, April 2004.
- Verrier, June R. 'Australia's Self-Image as a Regional and International Security Actor: Some Implications of the Iraq War'. Australian Journal of International Affairs. Vol. 57, no. 3, 2003.
- Woolcott, Richard. 'Foreign Policy Priorities for the Howard Government's Fourth Term: Australia, Asia and America in the Post-11th September World'. Australian Journal of International Affairs Vol. 59, no. 2, 2005. 141 - 52.
- Wright-Neville, David. 'The Politics of Fear: Counter-Terrorism and Australian Democracy'. Real Instituto Elcano Working paper. Vol. 8, no. 27, 2006. 1-15.

Thesis

- Schiller, Amanda. "Can Foreign Aid Be an Instrument of Counter-Terrorism? Exploring Australian Aid to Indonesia." Doctor of Philosophy Thesis, School of Communication, International Studies and Languages, University of South Australia, 2012.

Report

- Bali Rehabilitation Fund. "Change & Recovery : Bali Rehabilitation Fund : Project Completion Report." edited by Donna Leigh Holden & Jason Brown, 2006.

Online Database

- ASEAN Secretariat, Bali Regional Ministerial Meeting on Counter-Terrorism Bali, Indonesia, 5 February 2004 Co Chairs' Statement Asean Secretariat [online] Available from: <http://www.asean.org/communities/asean-political-security-community/item/bali-regional-ministerial-meeting-on-counter-terrorism-bali-indonesia-5-february-2004-co-chairs-statement> [3 January 2015]
- Attorney-General's Department, Australia's Counter-Terrorism Laws [online] Available from: <https://www.ag.gov.au/NationalSecurity/CounterterrorismLaw/Pages/AustraliascounterterrorismLaws.aspx> [05 November 2015]
- AusAID, Eastern Indonesia National Roads Improvement Project (Einrip) [online] Available from: <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/einrip-fact-sheet.pdf> [03 February 2017]

- Australia Fair Trade and Investment Network Ltd, Australia Fair Trade and Investment Network Submission to Dfat on Trade with Indonesia [online] Available from: <http://aftinet.org.au/cms/node/1257> [20 april 2017]
- Australian Broadcasting Corporation, Speech by His Excellency Dr. Susilo Bambang Yudhoyono, President of the Republic of Indonesia at the Great Hall Parliament House Canberra 4 April 2005 [online] Available from: <http://www.abc.net.au/worldtoday/content/2005/s1337649.htm> [4 october 2016]
- Australian Embassy Bombing [online] Available, from: <https://www.scribd.com/doc/291630653/Australian-Embassy-Bombing-2004> [23 April 2015]
- Australian Federal Police, Bali Agreement Establishes Joint Team to Pursue Justice [online] Available from: <http://www.afp.gov.au/media-centre/news/afp/2002/October/bali-agreement-establishes-joint-team-to-pursue-justice> [26 December 2014]
- Australian Government, Bali Memorial Package-Independent Completion Report [online] Available from: <http://aid.dfat.gov.au/Publications/Documents/bali-memorial-package-icr.pdf> [28 December 2014]
- Australian Politics, John Howard's Address to the House of Representatives on the Bombings in Bali [online] Available from: <http://australianpolitics.com/news/2002/10/02-10-14a.shtml> [17 December 2014]
- Australian Transaction Reports and Analysis Centre, Australia and Indonesia Strengthen Ability to Fight Money Laundering and Terrorist Financing [online] Available from: <http://www.austrac.gov.au/media/media-releases/australia-and-indonesia-strengthen-ability-fight-money-laundering-and-terrorist> [5 January 2015]
- Bali Tourism Board, Bali Tourist Arrival (Statistics) [online] Available from: http://www.balitourismboard.org/stat_arrival.html [02 February 2017]
- British Broadcasting Corporation, The 12 October 2002 Bali Bombing Plot [online] Available from: <http://www.bbc.com/news/world-asia-19881138> [19 February 2016]
- , Bali Bomb Attacks Claim Lives [online] Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/4300274.stm> [29 December 2014]
- Commonwealth of Australia, Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership Agreement [online] Available from: <http://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [08 May 2016]
- Department of Foreign Affairs and Trade, Agreement between Australia and the Republic of Indonesia on the Framework for Security Cooperation [online]

- Available from: http://www.aphref.aph.gov.au-house-committee-jsct-6december2006-treaties-indonesia_nia.pdf [14 January 2017]
- , Australia-Indonesia Free Trade Agreement Joint Feasibility Study [online] Available from: https://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Documents/aus-indon_fta_jfs.pdf [10 February 2017]
- , Australia-Indonesia Joint Media Statement: International Dialogue on Interfaith Cooperation: Yogyakarta [online] Available from: http://www.foreignminister.gov.au/releases/2004/joint_yogyakarta_061204.htm [5 January 2015]
- , Australian Government Response to the Joint Standing Committee on Foreign Affairs, Defence and Trade Report [online] Available from: <http://dfat.gov.au/about-us/publications/corporate/Pages/government-response-to-jscfadt-report-on-trade-with-japan-and-rok.aspx> [13 July 2016]
- , Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership [online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/Pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [12 March 2015]
- , Indonesia-Australia Comprehensive Economic Partnership Agreement [online] Available from: <http://dfat.gov.au/trade/agreements/iacepa/pages/indonesia-australia-comprehensive-economic-partnership-agreement.aspx> [20 April 2017]
- , International Counter-Terrorism [online] Available from: <http://www.dfat.gov.au/issues/terrorism.html> [22 December 2014]
- , Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia [online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-on-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [30 August 2016]
- , Joint Declaration on Comprehensive Partnership between Australia and the Republic of Indonesia [online] Available from: <http://dfat.gov.au/geo/indonesia/pages/joint-declaration-on-comprehensive-partnership-between-australia-and-the-republic-of-indonesia.aspx> [15 November 2016]
- Downer, Alexander, Ideas as Weapons: Meeting the Ideological Challenge of Extremism, Speech to the International Institute of Strategic Studies [online] Available from: <http://www.foreignminister.gov.au/speeches.html> [13 February 2017]
- Fealy, Greg, Ji's Fading Control Spells More Disaster [online] Available from: <http://apo.org.au/resource/jis-fading-control-spells-more-disaster> [03 March 2016]

- Forbes, Andrew, Australia's Contribution to the Fight against Terrorism in Southeast Asia [online] Available from: http://radvanyi.ciss.msstate.edu/ICWAT/Forbes_Andrew_Paper.pdf [24 December 2014.]
- GIGA German Institute of Global and Area Studies, Regional Power Conceptual Framework [online] Available from: http://www.giga-hamburg.de/sites/default/files/events/1nd_rpn_conference_conceptual_framework.pdf [15 May 2015]
- Global Security, Bali Nightclub Bombing [online] Available from: <http://www.globalsecurity.org/security/ops/bali.htm> [20 December 2014]
- Hirst, Christian, Australian Strategic Change and Stability Post-9/11 [online] Available from: http://www.polsis.uq.edu.au/docs/c_hirst_wip.pdf [15 September 2015]
- Lawler, John, The Bali Bombing: Australian Law Enforcement Assistance to Indonesia [online] Available from: http://www.policechiefmagazine.org/magazine/index.cfm?fuseaction=display_arch&article_id=354&issue_id=82004 [14 March 2015]
- Melbourne, The University of, 2008 PwC Melbourne Institute Asialink Index Report [online] Available from: http://asialink.unimelb.edu.au/_data/assets/pdf_file/0004/1951753/PwC-Asialink-Index-Report-2008.pdf [02 February 2017]
- Ministry of Foreign Affairs of Japan, Bali Counter Terrorism Process Report of the Australian and Indonesian Co-Chairs [online] Available from: <http://www.mofa.go.jp/policy/terrorism/report0608.html> [11 November 2015]
- Organisation, Australian Security Intelligence, National Threat Assessment Centre (Ntac) [online] Available from: <http://www.asio.gov.au/asio-and-national-security/units/ntac.html> [04 November 2015]
- Paterson, Bill, Transnational Terrorism: Evolving Challenges -an Australian Perspective [online] Available from: <https://cchs.gwu.edu/bill-paterson-australias-ambassador-counter-terrorism> [1 April 2016]
- Teo, Michelle, Jakarta Bombing 2004: Why Target Australia? [online] Available from: <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/icpvtr/641-jakarta-bombing-2004-why-targ/#.Vv6kF5yLTIU> [12 February 2015]
- Terror Trends Bulletin, Jemaah Islamiyah Operation [online] Available from: <https://terrortrendsbulletin.files.wordpress.com/2015/01/3.png> [10 December 2015]
- The Age, 'Bin Laden' Voices New Threat to Australia' [online] Available from: <http://www.theage.com.au/articles/2002/11/13/1037080786315.html> [20 December 2014]
- The Australian Custom Service, Australian Customs Service Inquiry into Australia's Relations with Indonesia [online] Available from:

http://treaty.kemlu.go.id/uploads-pub/1607_AUS-2007-0166.pdf [01 February 2017]

The Indonesia Transnational Crime Centre, Transnational Crime Centre [online]

Available from: <http://tncc.co.id/en/home/about> [29 December 2014.]

The Special Broadcasting Service, 2003 Jakarta Marriott Blast [online] Available from:

<http://www.sbs.com.au/news/article/2009/07/17/factfile-2003-jakarta-marriott-blast> [29 December 2014]

The Sydney Morning Herald, 'Target Australia: Jakarta Bomb Killed' [online] Available

from: <http://www.smh.com.au/articles/2004/09/09/1094530741977.html> [29 December 2014]

White, Hugh, Terrorism a Threat, but Not to Our Way of Life [online] Available from:

<http://www.theage.com.au/news/opinion/terrorism-a-threat-but-not-to-our-way-of-life/2006/09/10/1157826808665.html> [09 September 2015]

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจิราภรณ์ ศิระวรกุล เกิดเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ.1990 สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อค.ศ.2012 และ รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อค.ศ.2014 หลังจากนั้นเข้าศึกษาต่อระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี
ค.ศ.2013

